

Polisfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 167 motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2011, 2012 och 2013. De behandlade yrkandena rör bl.a. frågor om polisens befogenheter och arbetsmetoder, vapenlagstiftningen och gränskontrollen. Av yrkandena behandlas 70 förenklat eftersom samma eller i huvudsak samma frågor har behandlats av riksdagen tidigare under valperioden.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden och hänvisar bl.a. till pågående utredningar och beredningsarbeten.

I betänkandet finns 36 reservationer (S, MP, SD och V) och 5 särskilda yttranden (S, MP, SD och V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	12
Utskottets överväganden	13
Befogenheter och arbetsmetoder m.m.	13
Inre utlänningskontroller m.m.	27
Barnsexhandel	32
Åtgärder mot rekrytering av unga till kriminalitet	34
Säkerhetspolisens personskydd	36
Säkerhet vid idrottsevenemang	37
Vapenfrågor	40
Ordningsvakter m.m.	45
Privata militära företag	48
Insamling, lagring och utbyte av information	51
Sekretess m.m.	56
Tiggeri m.m.	59
Pass	62
Gränskontrollfrågor	64
Gränsöverskridande it-brottslighet	71
Eritreas tvångsbeskattning	72
Förenklad beredning	74
Reservationer	75
1. Polissamarbete i Norden, punkt 1 (V)	75
2. Alternativ till handeldvapen, punkt 2 (V)	75
3. Bevissäkring vid misstänkta miljöbrott, punkt 3 (V)	76
4. Lag och ordning i problemområden, punkt 6 (SD)	76
5. Kräkmedel, punkt 7 (SD)	77
6. Gärningsmannabeskrivningar, punkt 8 (SD)	78
7. Polisdatalagen, punkt 9 (SD)	79
8. Brottsprovokation, punkt 10 (SD)	80
9. Polisens uniformer, punkt 11 (SD)	81
10. Inre utlänningskontroller, punkt 14 (MP, V)	82
11. Kartläggning av barnsexhandel m.m., punkt 16 (S)	82
12. Förebyggande åtgärder mot rekrytering av unga till kriminella organisationer, punkt 17 (V)	83
13. Säkerhetspolisens personskyddsverksamhet, punkt 18 (MP)	84
14. Säkerhet vid idrottsevenemang, punkt 19 (S)	85
15. Straffskalan för vapenbrott, punkt 20 (S)	86
16. Straffskalan för vapenbrott, punkt 20 (SD)	87
17. Licenskravet för mynningsladdade vapen, punkt 23 (SD)	88
18. Språkstest för väktare, punkt 26 (SD)	88
19. Privata militära företag och säkerhetsföretag, punkt 27 (MP, V)	89
20. Datalagringsdirektivet, punkt 28 (MP, V)	91
21. Swift- och PNR-avtalen, punkt 29 (MP, V)	92
22. NSA:s övervakning, punkt 30 (MP, V)	92

23. Sekretess vid utredning av misstänkt organiserad brottslighet, punkt 31 (SD)	93
24. Information från polisen till socialtjänsten vid narkotikabrott, punkt 32 (MP)	93
25. Tiggeri, punkt 33 (SD)	94
26. Åtgärder mot missbruk av svenska pass, punkt 36 (SD)	95
27. Avveckling av Frontex, punkt 39 (V)	96
28. Inriktningen på Frontex verksamhet, punkt 40 (MP, V)	97
29. Utvärdering av Frontex och en mer aktiv roll för UNHCR, punkt 41 (S, V)	98
30. Medel för UNHCR:s medverkan vid förvaltningen av EU:s yttre gränser, punkt 42 (V)	99
31. Kostnader för gränskontrollen och användningen av Frontex resurser, punkt 43 (MP, V)	100
32. Frontex avtal med tredjeländer, punkt 44 (MP, V)	100
33. Insamling av personuppgifter och andra data inom ramen för EU:s gränsskyddsarbete, punkt 45 (MP, V)	101
34. Sveriges inställning till systemet för in- och utresa (EES) och programmet för registrerade resenärer (RTP), punkt 46 (MP, V)	102
35. Eurosur, punkt 47 (MP, V)	102
36. Eritreas tvångsbeskattning av exileritraner, punkt 49 (S, MP, V)	103
Särskilda yttranden	106
1. Straffskalan för vapenbrott, punkt 20 (V)	106
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 50 (S)	106
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 50 (MP)	106
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 50 (SD)	107
5. Motioner som bereds förenklat, punkt 50 (V)	107
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	108
Motion från allmänna motionstiden hösten 2011	108
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	108
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	115
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 50	126

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Befogenheter och arbetsmetoder m.m.

1. Polissamarbete i Norden

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju316 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9.

Reservation 1 (V)

2. Alternativ till handeldvapen

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ju259 av Désirée Liljevall (S),

2013/14:Ju279 av Thomas Finnborg (M) och

2013/14:Ju316 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10.

Reservation 2 (V)

3. Bevissäkring vid misstänkta miljöbrott

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Ju221 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och

2013/14:Ju316 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5.

Reservation 3 (V)

4. Böter vid ordningsstörning

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju251 av Jonas Gunnarsson och Ann-Kristine Johansson (båda S).

5. Dekryptering vid barnpornografibrott

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju277 av Thomas Finnborg (M).

6. Lag och ordning i problemområden

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Ju247 av Kent Ekeroth (SD) och

2013/14:Ju345 av Kent Ekeroth och Richard Jomshof (båda SD).

Reservation 4 (SD)

7. Kräkmedel

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Ju204 av Kent Ekeroth (SD) och

2013/14:Ju339 av Kent Ekeroth (SD).

Reservation 5 (SD)

8. Gärningsmannabeskrivningar

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Ju205 av Kent Ekeroth (SD) och
2013/14:Ju338 av Kent Ekeroth (SD).

Reservation 6 (SD)

9. Polisdatlagen

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju321 av Richard Jomshof och Kent Ekeroth (båda SD)
yrkandena 1 och 2.

Reservation 7 (SD)

10. Brottsprovokation

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Ju385 av Kent Ekeroth (SD),
2012/13:Ju396 av Erik Almqvist och Kent Ekeroth (båda SD)
yrkande 2 och
2013/14:Ju379 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 29.

Reservation 8 (SD)

11. Polisens uniformer

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Ju214 av Kent Ekeroth (SD),
2012/13:Ju224 av Richard Jomshof och Björn Söder (båda SD),
2013/14:Ju331 av Kent Ekeroth (SD) och
2013/14:Ju392 av Richard Jomshof m.fl. (SD).

Reservation 9 (SD)

12. Register över stulna fordon

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju250 av Jan Ericson (M).

13. Kameraövervakning

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ju260 av Ann-Christin Ahlberg (S) och
2013/14:Ju310 av Anton Abele (M).

Inre utlänningskontroller m.m.

14. Inre utlänningskontroller

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju214 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 10 (MP, V)

15. Polisens verkställighet av avvisning och utvisning

Riksdagen avslår motion

2012/13:Sf390 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 6.

*Barnsexhandel***16. Kartläggning av barnsexhandel m.m.**

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ju328 av Henrik Ripa (M) och

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 51.

Reservation 11 (S)

*Åtgärder mot rekrytering av unga till kriminalitet***17. Förebyggande åtgärder mot rekrytering av unga till kriminella organisationer**

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju207 av Lena Olsson m.fl. (V).

Reservation 12 (V)

*Säpos personskydd***18. Säkerhetspolisens personskyddsverksamhet**

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju256 av Maria Ferm (MP).

Reservation 13 (MP)

*Säkerhet vid idrottsevenemang***19. Säkerhet vid idrottsevenemang**

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Kr320 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 37 och

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 101 och 102.

Reservation 14 (S)

*Vapenfrågor***20. Straffskalan för vapenbrott**

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ju280 av Thomas Finnborg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M),

2013/14:Ju282 av Annelie Enochson (KD),

2013/14:Ju298 av Shadiye Heydari (S) yrkandena 1 och 2,

2013/14:Ju343 av Kent Ekeroth och Richard Jomshof (båda SD) yrkandena 1 och 2,

2013/14:Ju348 av Lars Hjalmered (M),

2013/14:Ju366 av Metin Ataseven (M) och

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 25.

Reservation 15 (S)

Reservation 16 (SD)

21. Vapengarderob

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju217 av Sten Bergheden (M) yrkande 2.

22. Licenskravet för obrukbara vapen

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju246 av Peter Jutterström (M).

23. Licenskravet för mynningsladdade vapen

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju440 av Mikael Jansson (SD).

*Reservation 17 (SD)***24. Synnerliga skäl enligt 2 kap. 6 § vapenlagen**

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju291 av Kerstin Nilsson (S).

*Ordningsvakter m.m.***25. Ordningsvakter och bevakningsföretag**

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Ju333 av Lars Beckman (M),

2012/13:Ju334 av Lars Beckman (M) och

2013/14:Ju357 av Lars Eriksson (S).

26. Språktest för väktare

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju312 av Josef Fransson och David Lång (båda SD) yrkandena 1 och 2.

*Reservation 18 (SD)**Privata militära företag***27. Privata militära företag och säkerhetsföretag**

Riksdagen avslår motion

2012/13:Fö265 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1, 2 och 5.

*Reservation 19 (MP, V)**Insamling, lagring och utbyte av information***28. Datalagringsdirektivet**

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Ju244 av Mathias Sundin (FP) yrkandena 1 och 2,

2012/13:N225 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 7 och 8 samt

2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 13.

Reservation 20 (MP, V)

29. Swift- och PNR-avtalen

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 11,

2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 12 och

2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 14 och 15.

Reservation 21 (MP, V)

30. NSA:s övervakning

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 10 och

2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 45.

Reservation 22 (MP, V)

Sekretess m.m.

31. Sekretess vid utredning av misstänkt organiserad brottslighet

Riksdagen avslår motionerna

2012/13:Ju288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5 och

2013/14:Ju344 av Kent Ekeröth och Richard Jomshof (båda SD) yrkande 5.

Reservation 23 (SD)

32. Information från polisen till socialtjänsten vid narkotikabrott

Riksdagen avslår motion

2012/13:Ju403 av Agneta Börjesson m.fl. (MP) yrkande 15.

Reservation 24 (MP)

Tiggeri m.m.

33. Tiggeri

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ju379 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 25 och

2013/14:Sf381 av Kent Ekeröth (SD) yrkande 1.

Reservation 25 (SD)

34. Översyn av lagstiftningen om människohandel

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju240 av Ulf Berg och Lars Beckman (båda M).

35. Rätten att röra sig ostört på allmän plats

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju317 av Hans Rothenberg (M).

*Pass***36. Åtgärder mot missbruk av svenska pass**

Riksdagen avslår motionerna
2012/13:Ju206 av Kent Ekeröth (SD) och
2013/14:Ju330 av Kent Ekeröth (SD).

Reservation 26 (SD)

37. Registrering vid risk för bortförande av barn

Riksdagen avslår motion
2012/13:Ju367 av Andreas Norlén (M) yrkande 2.

38. Förnyelse av pass för utlandssvenskar

Riksdagen avslår motion
2013/14:Ju249 av Jan Ericson (M).

*Gränskontrollfrågor***39. Avveckling av Frontex**

Riksdagen avslår motionerna
2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och
2013/14:Sf220 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 2.

Reservation 27 (V)

40. Inriktningen på Frontex verksamhet

Riksdagen avslår motionerna
2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6,
2013/14:Sf220 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 och
2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 6 och 7.

Reservation 28 (MP, V)

41. Utvärdering av Frontex och en mer aktiv roll för UNHCR

Riksdagen avslår motionerna
2012/13:Sf364 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 3 och
2013/14:Sf384 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 29 (S, V)

42. Medel för UNHCR:s medverkan vid förvaltningen av EU:s yttre gränser

Riksdagen avslår motionerna
2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 6 och
2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4.

Reservation 30 (V)

43. Kostnader för gränskontrollen och användningen av Frontex resurser

Riksdagen avslår motion

2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 3 och 9.
Reservation 31 (MP, V)

44. Frontex avtal med tredjeländer

Riksdagen avslår motion
2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 8.
Reservation 32 (MP, V)

45. Insamling av personuppgifter och andra data inom ramen för EU:s gränsskyddsarbete

Riksdagen avslår motion
2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4.
Reservation 33 (MP, V)

46. Sveriges inställning till systemet för in- och utresa (EES) och programmet för registrerade resenärer (RTP)

Riksdagen avslår motion
2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 5.
Reservation 34 (MP, V)

47. Eurosur

Riksdagen avslår motion
2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 10.
Reservation 35 (MP, V)

Gränsöverskridande it-brottslighet

48. Gränsöverskridande it-brottslighet

Riksdagen avslår motion
2012/13:Ju282 av Kristina Nilsson och Jasenko Omanovic (båda S).

Eritreas tvångsbeskattning

49. Eritreas tvångsbeskattning av exileritreaner

Riksdagen avslår motionerna
2012/13:Ju340 av Arhe Hamednaca m.fl. (S) och
2013/14:Ju358 av Fredrik Malm (FP).
Reservation 36 (S, MP, V)

Förenklad beredning

50. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 4 februari 2014

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Anti Avsan (M), Christer Adelsbo (S), Jan R Andersson (M), Elin Lundgren (S), Johan Pehrson (FP), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Richard Jomshof (SD), Lena Olsson (V), Mattias Jonsson (S), Agneta Börjesson (MP) och Stefan Svanström (KD).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 167 motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2011, 2012 och 2013. De behandlade yrkandena rör bl.a. frågor om polisens arbetsmetoder, vapenlagstiftningen och gränskontrollen. Av yrkandena behandlas 70 förenklat eftersom samma eller i huvudsak samma frågor har behandlats av riksdagen tidigare under valperioden.

Utskottets överväganden

Befogenheter och arbetsmetoder m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 26 motionsyrkanden som handlar om polisens befogenheter och arbetsmetoder m.m. Motionerna handlar bl.a. om polisiär sam tjänstgöring i Norden, alternativ till handeldvapen, användning av kräkmedel, polisdatalagen och polisens uniformer.

Jämför reservationerna 1 (V), 2 (V), 3 (V), 4 (SD), 5 (SD), 6 (SD), 7 (SD), 8 (SD) och 9 (SD).

Motionerna

I partimotion 2013/14:Ju316 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9 begärs att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om en utvidgad *samtjänstgöring mellan de nordiska polispersonalstyrkorna* i enlighet med förslaget i utredningen Utökad polissamarbete i Norden och EU (SOU 2011:25).

I partimotion 2013/14:Ju316 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska låta utreda frågan om *alternativ till handeldvapen* för polisen. Motionärerna påpekar att polisens användning av handeldvapen har fått dödlig utgång i flera fall, och det borde därför undersökas om polisen kan använda alternativa hjälpmedel i akuta situationer. Liknande förslag finns i motionerna 2013/14:Ju259 av Desirée Liljevall (S) och 2013/14:Ju279 av Thomas Finnborg (M). I dessa motioner förs *elpistoler* fram som ett alternativ till skjutvapen.

I partimotion 2012/13:Ju221 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 föreslås det att tillsynsmyndigheterna får en tydligare befogenhet att göra en första *bevissäkring* när de upptäcker ett misstänkt miljöbrott. Motionärerna påpekar att det är få miljöbrott som leder till en fällande dom, vilket bl.a. beror på att förundersökningarna inleds långt efter det att brottet har begåtts. Samma yrkande finns i partimotion 2013/14:Ju316 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5.

I motion 2013/14:Ju251 av Jonas Gunnarsson och Ann-Kristine Johansson (båda S) föreslår motionärerna att polisen ska få befogenhet att *utfärda böter när någon stör den allmänna ordningen* med höga ljud, t.ex. från motorer och musik, på natten.

I motion 2013/14:Ju277 av Thomas Finnborg (M) föreslås att regeringen ser över möjligheten att införa någon form av skyldighet för krypteringsföretag att hjälpa polisen med *dekryptering* av filer i brottsutredningar om barnpornografibrott.

I motion 2012/13:Ju247 av Kent Ekeroth (SD) begärs ett tillkännagivande om att ge polisen möjlighet och skyldighet att kraftfullt *upprätthålla lag och ordning i problemområden*. Polisen ska se till att gärningsmän grips och straffas. Det kan handla om att använda batonger och tårgas i högre utsträckning, eller att kalla in en insatsstyrka. Samma yrkande finns i motion 2013/14:Ju345 av Kent Ekeroth och Richard Jomshof (båda SD).

I motionerna 2012/13:Ju204 och 2013/14:Ju339 av Kent Ekeroth (SD) föreslås det att polisen ska få använda *kräkmedel* för att säkra bevisning. Motionären anför bl.a. att den integritetskränkning som användning av kräkmedel innebär uppvägs mångdubbelt av den nytta som medlet kan göra i kampen mot narkotikahandeln.

I motionerna 2012/13:Ju205 och 2013/14:Ju338 av Kent Ekeroth (SD) föreslås ett tillkännagivande om att polisen inte får censurera information om gärningsmannens utseende eller ursprung när man går ut till allmänheten med en *gärningsmannabeskrivning*. Motionären anför att det förekommer att polisen utelämnar viktig information om gärningsmännen av rädsla för att bryta mot politiskt korrekta normer och anklagas för rasism.

I motion 2013/14:Ju321 av Richard Jomshof och Kent Ekeroth (båda SD) yrkande 1 föreslås att polisdatalagens undantag för *behandling av känsliga personuppgifter* lättas upp, så att registrering av känsliga personuppgifter blir tillåtet om det kan antas att uppgifterna kan komma till användning i en framtida polisutredning. I yrkande 2 föreslår motionärerna att förbudet att använda känsliga personuppgifter som sökbegrepp tas bort.

I motion 2012/13:Ju385 av Kent Ekeroth (SD) föreslås att rättsväsendets myndigheter ska få utökade möjligheter att använda metoden *brottsprovokation*. Enligt motionärerna ska provokation tillåtas för bl.a. organiserad brottslighet och för vissa svårutredda brott som människohandel, barnpornografibrott och grooming. Samma förslag finns i partimotion 2013/14:Ju379 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 29. I motion 2012/13:Ju396 av Erik Almqvist och Kent Ekeroth (båda SD) yrkande 2 föreslås det att brottsprovokation ska vara tillåtet när det gäller människohandel.

I motion 2012/13:Ju224 av Richard Jomshof och Björn Söder (båda SD) begärs ett tillkännagivande om att all myndighetsutövning ska vara neutral och att *uniformer* därmed ska vara helt fria från såväl religiösa som politiska markörer. Samma yrkande finns i motion 2013/14:Ju392 av Richard Jomshof m.fl. (SD). Ett liknande förslag förs också fram i motion 2012/13:Ju214 av Kent Ekeroth (SD). I den motionen föreslår motionären att polisen inte ska tillåtas att bära klart synliga religiösa attribut, som t.ex. en slöja eller en turban. Samma yrkande finns i motion 2013/14:Ju331 av Kent Ekeroth (SD).

I motion 2013/14:Ju250 av Jan Ericson (M) föreslås att det inrättas ett *samordningsregister över stulna fordon* mellan polisen, försäkringsbolagen, Transportstyrelsen och parkeringsbolag.

I motion 2013/14:Ju260 av Ann-Christin Ahlberg (S) anförs att det borde vara möjligt att få tillstånd till *mobil kameraövervakning* för att förebygga stölder och skadegörelser i verksamheter där maskiner och utrustning flyttas från plats till plats, t.ex. mark- och anläggningsföretag.

I motion 2013/14:Ju310 av Anton Abele (M) föreslås att det införs ett *krav på kameraövervakning* vid nattklubbar och andra otrygga utemiljöer. Enligt motionären skulle detta sannolikt förebygga brott och stärka tryggheten för gäster och krogägare.

Bakgrund

Nordiskt polissamarbete

I betänkandet Utökad polissamarbete i Norden och EU (SOU 2011:25) föreslås att polisen i större utsträckning än nu ska kunna ta emot hjälp från brottsbekämpande myndigheter inom EU och Norden. Betänkandet tar sin utgångspunkt i det gränsöverskridande polisiära samarbete som möjliggörs genom beslut i EU, Prümrådsbeslutet och Atlasrådsbeslutet. Utredningen har även förslagit utvidgad samttjänstgöring mellan nordisk polispersonal.

Utredningens förslag innebär att utländska tjänstemän i vissa situationer får bistå svensk polis med att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt förebygga brott på svenskt territorium. Utländskt deltagande får endast ske i tydligt avgränsade insatser. Det kan t.ex. handla om bistånd vid större evenemang eller terroristangrepp eller sampatrullering vid Sveriges gräns. En förutsättning för utländskt deltagande är att de utländska tjänstemännen står under befäl av svensk polis. Utredningen lämnar också förslag i frågor som aktualiseras när svenska tjänstemän deltar i motsvarande insatser utomlands. Betänkandet bereds i Regeringskansliet (Justitiedepartementet).

Polisens våldsanvändning

Allmänt om polisens våldsanvändning

Varje medborgare är enligt grundlagen skyddad mot kroppsstraff. Gentemot det allmänna är var och en också skyddad mot påtvingat kroppsligt ingrepp, kroppsvisitation, husrannsakan och liknande intrång (2 kap. 4–5 §§ regeringsformen).

De mänskliga fri- och rättigheter som medborgarna tillförsäkras i regeringsformen kan i viss utsträckning inskränkas genom lag. En sådan inskränkning är polisens rätt att använda våld, som regleras i 10 § polislagen (1984:387). Där anges att en polis, i den mån andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, får använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd bl.a. om han eller hon möts med våld eller hot om våld, om någon som ska häktas eller anhållas försöker komma undan eller om det är fara för liv, hälsa eller värdefull egendom eller för omfattande skada i miljön.

En polis kan också som grund för sitt handlande åberopa nödvärn och nöd enligt bestämmelserna i 24 kap. brottsbalken. I en sådan situation används inte våldet för att genomföra en tjänsteåtgärd utan för att skydda sig själv eller någon annan mot ett angrepp.

De hjälpmedel som är tillåtna för polisen vid våldsanvändning anges närmare i Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd RPSFS 2011:13 (FAP 933-1). Polisens hjälpmedel är bl.a. skjutvapen, tårgas, pepparspray (OC-spray) och expanderbar batong. För varje sådant hjälpmedel gäller särskilda föreskrifter och allmänna råd som Rikspolisstyrelsen har utfärdat.

Polisens användning av skjutvapen

Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om skjutvapen finns i RPSFS 2012:14 (FAP 104-2). Av dessa föreskrifter framgår bl.a. att det är Rikspolisstyrelsen som godkänner vilka skjutvapen, vilken ammunition och vilken kompletterande utrustning som får användas (8 §). Det är endast de poliser som har behov av skjutvapen i sin tjänsteutövning som får tilldelas sådana vapen (9 §). Enligt de allmänna råden har en polis behov av skjutvapen om han eller hon regelbundet eller tillfälligt tjänstgör i yttre tjänst eller i inre tjänst där det av säkerhetsskäl är motiverat att bära skjutvapen. Ett skjutvapen ska hanteras så att skott inte avlossas av våda och så att säkerheten inte heller i övrigt äventyras (14 §).

I kungörelsen (1969:84) om användande av skjutvapen i polistjänsten anges i vilka situationer en polis får använda skjutvapen (1–3 §§). Detta är tillåtet i bl.a. nödvärnssituationer och för att hindra någon att undkomma som är på sannolika skäl misstänkt för viss allvarlig brottslighet, t.ex. mord, våldtäkt eller mordbrand.

Innan en polis använder skjutvapen ska han eller hon särskilt beakta risken för att utomstående skadas. Skottlossning inom ett område där många människor bor eller vistas ska undvikas i det längsta. Innan ett skott avlossas ska polisen ge en tydlig varning genom tillrop. Om skjutvapen måste användas ska polisen, när omständigheterna inte tvingar till annat, först avlossa ett varningsskott. Vid skottlossning mot en person ska polisen sträva efter att endast för tillfället oskadliggöra honom eller henne (7 §).

Bestämmelserna i kungörelsen kompletteras av Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd RPSFS 2012:14 (FAP 104-2). Innan en polis använder ett skjutvapen ska polisen, om det inte framstår som olämpligt eller verkningsslöst, klart ge till känna att han eller hon är polis och har för avsikt att skjuta (17 §). I de allmänna råden till bestämmelsen anges bl.a. att skjutvapen är ett hjälpmedel som innebär en synnerligen kraftig våldsanvändning och som i princip är avsett för situationer där sådant våld måste användas som en yttersta utväg för att lösa en tjänsteuppgift. Eftersom polisen vid skottlossning mot en person ska sträva efter att endast för tillfället oskadliggöra honom eller henne, ska verkningsseld om möjligt i första hand riktas mot benen.

Icke dödande vapen

Inom polisen, såväl nationellt som internationellt, har det sedan länge förts diskussioner om och gjorts försök att ta fram utrustning som har mindre allvarliga konsekvenser än vad skjutvapen har och som minskar användandet av skjutvapen. Detta har kommit att kallas IDV-konceptet (icke dödande vapen). Rikspolisstyrelsens beslut 2004 att införa *pepparspray* (OC-spray) som ett hjälpmedel i polistjänsten är ett uttryck för detta synsätt. Den aktiva substansen i pepparspray är ett extrakt av chilipeppar. Med hjälp av en drivgas sprutas extraktet ut i form av en koncentrerad stråle som retar ögonen och tillfälligt förblindar den som strålen riktas mot. Effekten av pepparspray bygger, i likhet med användandet av batong, på smärta.

Ett hjälpmedel som används av polisen i många länder är *elpistolen*. En elpistol är ett pistolliknande enhandsvapen. Någon utseendemässig likhet med ett skjutvapen eftersträvas inte eftersom den som utsätts för vapnet ska kunna se att det inte är fråga om ett skjutvapen. Elpistolen har därför ofta en kraftig gul färg. En elpistol avger en kraftig strömimpuls, antingen genom att vapnet trycks mot kroppen eller genom att en projektil med två hullingförsedda pilar avlossas. Elpistolen avger 50 000 volt men endast 2,1 mA. Vapnets användning dokumenteras antingen genom lagring på ett särskilt minne eller med hjälp av en kamera på vapnet. Sättet för att oskadliggöra en person med en elpistol bygger inte på smärta utan på att motståndarens muskler kontrolleras genom de elektriska impulserna. När impulserna upphör kan den träffade resa sig utan större kvarvarande obehag.

Det finns många inom polisen som anser att elpistolen är ett effektivt hjälpmedel såväl för att minska riskerna för poliserna som för att minska våldsanvändningen. Samtidigt finns det andra, t.ex. Amnesty International, som har varnat för att användningen av elpistoler kan orsaka dödsfall och även leda till en totalt sett ökad våldsanvändning från polisens sida.

Inom Rikspolisstyrelsen genomfördes 2007 en utredning om polisens uniformering och polisens särskilda hjälpmedel vid våldsanvändning (dnr PoA-109-3454/06). I utredningen undersökte man bl.a. elpistolens effektivitet och dess möjligheter att minska polisens användning av skjutvapen. Enligt utredningen vore det självklart att utrusta polisen med elpistoler om detta skulle minska antalet skjutningar mot personer mer än marginellt. Utredningens slutsats var dock att elpistolen inte nämnvärt skulle minska risken för att polisen tvingas använda skjutvapnet vid en nödvärnssituation. Med hänsyn till detta och till de stora kostnader som ett införande skulle innebära föreslog utredningen att polisen inte skulle utrustas med elpistol.

Utskottet har från Rikspolisstyrelsen fått information om att det, av de skäl som anförs i utredningen, fortfarande inte är aktuellt att utrusta poliserna med elpistoler.

Miljöbrott

Större delen av miljölagstiftningen finns samlad i miljöbalken. Alla verksamheter som bedöms utgöra en risk för miljön behöver tillstånd från en tillsynsmyndighet. Vilken typ av verksamheter som berörs framgår av miljöprövningsförordningen (2013:251). I tillståndet ställs en rad krav som verksamhetsutövaren måste uppfylla, och ofta är det just dessa krav som blir utgångspunkten vid misstanke om miljöbrott.

Reglerna om miljötillsynen och tillsynsmyndigheterna finns i 26 kap. miljöbalken och i miljötillsynsförordningen (2011:13). Med operativ tillsyn avses tillsyn som utövas direkt gentemot den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtar eller har vidtagit en åtgärd. De viktigaste operativa tillsynsmyndigheterna är kommunala nämnder och länsstyrelserna. Operativ tillsyn ska dessutom bedrivas av ett antal statliga myndigheter, t.ex. Skogsstyrelsen, Kemikalieinspektionen, Livsmedelsverket och Naturvårdsverket.

Tillsynsmyndigheterna ska på eget initiativ och efter anmälan kontrollera att miljöbalken och dess föreskrifter efterlevs. I fråga om miljöfarlig verksamhet ska tillsynsmyndigheterna fortlöpande bedöma om villkoren är tillräckliga (26 kap. 1 §). Om en tillsynsmyndighet misstänker att en verksamhet medför överträdelse av miljöbalken eller någon föreskrift till balken är tillsynsmyndigheten skyldig att anmäla detta till polisen eller Åklagarmyndigheten (26 kap. 2 §). I Naturvårdsverkets allmänna råd till bestämmelsen anges bl.a. att en åtalsanmälan bör ske i nära anslutning till överträdelsen (NFS 2001:3). Vidare anges att tillsynsmyndighetens skyldighet att anmäla till åtal inte bör påverkas av att överträdelsen redan har anmälts av någon annan, organisation eller enskild.

För att kunna genomföra tillsynen har tillsynsmyndigheterna en möjlighet att kräva undersökningar och liknande utredningar från verksamhetsutövarens sida (26 kap. 22 §). Detta har ansetts innefatta såväl provtagningar som efterforskningar och utredningar.

En av grunderna i miljöbalken är den s.k. egenkontrollen (26 kap. 19 §). Kravet på egenkontroll innebär att verksamhetsutövaren regelbundet ska kontrollera verksamheten och dess påverkan på miljön. För tillståndspliktiga företag innebär egenkontrollen bl.a. att verksamhetsutövaren omgående ska underrätta tillsynsmyndigheten om det inträffar en driftsstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön (se 6 § förordningen [1998:901] om verksamhetsutövares egenkontroll).

Strafföreläggande och ordningsböter

I stället för att väcka åtal kan åklagaren under vissa förutsättningar utfärda ett strafföreläggande för ett brott. På motsvarande sätt kan en polisman för vissa brott utfärda ett föreläggande av ordningsbot. Ett strafföreläggande

eller ett föreläggande av ordningsbot har samma verkan som en dom och antecknas i belastningsregistret. Reglerna om strafförelägganden och ordningsböter finns i 48 kap. rättegångsbalken.

Enligt 48 kap. 13 § rättegångsbalken får en ordningsbot bara utfärdas för sådana brott där påföljden inte är strängare än penningböter. Det är riksåklagaren som i samråd med Rikspolisstyrelsen väljer ut vilka penningbötesbrott som ska kunna föranleda en ordningsbot (14 § andra stycket). Riksåklagaren bestämmer också bötesbeloppen för de olika brotten.

Av riksåklagarens föreskrifter (1999:178) om ordningsbot för vissa brott och dess bilagor framgår för vilka brott ordningsböter får utfärdas och med vilka belopp. Enligt dessa föreskrifter kan ordningsböter utfärdas för ett stort antal trafikförseelser av olika slag. Ordningsböter kan vidare utfärdas för t.ex. nedskräpningsförseelser enligt miljöbalken och även vid vissa förseelser mot kommunala ordningsföreskrifter, t.ex. förtäring av alkohol på offentlig plats.

Den som för oljud på allmän plats eller annars offentligt betar sig på ett sätt som är ägnat att väcka förargelse hos allmänheten döms enligt 16 kap. 16 § brottsbalken till penningböter för förargelseväckande beteende. Enligt riksåklagarens föreskrifter är det endast för förargelseväckande beteende genom offentlig urinering som polisen får utfärda en ordningsbot. Boten uppgår i det fallet till 800 kronor. För övriga fall av förargelseväckande beteende får polisen inte utfärda ordningsböter.

Tvångsmedicinering vid brottsmisstanke

Reglerna om kroppsvisitation och undersökning av människokroppen vid brottsmisstanke finns i 28 kap. 11–12 §§ rättegångsbalken. Kroppsbesiktning får göras på den som är skäligen misstänkt för ett brott som kan leda till fängelse för att söka efter föremål som kan tas i beslag eller för att utröna omständigheter som kan vara av betydelse för utredningen av brottet. Med kroppsbesiktning avses undersökning av människokroppens yttre och inre samt provtagning från kroppen och undersökning av sådana prov. En kroppsbesiktning får inte utföras så att den som undersöks riskerar framtida ohälsa eller skada. En kroppsbesiktning får beslutas endast om skälen för åtgärden uppväger det intrång eller men som åtgärden innebär för den misstänkte eller för något annat motstående intresse (den s.k. proportionalitetsprincipen, se 28 kap. 3 a och 13 §§ rättegångsbalken).

Frågan om det borde införas en möjlighet till tvångsmedicinering vid brottsmisstanke har övervägts och avstyrkts i flera olika lagstiftningsärenden. Regeringen har i dessa ärenden framhållit att det är ett mycket allvarligt ingrepp i den kroppsliga integriteten att utsätta någon för tvångsmedicinering och att mycket starka skäl därför krävs för att införa en sådan möjlighet. Vid en sådan bedömning måste brottsbekämpande effektivitetshänsyn enligt regeringen träda tillbaka (prop. 1993/94:24 s. 48, se även prop. 2001/02:91). Justitieutskottet har instämt i regeringens bedömning i dessa ärenden (bet. 1993/94:JuU7 och yttr. 2001/02:JuU5y). Utskot-

tet har därefter vid flera tillfällen behandlat och avstyrkt motionsyrkanden med förslag om att ge polisen möjlighet att använda kräkmedel för att säkra bevis vid narkotikabrott (se bet. 2005/06:JuSoU1 s. 61–62).

Enligt artikel 3 i Europakonventionen får ingen utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. I målet Jalloh mot Tyskland (ansökan nr 54810/00, dom den 11 juli 2006) fann Europadomstolen att artikel 3 hade kränkts i ett visst fall genom att polisen tvingat i Jalloh, som var misstänkt för narkotikabrott, kräkmedel för att få fram en påse med narkotika. Domstolen erinrade om att konventionen i princip inte innehöll något förbud mot tvångsmedicinering som kunde bidra till en brottsutredning. Ett sådant ingrepp måste emellertid granskas noga. I det aktuella fallet stod det klart att den misstänkte, som var gatu-försäljare, inte kunnat erbjuda droger till försäljning i stor skala eftersom han förvarade dem i munnen. Det kunde inte heller anses ha varit nödvändigt att ge honom kräkmedel för att få bevisning när man hade kunnat vänta på att den naturligt passerade genom hans kropp. Den metod som hade tillämpats var inte riskfri, eftersom den tidigare hade lett till att två personer avlidit. Det sätt på vilket den misstänkte tillfördes kräkmedlet måste enligt domstolen ha orsakat honom både smärta och oro, och han utsattes för ytterligare kroppsligt ingrepp genom den injektion han fick. Han hade dessutom orsakats mentalt lidande och det måste ha varit förnedrande att behöva kräkas under observation. De tyska myndigheterna hade således mot den misstänktes vilja utsatt hans fysiska och psykiska integritet för allvarliga ingrepp och han hade orsakats fysisk smärta och mentalt lidande som innebar en omänsklig och förnedrande behandling. Domstolen fann därför med tio röster mot sju att det skett en kränkning av artikel 3.

Signalement

Rikspolisstyrelsen har utfärdat föreskrifter och allmänna råd om fingeravtryck och annan signalementsupptagning, RPSFS 2005:12 (FAP 473:1). Föreskrifterna är tillämpliga för dokumentation av person- och signalementsuppgifter som har tagits upp med stöd av förordningen (1992:824) om fingeravtryck m.m. Föreskrifterna innehåller ett flertal signalementsbeteckningar för att beskriva och redovisa t.ex. en persons kroppsbyggnad, ansiktsform, hårfärg, näsa och kroppstatuering. Som exempel kan nämnas att orden smärt, klen, mediär, kraftig och atletisk ska användas för att beskriva en persons kroppsbyggnad. Hudfärg ska beskrivas som ljushyad, rödlätt/rödbrusig, lätt mörkhyad, mörkhyad eller mycket mörkhyad.

Justitieombudsmannen (JO) uttalade i mars 2012 kritik mot en polismyndighet som i ett ”varningsutskick” till enskilda som var engagerade i ett brottsförebyggande projekt pekade ut personer av vissa nationaliteter som misstänkta för brott (dnr 3210-2011). JO uttalade bl.a. att under förutsättning att de grundas på ett hållfast sakligt underlag finns det inget att invända mot att upplysningar om risker för brott m.m. sprids inom ramen för ett brottsförebyggande projekt. JO underströk dock att uttalanden på en

myndighets vägnar måste göras med respekt för alla människors lika värde (jfr. 1 kap. 2 § regeringsformen). Vidare fann JO skäl att påminna om att anställda inom polisen ska uppträda på ett sätt som inger förtroende och aktning (4 kap. 1 § polisförordningen [1998:1558]).

Polisdatalagen

Polisdatalagen (2010:361) gäller vid behandling av personuppgifter i polisens brottsbekämpande verksamhet vid Rikspolisstyrelsen, polismyndigheterna och Ekobrottsmyndigheten, om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om personuppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Syftet med polisdatalagen är att ge polisen möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt i sin brottsbekämpande verksamhet och att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks vid sådan behandling.

När det gäller känsliga personuppgifter föreskriver polisdatalagen att uppgifter om en person inte får behandlas enbart på grund av vad som är känt om personens ras eller etniska ursprung, politiska åsikter, religiösa eller filosofiska övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsa eller sexualliv (2 kap. 10 §). Om uppgifter om en person behandlas på någon annan grund får de dock kompletteras med sådana uppgifter om det är absolut nödvändigt för syftet med behandlingen. Sådana uppgifter får också behandlas om det är nödvändigt för diarieföring eller om uppgifterna har lämnats till polisen i en anmälan eller liknande och behandlingen är nödvändig för handläggningen.

Uppgifter som beskriver en persons utseende ska utformas på ett objektivt sätt med respekt för människovärdet.

Vid sökning i personuppgifter får känsliga personuppgifter inte användas som sökbegrepp (3 kap. 5 §). Detta hindrar dock inte att brottsrubriceringar eller uppgifter som beskriver en persons utseende används som sökbegrepp.

Provokation och infiltration

Det förekommer att polisen använder sig av s.k. okonventionella spaningsmetoder i arbetet med att upptäcka och beivra brott. En sådan metod är *provokation*, dvs. att locka eller utmana någon att begå en handling eller göra ett uttalande som kan vara besvärande eller på annat sätt negativt för denne. Det finns i Sverige inte någon uttrycklig författningsreglering av i vad mån de brottsbekämpande myndigheterna får använda sig av provokation.

Polismetodutredningen har i sitt slutbetänkande Särskilda spaningsmetoder (SOU 2010:103) föreslagit en reglering om sådana åtgärder som kan leda till att någon förmås att begå en brottslig gärning (särskilda provokativa åtgärder). Särskilda provokativa åtgärder ska enligt förslaget få vidtas

i en förundersökning under förutsättning att det finns en stark misstanke om allvarlig brottslighet, att åtgärderna är av synnerlig vikt för utredningen och att skälen för åtgärderna uppväger det intrång eller men i övrigt som de innebär för allmänna eller enskilda intressen. Det avgörande för tillåtligheten ska inte vara om åtgärden leder till (eller riskerar att leda till) att någon förmås att begå brott. Enligt förslaget ska frågor om provokativa åtgärder i en förundersökning prövas av åklagaren. Ett brott som någon har förmåtts att begå genom en särskild provokativ åtgärd ska enligt utredningen inte få lagföras, och man föreslår därför en generell straffrihetsregel för dessa fall. Den föreslagna regleringen skiljer alltså mellan tillåtligheten av provokativa åtgärder som polisiär arbetsmetod och provokationens straffrättsliga konsekvenser.

När det gäller *infiltration*, dvs. spaning som utförs dolt under täckmantel, sker den i dag med stöd av de allmänna befogenheterna i polislagen. Enligt Polismetodutredningen medför inte infiltrationsoperationer i sig ett sådant intrång i den personliga integriteten att de behöver regleras särskilt. Däremot finns det enligt utredningen skäl att närmare reglera vissa särskilda åtgärder som vidtas i samband med infiltrationsoperationer, t.ex. tillträde till bostad och tillstånd att begå annars brottsliga gärningar.

Polismetodutredningens betänkande bereds i Regeringskansliet (Justitiedepartementet).

Polisens uniformer

Den 1 juni 2013 trädde nya föreskrifter och allmänna råd om polisens uniformer i kraft, RPSFS 2013:8 (FAP 798-1). Enligt de nya föreskrifterna (12 §) får en polis till uniformen bära en religiös huvudbonad i form av en huvudduk, kippa eller turban. Huvudbonaden ska vara blå eller svart. Huvudbonaden får inte föras med tjänstetecken eller bäras tillsammans med någon annan huvudbonad än en hjälm. Den får bäras tillsammans med en hjälm endast om säkerheten inte eftersätts. Det är Rikspolisstyrelsen som – efter samråd med anställningsmyndigheten och den enskilde – beslutar om den närmare utformningen av huvudbonaden.

Registrering av stulna fordon

Stölden av bilar och andra motorfordon och inbrott i motorfordon hör till de mest anmälda brotten i Sverige. Bilstölden anmäls i större utsträckning än många andra brott, vilket förstås hänger samman med att bilar är värdefulla och att försäkringsbolagen kräver en anmälan. Över 90 procent av alla stulna bilar återfinns. Det är dock endast 17 procent av bilstölderna som klaras upp.

Risken att utsättas för en bilstöld har inte varit så låg som den är nu sedan statistiken infördes på 1970-talet. Brotten har minskat kraftigt i och med att nya bilar har blivit mer inbrotts säkra och utrustade med elektroniskt stöldskydd som gör det svårt att tjuvkoppla bilen.

Rikspolisstyrelsen och polismyndigheterna för ett datoriserat register över efterlysta fordon, efterlysta registreringsskyltar, personliga fordonsskyltar och skyltar för beskickningsfordon, se RPSFS 2012:5 (FAP 445-1). I det registret ska bl.a. fordon som är efterlysta av olika anledningar registreras. Ett fordon som kan antas ha frånhänts någon genom brott ska registreras som eftersökt om en brottsanmälan gjorts.

Lagen (2001:558) om vägtrafikregister innehåller bestämmelser om registrering av uppgifter om personer samt om motordrivna fordon och släpfordon i ett vägtrafikregister. I vägtrafikregistret förs det bl.a. in uppgifter som avser motordrivna fordon och ägarna till dessa (6 §).

Av förordningen (2001:650) om vägtrafikregister framgår att om ett fordon är efterlyst ska en uppgift om det föras in i vägtrafikregistret (2 kap. 1 § och bilaga 1 till förordningen). Det är Transportstyrelsen som ansvarar för att sådana uppgifter förs in i registret (2 kap. 2 §).

Företag, t.ex. försäkringsbolag, och organisationer kan få tillstånd av Transportstyrelsen att söka i vägtrafikregistret (direktåtkomst). Direktåtkomst till vägtrafikregistret får endast medges om den behandling av personuppgifter som åtkomsten innebär är tillåten enligt personuppgiftslagen (1998:204). Innan Transportstyrelsen medger direktåtkomst till registret ska styrelsen försäkra sig om att behörighets- och säkerhetsfrågorna är lösta på ett sätt som är tillfredsställande ur integritetssynpunkt (4 kap. 4 § förordningen [2001:650] om vägtrafikregister).

Kameraövervakning

Kameraövervakningslagen (2013:460) trädde i kraft den 1 juli 2013. Precis som enligt den tidigare regleringen krävs det som huvudregel tillstånd för att få sätta upp en övervakningskamera så att den kan riktas mot en plats dit allmänheten har tillträde (8 §). Ett tillstånd till kameraövervakning ska ges om övervakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset (9 §). Vid den bedömningen ska det särskilt beaktas om övervakningen behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott, förhindra olyckor eller andra jämförbara ändamål. Det ska också beaktas om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet används, och vilket område som ska övervakas. Ett beslut om tillstånd att kameraövervaka ska förenas med villkor om hur kameraövervakningen får anordnas (19 §). Sådana villkor ska bl.a. avse det område som får övervakas.

Enligt förarbetena till kameraövervakningslagen (prop. 2012/13:115 s. 47 f.) är utgångspunkten fortfarande att kameraövervakning endast ska utgöra ett komplement till andra åtgärder, särskilt brottsförebyggande åtgärder.

Samtidigt som den nya kameraövervakningslagen infördes gav regeringen Datainspektionen det centrala ansvaret för tillsynen när det gäller tillämpningen av lagen. Ansvaret omfattar bl.a. att utvärdera rättstillämpningen, följa upp den operativa tillsynen, ge råd och stöd till länsstyrelserna samt ge ut allmänna råd. Regeringen anförde i propositionen (s. 128

f.) att det fanns ett behov av en ökad samordning och information på kameraövervakningsområdet bl.a. eftersom vissa brister hade uppmärksammats när det gäller enhetligheten i länsstyrelsernas rättstillämpning.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan bereds förslagen i betänkandet *Utökad polissamarbete i Norden och EU* (SOU 2011:25) i Regeringskansliet. Utskottet anser inte att det finns anledning för riksdagen att föregripa regeringens beredning med ett tillkännagivande, och utskottet avstyrker därför motion 2013/14: Ju316 (V) yrkande 9.

När det gäller motionsförslagen om att utrusta polisen med hjälpmedel som kan ersätta skjutvapen, t.ex. *elpistoler*, konstaterar utskottet till att börja med att polisens användning av skjutvapen är strikt reglerad genom detaljerade föreskrifter och allmänna råd av Rikspolisstyrelsen. Utskottet noterar vidare att polisen redan i dag har tillgång till icke dödande vapen i form av tårgas, pepparspray och expanderbar batong. Som framgår ovan har Rikspolisstyrelsen låtit utreda frågan om polisens särskilda hjälpmedel vid våldsanvändning. Utredningen kom fram till att ett införande av elpistoler inte nämnvärt skulle minska risken för att polisen tvingas använda skjutvapen vid en nödvärnssituation, och Rikspolisstyrelsen har därför gjort bedömningen att det inte är aktuellt att utrusta polisen med elpistoler. Utskottet finner inte skäl att ifrågasätta Rikspolisstyrelsens bedömning när det gäller polisens hjälpmedel vid våldsanvändning. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ju316 (V) yrkande 10, 2013/14: Ju259 (S) och 2013/14:Ju279 (M).

Beträffande *miljöbrotten* vill utskottet understryka att miljötillsynsmyndigheterna har en viktig roll när det gäller att se till att miljöbalkens bestämmelser efterlevs. Som framgår ovan kan tillsynsmyndigheterna redan enligt nuvarande regler kräva undersökningar och liknande utredningar från verksamhetsutövarnas sida. Utskottet vill också peka på bestämmelserna om egenkontroll, som innebär att den som bedriver en miljöfarlig verksamhet fortlöpande ska planera och kontrollera verksamheten. Verksamhetsutövaren ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens påverkan på miljön. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet förslaget om att utöka tillsynsmyndigheternas befogenheter när det gäller bevissäkringen. Riksdagen bör alltså avslå motionerna 2012/13:Ju221 (V) yrkande 5 och 2013/14:Ju316 (V) yrkande 5.

Det är riksåklagaren som i samråd med Rikspolisstyrelsen bestämmer vilka brott som ska kunna leda till *ordningsböter*. När det gäller förargelseväckande beteende har riksåklagaren, som framgår ovan, beslutat att det endast är offentlig urinering som ska kunna leda till en ordningsbot. Utskottet ifrågasätter inte den bedömningen, och utskottet anser alltså inte att

riksdagen bör göra något tillkännagivande om att ordningsböter även borde kunna utfärdas för den som för oljud på allmän plats. Riksdagen bör därför avslå motion 2013/14:Ju251 (S).

Kampen mot barnpornografi är viktig. Det är oacceptabelt att barn överallt i världen utnyttjas i kommersiella sexuella syften. Den snabba utvecklingen av informationstekniken och den ökade användningen av internet globalt har dessvärre försvårat arbetet med att bekämpa barnpornografi. Det har blivit allt lättare att framställa, sprida och få tillgång till barnpornografiskt material. Utskottet kan därför med tillfredsställelse konstatera att bekämpandet av barnpornografi och annan sexuell exploatering av barn är en högt prioriterad fråga för regeringen. I december 2007 presenterade regeringen den andra uppdaterade versionen av den nationella handlingsplanen mot sexuell exploatering av barn. Den handlingsplanen omfattar *all* sexuell exploatering av barn, dvs. inte enbart kommersiell exploatering. Under 2013 påbörjade regeringen en uppföljning och revidering av handlingsplanen. I samband med det kommer regeringen att bedöma behovet av ytterligare åtgärder. Utskottet finner mot denna bakgrund inte skäl för riksdagen att göra något tillkännagivande om polisens *dekryptering* i utredningar om barnpornografibrott. Motion 2013/14:Ju277 (M) avstyrks.

Enligt utskottet måste polismyndigheterna själva (och ytterst Rikspolisstyrelsen) avgöra när, var och hur deras resurser ska användas för att på bästa sätt uppfylla de mål för verksamheten som riksdagen och regeringen har fastställt. Riksdagen bör alltså inte göra något tillkännagivande om vilka åtgärder som polismyndigheterna ska vidta för att upprätthålla *lag och ordning i vissa områden*. Även frågan om hur *gärningsmannabeskrivningar* ska formuleras innefattar enligt utskottet sådana överväganden som bör göras av polismyndigheterna själva, givetvis inom ramen för de lagar och andra regler som styr verksamheten. Med detta avstyrker utskottet motionerna 2012/13:Ju247 (SD), 2013/14:Ju345 (SD), 2012/13:Ju205 (SD) och 2013/14:Ju338 (SD).

Tvångsmedicinering är ett mycket allvarligt ingrepp i den kroppsliga integriteten, och som framgår ovan kan en tvångsmedicinering i vissa fall innebära en kränkning av Europakonventionens förbud mot tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Utskottet är inte berett att ställa sig bakom förslaget om att polisen ska få använda *kräkmedel* för att säkra bevis vid narkotikabrott, och riksdagen bör alltså avslå motionerna 2012/13:Ju204 (SD) och 2013/14:Ju339 (SD).

Polisdatalagen är en av de mest centrala lagarna i polisens verksamhet. Den nuvarande lagen trädde i kraft den 1 mars 2012, och den är alltså förhållandevis ny. Med polisdatalagen har polisen fått en möjlighet att behandla personuppgifter på ett ändamålsenligt sätt i sin brottsbekämpande verksamhet samtidigt som människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks vid en sådan behandling. Frågorna om behandlingen av känsliga personuppgifter och användningen av sådana uppgifter som sök- och övervakningsmedel övervägdes noga vid lagens tillkomst (se prop. 2009/10:85 s. 122 f.

och 155 f. och bet. 2009/10:JuU19). Utskottet, som fortfarande står bakom dessa överväganden, avvisar förslagen i motion 2013/14:Ju321 (SD) yrkan- dena 1 och 2, och riksdagen bör alltså avslå motionen. Det kan tilläggas att den enmyndighetsreform som polisväsendet ska genomföra vid årsskif- tet kommer att kräva åtskilliga lagändringar, bl.a. i polisdatalagen. Reger- ingen har också för avsikt att under våren 2014 lämna en proposition om förlängd övergångstid för tillämpning av vissa bestämmelser i polisdatala- gen. Även av den anledningen är det inte nu en lämplig tidpunkt för tillkännagivanden om förändringar i polisdatalagen.

Som framgår ovan bereder man i Regeringskansliet Polismetodutredning- ens förslag om en reglering av polisens *brottsprovokation*. Riksdagen bör inte föregripa denna beredning med ett tillkännagivande, och motionerna 2012/13:Ju385 (SD), 2013/14:Ju379 (SD) yrkande 29 och 2012/13:Ju396 (SD) yrkande 2 bör därför avslås.

Hur *polisens uniformer* ska se ut måste enligt utskottet vara en sak för Rikspolisstyrelsen att besluta om. Som framgår ovan har styrelsen också nyligen utfärdat nya föreskrifter om detta. Utskottet finner inte skäl för riksdagen att göra något tillkännagivande med anledning av förslagen i motionerna 2012/13:Ju214 (SD), 2012/13:Ju224 (SD), 2013/14:Ju331 (SD) och 2013/14:Ju392 (SD). Motionerna bör avslås.

Som framgår ovan har Rikspolisstyrelsen och polismyndigheterna ett datoriserat register över bl.a. efterlysta fordon och registreringsskyltar. Att ett visst fordon är efterlyst (t.ex. stulet) framgår även av Transportstyre- lens vägtrafikregister. Under vissa förutsättningar kan försäkringsbolagen få tillstånd att söka i vägtrafikregistret (direktåtkomst). Mot denna bak- grund anser inte utskottet att det finns skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande till förmån för förslaget i motion 2013/14:Ju250 (M) om ett *samordningsregister över stulna fordon*. Motionen bör avslås.

Den nya *kameraövervakningslagen* trädde i kraft för drygt ett halvår sedan. Med den nya lagen har det blivit lättare att bedriva kameraövervak- ning i brottsförebyggande syfte på vissa platser, bl.a. i tunnelbanan och i parkeringshus. Vid beredningen av regeringens proposition uttalade utskot- tet att den nya kameraövervakningslagen gav uttryck för en lämplig balans mellan nyttan med kameraövervakning och skyddet av den personliga integ- riteten (bet. 2012/13:JuU22 s. 27). Utskottet vidhåller denna uppfattning, och utskottet är alltså inte berett att ställa sig bakom förslagen om utökade möjligheter till kameraövervakning. Motionerna 2013/14:Ju260 (S) och 2013/14:Ju310 (M) avstyrks.

Inre utlänningskontroller m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om polisens inre utlänningskontroller och ett motionsyrkande om polisens verkställighet av avvísnings- och utvisningsbeslut i skolor och på sjukhus.

Jämför reservation 10 (MP, V).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Ju214 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska se till att Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om inre utlänningskontroller ändras så att biljettkontroller inte används som ett svepskäl för att utföra en inre utlänningskontroll av någon på grund av dennas utseende.

I motion 2012/13:Sf390 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) yrkande 6 anförs att regeringen bör se över polisens möjligheter att ingripa när s.k. gömda barn är i skolan eller uppsöker sjukvården.

Bakgrund

Inre utlänningskontroller

Med en inre utlänningskontroll avses en åtgärd som vidtas med stöd av 9 kap. 9 § utlänningslagen (2005:716). I den bestämmelsen föreskrivs att en utlänning som vistas i Sverige är skyldig att på begäran av en polis överlämna pass eller andra handlingar som visar att han eller hon har rätt att uppehålla sig i Sverige.

Rikspolisstyrelsen har utfärdat föreskrifter och allmänna råd om inre utlänningskontroller, RPSFS 2001:4 (FAP 273-1). Av de allmänna råden framgår att med en inre utlänningskontroll avses alla handlingar som syftar till att kontrollera om en utlänning har rätt att uppehålla sig i landet. En inre utlänningskontroll behöver alltså inte enbart innebära en uppmaning att visa upp pass eller andra handlingar, utan det kan även handla om frågor till utlänningen och kontroller i dataregister. Den omständigheten att en utlänning är skyldig att på begäran av en polis visa upp pass eller andra handlingar innebär inte att han eller hon också är skyldig att bära pass eller andra handlingar med sig.

En inre utlänningskontroll får enligt 9 kap. 9 § utlänningslagen endast utföras om det finns grundad anledning att anta att utlänningen saknar rätt att uppehålla sig här i landet eller om det annars finns särskild anledning till kontroll.

I Rikspolisstyrelsens allmänna råd anges att rekvisitet ”grundad anledning att anta” bör uppfattas så att en inre utlänningskontroll får utföras endast efter en helhetsbedömning av de objektiva omständigheter som

finns grundade på den enskilda polisens iakttagelser, spaningsuppgifter, underrättelseuppslag, tips eller annan tillförlitlig information. Utlänningens uppträdande och umgänge kan vara en omständighet som i vissa fall kan ge anledning att anta att han eller hon inte har rätt att uppehålla sig i landet. Inre utlänningskontroll får inte genomföras enbart på grund av att en person har ett utseende som uppfattas som utländskt eller på grund av hans eller hennes språk eller namn.

Rekvisitet ”annars finns särskild anledning till kontroll” bör enligt Rikspolisstyrelsens allmänna råd kunna tillämpas när det finns anledning att kontrollera identiteten på en utlänning i samband med t.ex. ett frihetsberövande eller en brottsutredning. Vid fordons- och förarkontroll kan en inre utlänningskontroll utföras i samband med att förarens identitet och rätt att framföra fordonet kontrolleras. Vid en sådan kontroll bör även en passagerare i ett fordon bli föremål för inre utlänningskontroll om det finns objektiva omständigheter som ger grundad anledning till kontroll.

Verkställighet av avvisningsbeslut

Grundläggande principer för polisingripanden

De allmänna principerna för polisingripanden framgår av 8 § polislagen (1984:387). Där anges att en polis som ska verkställa en tjänsteuppgift ska ingripa på ett sätt som är försvarligt med hänsyn till åtgärdens syfte och övriga omständigheter. Om tvång måste tillgripas ska det ske endast i den form och den utsträckning som behövs för att uppnå det avsedda resultatet.

De principer som har lagts fram i 8 § polislagen brukar benämnas behovs- och proportionalitetsprinciperna. Dessa principer är grundläggande för polisens arbete. Behovsprincipen innebär att ett ingripande får göras endast då det är nödvändigt för att avvärja eller undanröja den aktuella faran eller störningen. Proportionalitetsprincipen innebär att de skador och olägenheter som ingripandet kan medföra för ett motstående intresse inte får stå i missförhållande till syftet med själva ingripandet.

Särskilt om polisingripanden som gäller barn

Förutom behovs- och proportionalitetsprinciperna styrs arbetet vid polisingripanden av den s.k. hänsynsprincipen, vilken gör sig särskilt starkt gällande när det är fråga om ingripanden mot barn. Principen kommer bl.a. till uttryck i 17 § förundersökningskungörelsen (1947:948), där det föreskrivs att förhör med den som är under 18 år ska planeras och verkställas så att det inte uppkommer fara för att den som förhörs tar skada samt att man noga bör se till att uppmärksamhet inte väcks kring förhöret. Av intresse i detta sammanhang är vidare vissa uttalanden om hämtning av barn under 15 år i förarbetena till lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. I propositionen framhålls att hämtning av barn bör ske med hänsynstagande till barnets ålder och mognad och således med stor restriktivitet (prop. 1983/84:187 s. 22). Vidare uttalas att

hämtning till förhör bör undvikas så långt som möjligt. Om en sådan åtgärd måste vidtas är det viktigt att det görs på ett diskret sätt och med all den hänsyn som förhållandena kräver. En hämtning bör endast i undantagsfall utföras av uniformerad polis eller på något ställe där uppmärksamhet kan väckas. Det sägs vara av särskild vikt att varken hämtning eller förhör genomförs i skolan, annat än när det finns mycket speciella skäl. Justitieombudsmannen (JO) har vid flera tillfällen uttalat kritik mot att barn hämtats av polis i skolan. I 1996/97:JO1 s. 86 (dnr 202-1995) redogjorde JO för ett fall då en 15-årig elev hämtades i skolan av uniformerad polispersonal för att förhöras. JO hänvisade till de angivna förarbetsuttalandena om hämtning av barn under 15 år och anförde att dessa uttalanden bör vara vägledande också när det är fråga om att hämta någon som är mellan 15 och 18 år till förhör. JO har därefter vid flera tillfällen understrukit att varken hämtning eller förhör bör genomföras i en skola annat än när det finns mycket speciella skäl. Som exempel kan nämnas 2001/02:JO1 s. 51 (dnr 3556-1998) där JO kritiserade en polismyndighet som bl.a. hade beslutat om hämtning av åtta barn i åldern 12–14 år i barnens respektive skolor. Barnen var inte misstänkta för brott utan skulle förhöras upplysningsvis. Se även 2007/08:JO1 s. 149 (dnr 3493-2005).

Dessutom gäller enligt artikel 3.1 i FN:s konvention om barnets rättigheter att barnets bästa ska komma i första rummet vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ. Enligt huvudregeln, som är tillämplig för Sveriges del, avses i konventionen med barn varje människa under 18 år.

Husrannsakan

I 20 § polislagen finns bestämmelser om husrannsakan och liknande åtgärder. Husrannsakan får företas ”för att söka efter en person”. Detta har i praxis ansetts innebära att det ska vara en bestämd person – låt vara inte nödvändigtvis känd till namnet – som polisen söker efter. Polisen får således inte bereda sig tillträde till exempelvis skolor för att mer allmänt leta efter efterlysta utlännningar.

Polisens verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Det är Migrationsverket som har huvudansvaret för verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut. Enligt 12 kap. 14 § utlänningslagen (2005:716) får dock verket lämna över ett verkställighetsärende till en polismyndighet, om den som ska avvisas eller utvisas håller sig undan och inte kan anträffas utan polismyndighetens medverkan eller om det kan antas att det kommer att behövas tvång för att verkställa beslutet.

I Rikspolisstyrelsens författningssamling RPSFS 2005:3 (FAP 638-1) finns regler och allmänna råd som styr polisens arbete med verkställighet av beslut om avvisning och utvisning. I denna författning sägs inte någonting om hämtning i skolor eller på sjukhus för att verkställa avvisnings-

och utvisningsbeslut. Justitieutskottet har emellertid fått information av Rikspolisstyrelsen om att den aktuella författningen kommer att revideras i början av 2014. De nya föreskrifterna kommer bl.a. att innehålla ett allmänt råd om att polisen ska undvika att hämta barn i skolan eller i närheten av skolan. Vidare kommer det att införas ett allmänt råd om att hämtning på sjukhus endast bör ske i undantagsfall. Rekommendationen är att den ansvariga läkaren ska kontaktas innan en eventuell hämtning genomförs.

Rätten till utbildning för barn som vistas i Sverige utan tillstånd

Sedan den 1 juli 2013 har barn som vistas i Sverige utan tillstånd i huvudsak samma rätt till utbildning i förskoleklass, grundskola och motsvarande skolformer samt gymnasieskola och gymnasiesärskola som barn som är bosatta i landet (prop. 2012/13:58, bet. 2012/13:UbU12, rskr. 2012/13:208).

I propositionen (s. 32–33) framhöll regeringen att för att de berörda barnen och deras föräldrar i praktiken ska våga utnyttja rätten till utbildning behöver barnen känna sig trygga med att polisen inte kommer att ingripa i skolan. Även om ingenting formellt hindrar polisen från att hämta barn som ska avvisas eller utvisas i skolor, noterade regeringen att den reglering och praxis som finns när det gäller polisens arbete innebär en tydlig begränsning av polisens möjligheter att hämta barn i skolor. Regeringen noterade också att Rikspolisstyrelsen inom kort avsåg att besluta föreskrifter om arbetet med verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut. Mot den bakgrunden gjorde regeringen bedömningen att det inte behövde införas några särskilda bestämmelser i lag eller förordning för polisens arbete när det gäller barn som vistas i landet utan tillstånd. Regeringen avsåg dock att noga följa frågan. Om det visar sig att polisens arbete blir ett avgörande hinder för att barn som vistas i landet utan tillstånd ska få tillgång till utbildning, kommer regeringen att på nytt överväga om ytterligare reglering behöver införas.

Justitieutskottet, som yttrade sig till utbildningsutskottet i ärendet, instämde i regeringens bedömning att det inte vid tidpunkten för lagförslagen behövde införas några särskilda bestämmelser i lag eller förordning om polisens arbete med verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut när det gäller barn som vistas i landet utan tillstånd (yttr. 2012/13:JuU5y).

Rätten till vård för vissa utlänningar som vistas i Sverige utan tillstånd

Sedan den 1 juli 2013 är vidare landstingen skyldiga att erbjuda hälso- och sjukvård till personer som vistas i Sverige utan tillstånd, se lagen (2013:407) om hälso- och sjukvård till vissa utlänningar som vistas i Sverige utan nödvändiga tillstånd. Enligt lagen är landstingen skyldiga att erbjuda vuxna personer som vistas i landet utan tillstånd samma subventionerade hälso- och sjukvård som vuxna asylsökande, dvs. vård som inte kan anstå inklusive tandvård, mödrahälsovård, preventivmedelsrådgivning, vård vid abort och en hälsoundersökning. Landstingen har därutöver möj-

lighet att erbjuda vård upp till samma nivå som för bosatta. Barn som vistas i landet utan tillstånd ska erbjudas samma vård som bosatta och asylsökande barn, dvs. subventionerad, fullständig hälso- och sjukvård inklusive regelbunden tandvård.

I propositionen anförde regeringen att den hade för avsikt att följa upp och utvärdera den nya lagen, och att det inom ramen för uppföljningen borde ingå att se över om hälso- och sjukvårdens uppgiftsskyldighet och underrättelseskyldighet har påverkat den berörda målgruppens vilja och möjlighet att söka vård (prop. 2012/13:109 s. 51). Regeringen förklarade vidare att den hade för avsikt att följa frågan om polisens arbete med verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut riskerar att bli ett hinder mot att målgruppen söker hälso- och sjukvård. Regeringen noterade vidare att Rikspolisstyrelsen inom kort avsåg att besluta föreskrifter om arbetet med verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut.

Utskottets ställningstagande

Polisen har i uppdrag att övervaka att personer inte vistas eller arbetar i landet utan nödvändiga tillstånd. Detta innebär bl.a. att polisen ska spana efter personer som har fått ett beslut om avvisning eller utvisning. För att säkerställa att personer inte vistas i Sverige utan tillstånd får polisen genomföra inre utlänningskontroller. Självklart ska polisen då noga följa relevanta föreskrifter.

Reglerna för polisens inre utlänningskontroller framstår enligt utskottet som väl avvägda. Utskottet vill understryka att en kontroll inte får genomföras enbart på grund av att en person har ett utseende som uppfattas som utländskt eller på grund av hans eller hennes språk eller namn. Enligt utskottet bör inte riksdagen förorda någon förändring av Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om inre utlänningskontroller, och motion 2013/14:Ju214 (MP) yrkande 2 bör alltså avslås.

Utskottet ser positivt på att barn som vistas i landet utan tillstånd har fått möjlighet att gå i skolan. Det är också tillfredsställande att det har införts en lagstadgad minsta nivå för hälso- och sjukvård för personer som vistas i Sverige utan tillstånd. För att de aktuella målgrupperna i praktiken ska våga utnyttja rätten till utbildning och hälso- och sjukvård måste de emellertid kunna känna sig trygga med att polisen inte kommer att ingripa mot dem i skolan eller när de uppsöker vård.

Som framgår ovan har regeringen för avsikt att noga följa upp om polisens verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut riskerar att bli ett hinder mot att barn får tillgång till utbildning, eller mot att utlänningar söker hälso- och sjukvård. Utskottet anser att det är angeläget att de nya lagarna följs upp och utvärderas och välkomnar därför regeringens avsikter i denna del. Med hänsyn till detta, och eftersom Rikspolisstyrelsen inom kort kommer att anpassa sina föreskrifter om verkställighet till den nya

lagstiftningen, finner inte utskottet anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande med anledning av förslaget i motion 2012/13:Sf390 (M) yrkande 6.

Barnsexhandel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om kartläggning och bekämpning av barnsexhandel.

Jämför reservation 11 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 51 anförs att regeringen bör ta initiativ till att kartlägga och bekämpa s.k. barnsexturism såväl nationellt som inom EU. Ett liknande yrkande finns i motion 2013/14:Ju328 av Henrik Ripa (M), där det föreslås en kartläggning av barnsexhandeln och dess omfattning. Motionären vill också se ökad information till allmänheten om barnsexhandeln. Sådan information bör t.ex. finnas på utrikesflygplatser och vaccinationskliniker.

Bakgrund

I december 2007 beslutade regeringen om en handlingsplan mot sexuell exploatering av barn. Handlingsplanen innehöll åtgärder på såväl nationell som internationell nivå. Flera av åtgärderna rörde sexuell exploatering av barn i samband med turism och resande. I samband med proposition 2009/10:232 Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige presenterade regeringen en uppföljning av åtgärderna i handlingsplanen. Regeringen har för avsikt att i början av 2014 följa upp handlingsplanen i sin helhet.

I november 2011 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/93/EU om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi samt om ersättande av rådets rambeslut 2004/68/RIF. Direktivet syftar till att skapa minimiregler om fastställande av brottsrekvisit och påföljder inom området sexuella övergrepp mot barn och sexuell exploatering av barn, barnpornografi och kontaktsökning med barn för sexuella ändamål. Det syftar också till att införa gemensamma bestämmelser för att stärka åtgärderna för att förebygga sådana brott och förbättra skyddet av brottsoffer. Riksdagen har nyligen antagit vissa lagändringar som utgör ett led i genomförandet av direktivet (prop. 2012/13:194, bet. 2013/14:JuU8, rskr. 2013/14:36). Bland annat har en ny lag om register-

kontroll av personer som ska arbeta med barn införts. Vidare har preskriptionstiden förlängts för köp av sexuell handling av barn och för sexuellt ofredande av barn.

I ett svar på en skriftlig fråga om det svenska arbetet mot barnsexturism och barnsexhandel anförde justitieministern den 27 augusti 2013 följande (svar på fr. 2012/13:711).

Fredrik Lundh Sammeli har frågat vilka initiativ jag avser att vidta för att stärka det svenska arbetet mot barnsexturism och barnsexhandel.

Arbetet mot sexuellt utnyttjande av barn i alla former är högt prioriterat, vilket jag också beskrivit i ett tidigare svar till Fredrik Lundh Sammeli. Där pekade jag bland annat på det arbete som Rikskriminalpolisen inledde 2009 mot barnsexturism och de initiativ regeringen tagit på EU-nivå. Såväl regeringen som polis och åklagare har sedan dess vidtagit en rad åtgärder för att effektivisera arbetet mot barnsexturism.

Rikskriminalpolisen har fortsatt att utveckla sina insatser mot barnsexturism. En särskild grupp som arbetar mot denna brottslighet har inrättats. Satsningen har lett till att det i dag finns goda kunskaper om barnsexturism. Bland annat har Rikskriminalpolisen kartlagt ett stort antal män som har misstänkts resa utomlands i syfte att begå sexuella övergrepp mot barn. Flera förövare har kunnat dömas både utomlands och i Sverige.

Parallellt med Rikskriminalpolisens satsning har Åklagarmyndigheten gjort en kartläggning av fall rörande barnsexturism. Utifrån kartläggningen har myndigheten tagit fram en metodhandbok att använda som stöd vid utredningar om sexualbrott mot barn i andra länder.

En förutsättning för att kunna bekämpa barnsexturism och barnsexhandel är ett utvecklat internationellt samarbete. Flera av rättsväsendets myndigheter deltar därför aktivt i det arbete som bl.a. Eurojust och Europol bedriver. Det behövs dock mer internationellt samarbete på området. Ju fler länder som uppmärksammar problemet att deras medborgare begår sexualbrott i andra länder, desto större blir de preventiva effekterna. Regeringen har i syfte att bidra till att förebygga barnsexturismen till exempel finansierat och genomfört en kampanj tillsammans med Polisen och ECPAT, som visats bl.a. på Arlanda Express och som riktas till resenärer som kan komma att stöta på barnsexturism ute i världen.

Det är också viktigt att utveckla det bilaterala samarbetet med länder där barnsexturism förekommer. Vi har till exempel nu under våren ingått polissamarbetsavtal med både Thailand och Vietnam.

Därutöver har regeringen nyligen drivit igenom förändringar i sexualbrottslagstiftningen som innebär att vi stärker skyddet för barn mot sexuella kränkningar genom att bland annat utvidga tillämpningsområdet och höja straffminimum för grovt sexuellt övergrepp mot barn. Vi har även avskaffat kravet på dubbel straffbarhet för utnyttjande av barn för sexuell posering och köp av sexuell handling av barn.

Slutligen har regeringen inlett ett arbete med att revidera och uppdatera den nationella handlingsplanen mot sexuellt exploatering av barn från 2007. Inom ramen för detta arbete kommer nya initiativ mot barnsexturism och barnsexhandel att övervägas.

Utskottets ställningstagande

Som utskottet vid flera tillfällen tidigare har uttryckt är kampen mot sexuell exploatering av barn i samband med turism och resande ytterst angelägen (bl.a. bet. 2011/12:JuU15 s. 36 f.). Utskottet konstaterar därför med tillfredsställelse att frågan är högt prioriterad av regeringen. Som framgår av justitieministerns svar bedriver regeringen och dess myndigheter ett ambitiöst arbete mot barnsexturism såväl nationellt som internationellt. Utskottet finner inte skäl att föreslå något tillkännagivande med anledning av förslagen i motion 2013/14:Ju412 (S) yrkande 51 och motion 2013/14:Ju328 (M). Motionerna bör avslås.

Åtgärder mot rekrytering av unga till kriminalitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om åtgärder mot att unga rekryteras till kriminella nätverk och organisationer.

Jämför reservation 12 (V).

Motionen

I kommittémotion 2013/14:Ju207 av Lena Olsson m.fl. (V) begärs att regeringen tillsätter en parlamentarisk utredning med uppgift att föreslå åtgärder för att förebygga rekryteringen av unga till kriminella nätverk och organisationer.

Bakgrund

Rikspolisstyrelsen fick 2011 i uppdrag av regeringen att i ett antal kommuner eller stadsdelar initiera pilotverksamheter med sociala insatsgrupper för unga som riskerar att bli kriminella (Ju2011/1906/KRIM). De sociala insatsgrupperna skulle göra det möjligt att, under ledning av socialtjänsten, samordna hjälpen och stödet från myndigheter och övriga aktörer. Arbetet innebär att socialtjänsten tillsammans med polisen, övriga berörda myndigheter och frivilligorganisationer samarbetar och använder sin samlade kompetens fokuserat och uthålligt i arbetet med unga som befinner sig i riskzonen i fråga om att bli kriminella. Även unga som behövde stöd och hjälp för att bryta med kriminella nätverk ingick i försöksverksamheten. Enligt Rikspolisstyrelsen, som redovisade uppdraget till regeringen i november 2012, är arbetssättet framgångsrikt. Flera ungdomar har minskat eller totalt upphört med sina kriminella aktiviteter när de har haft stöd från en social insatsgrupp. Regeringen har i februari 2013 gett ett fortsatt uppdrag till Rikspolisstyrelsen att aktivt stödja arbetet med de sociala insatsgrupperna.

Samverkan mellan polisen och socialtjänsten är av stor betydelse i arbetet med att förebygga ungdomsbrottslighet. Sekretessregleringen har upplevts som ett problem vid denna samverkan (se bl.a. SOU 2010:15). Den 1 januari 2013 infördes därför en ny sekretessbrytande bestämmelse som innebär att en uppgift som rör en enskild person som inte har fyllt 21 år i vissa fall kan lämnas från socialtjänsten till polisen utan hinder av sekretess (prop. 2011/12:171, bet. 2012/13:JuU5, rskr. 2012/13:60). Socialtjänsten får enligt den nya regeln lämna ut uppgifterna om det finns risk för att den unge kommer att begå brott och uppgifterna kan anses förhindra detta. Uppgifterna får inte lämnas ut om det är olämpligt med hänsyn till insatser som socialtjänsten planerar eller genomför för personen i fråga. Samtidigt som den nya sekretessbrytande bestämmelsen infördes förtydligades det under vilka förutsättningar som polisen får tillfälligt omhändertaga unga personer med stöd av 12 § polislagen (1984:387). Det klargjordes i lagen att polisen ska göra sin bedömning utifrån om det kan befaras att den unge kommer att utsättas för brott, involveras i brottslig verksamhet eller skadas genom något annat socialt nedbrytande beteende.

I juli 2010 infördes en möjlighet för polisen att i fler fall än tidigare utreda brott som har begåtts av barn under 15 år (prop. 2009/10:105, bet. 2009/10:JuU25, rskr. 2009/10:316). Samtidigt utökades möjligheten att utföra drogtest på barn som misstänks ha använt narkotika. Regeringen har gett Brottsförebyggande rådet i uppdrag att utvärdera dessa lagändringar för att se om de har lett till förväntat resultat med fler utredningar och tydligare ansvarsfördelning mellan polisen och socialtjänsten. Uppdraget ska redovisas senast den 17 december 2014.

Utskottets ställningstagande

En av polisens viktigaste uppgifter är att förhindra att nya brott begås. Polisen bedriver brottsförebyggande arbete till stor del i samarbete med andra samhällsaktörer, t.ex. kommuner och landsting. Utskottet noterar med tillfredsställelse att polisen numera har lokala samverkansöverenskommelser för det brottsförebyggande arbetet i nästan alla landets kommuner. I dessa överenskommelser är ungdomar och ungdomsbrott de områden som oftast är prioriterade. När det gäller ungdomarna vill utskottet även framhålla de sociala insatsgrupperna, som har bidragit till att flera ungdomar har minskat eller totalt upphört med sina kriminella aktiviteter. Utskottet anser att det är positivt att Rikspolisstyrelsen har fått i uppdrag att även fortsättningsvis stödja arbetet med dessa grupper.

Mot bakgrund av det anförda är inte utskottet berett att föreslå ett tillkännagivande om en sådan parlamentarisk utredning som föreslås i motion 2013/14:Ju207 (V). Motionen bör avslås.

Säkerhetspolisens personskydd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att se över om fler personkategorier än i dag bör omfattas av Säkerhetspolisens personskyddsverksamhet.

Jämför reservation 13 (MP).

Motionen

I motion 2013/14:Ju256 av Maria Ferm (MP) begärs en översyn av Säkerhetspolisens ansvar för personskydd för den centrala statsledningen. Motionären framhåller att det finns demokratiska nyckelpersoner som inte tillhör den centrala statsledningen men som ändå kunde behöva omfattas av Säkerhetspolisens skydd, t.ex. en riksdagsledamot som lämnat sitt uppdrag eller någon som kandiderar till riksdagen.

Bakgrund

Säkerhetspolisen leder och bedriver polisverksamhet när det gäller bevaknings- och säkerhetsarbete som avser den centrala statsledningen eller som har samband med statsbesök och liknande händelser samt annat personskydd i den utsträckning som Rikspolisstyrelsen beslutar om (2 § andra stycket 2 och 3 förordningen [2002:1050] med instruktion för Säkerhetspolisen).

Den centrala statsledningen består av drygt 400 personer. Med den centrala statsledningen avses statschefen, talmannen, riksdagsledamöterna, statsministern, statsråden, kabinetssekreteraren och statssekreterarna. Detta framgår av 2 kap. 1 § Rikspolisstyrelsens föreskrifter om personskyddsverksamheten avseende den centrala statsledningen, statsbesök m.m., RPSFS 2006:5 (FAP 224-2).

Kungen ingår i den centrala statsledningen i egenskap av statschef. De övriga medlemmarna i den kungliga familjen får personskydd enligt ett särskilt beslut.

Utskottets ställningstagande

Det är polisens ansvar att skydda alla medborgare från att utsättas för våld och trakasserier. Det är alltså i första hand de lokala polismyndigheterna som hanterar trakasserier och våld. För vissa förtroendevalda och andra som ingår i den centrala statsledningen är det emellertid, som framgår ovan, Säkerhetspolisen som har det samlade ansvaret för personskyddet.

Nivån på de personskyddsinsatser som sätts in av polismyndigheterna eller Säkerhetspolisen baseras på hotbilden mot personen och hans eller hennes funktion. Det förekommer att personer som tidigare har ingått i

den centrala statsledningen riskerar att utsättas för våld och trakasserier även efter det att de t.ex. har avslutat ett förtroendeuppdrag. En sådan hotbild måste givetvis tas på allvar och mötas av lämpliga åtgärder av den lokala polismyndigheten.

Utskottet anser att ansvarsfördelningen inom polisen för skyddet av den centrala statsledningen och övriga individer är rimlig, och utskottet är alltså inte berett att ställa sig bakom förslaget i motion 2013/14:Ju256 (MP). Motionen bör avslås.

Säkerhet vid idrottsevenemang

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår tre motionsyrkanden om anmälningsplikt m.m.
Jämför reservation 14 (S).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 101 begärs det att regeringen går vidare med förslagen som lagts fram i betänkandet Mera glädje för pengarna (SOU 2013:19). I yrkande 102 föreslås det ett tillkännagivande om att den som har fått tillträdesförbud också ska kunna förpliktas att anmäla sig hos polisen vid högriskmatcher. Ett liknande förslag finns i kommittémotion 2012/13:Kr320 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 37.

Bakgrund

Tillträdesförbud

För att förstärka skyddet mot brottslighet vid idrottsarrangemang infördes den 1 juli 2005 lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang. Lagen innehåller bestämmelser som gör det möjligt att vid straffansvar förbjuda en person att få tillträde till och vistas på en inhägnad plats som huvudsakligen är avsedd för idrottsutövning när ett idrottsarrangemang anordnas på platsen (tillträdesförbud). Förutsättningarna för ett sådant förbud är att det finns risk för att personen kommer att begå brott under arrangemanget och att brottet är ägnat att störa ordningen eller säkerheten där. Ett tillträdesförbud ska gälla för en viss tid, högst ett år. Det är åklagaren som beslutar om tillträdesförbud, och åklagarens beslut kan överklagas till allmän domstol. Uppgifter om meddelade tillträdesförbud tas in i belastningsregistret.

Personer som inte har meddelats tillträdesförbud kan i andra former nekas tillträde till ett idrottsarrangemang. Enligt idrottens interna regelverk finns det möjlighet att i förväg besluta att den som har burit sig illa åt

genom att t.ex. bryta mot ordningsreglerna ska nekas tillträde till arrangementet under en viss tid (arrangörsavstängning). Beslut om avstängning fattas av arrangören. En överträdelse av en avstängning är inte straffbelagd. Här kan tilläggas att den som förfogar över en idrottsanläggning normalt kan bestämma vem som ska få vistas där och i det enskilda fallet neka tillträde för den som stör eller kan befaras störa ordningen. Ett exempel på detta är när en påtagligt berusad person inte släpps in.

Under 2012 meddelades 91 tillträdesförbud. Det innebär en minskning jämfört med åren 2010 (102 tillträdesförbud) och 2011 (161 förbud). Besluten om tillträdesförbud meddelas främst vid fotbollsmatcher. Enligt uppgift från Rikskriminalpolisen uppgick antalet meddelade tillträdesförbud under 2013 t.o.m. den 1 november till 128 stycken. Den 1 november 2013 fanns det 115 gällande tillträdesförbud. Under 2012 registrerade Åklagarmyndigheten nio misstankar om överträdelser av tillträdesförbud varav sex ledde till lagföring (en person misstänktes för två överträdelser). I två fall lades förundersökningen ned.

I april 2012 överlämnade utredningen Nationell samordning mot brottslighet i samband med idrottsarrangemang delbetänkandet Mindre våld för pengarna (SOU 2012:23). Där föreslogs bl.a. att den längsta tiden för ett tillträdesförbud skulle förlängas från ett till tre år och att maxstraffet för överträdelse av tillträdesförbud skulle höjas från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. Vidare föreslog utredningen att det skulle bli möjligt att föra ett gemensamt nationellt register över personer med tillträdesförbud och arrangörsavstängning.

På uppdrag av regeringen har det nyligen utarbetats en promemoria med förslag till en författningsreglering av frågor som rör ett nationellt register över meddelade tillträdesförbud (Ds 2013:77). Utskottet har från Regeringskansliet (Justitiedepartementet) fått information om att promemorian har remitterats. Remisstiden går ut den 20 februari 2014, och därefter kommer ärendet att beredas i Regeringskansliet.

Vidare har regeringen nyligen lämnat proposition 2013/14:68 Förstärkt tillträdesförbud vid idrottsarrangemang till riksdagen. Regeringen föreslår att den längsta tid som ett tillträdesförbud får bestämmas till förlängs från ett år till tre år.

Anmälningsplikt

Regeringen tillsatte i mars 2011 en särskild utredare och nationell samordnare med uppdrag att lämna förslag till hur brottslighet i samband med idrottsarrangemang kan motverkas. Utredningen tog namnet Nationell samordning mot brottslighet i samband med idrottsarrangemang (Ku 2011:03).

I juni 2011 bad riksdagen regeringen att snarast återkomma med ett förslag om att införa anmälningsplikt för personer som har tillträdesförbud vid idrottsarrangemang. Anmälningsplikten skulle också omfatta personer som har dömts för våldsbrott eller ordningsstörning i samband med idrottsarrangemang (bet. 2010/11:JuU28, rskr. 2010/11:324). Enligt riksdagens

begäran skulle regeringen lämna ett förslag som kunde införas under 2012. I beslutet hänvisade riksdagen bl.a. till att frågan om anmälningsplikt saktades i regeringens direktiv till utredningen.

I juni 2012 överlämnade utredningen en skrivelse till regeringen med anledning av riksdagens beslut om anmälningsplikt vid idrottsarrangemang. I skrivelsen föreslogs det att man avvaktar med att införa en anmälningsplikt. Som skäl anfördes bl.a. att en sådan begränsning av rörelsefriheten inte står i proportion till det behov eller det resultat man vill uppnå. Det skulle också medföra praktiska problem såväl för den enskilde som för polisen.

I mars 2013 lämnade utredningen slutbetänkandet Mera glädje för pengarna (SOU 2013:19). Slutbetänkandet består av drygt 60 förslag med tyngdpunkten på prevention och idrottsrörelsens ansvar. Det handlar om ansvarsfrågor, arenasäkerhet, arrangemangsfrågor, bruket av alkohol och andra droger, det svenska firmalandskapet, pyroteknik och hur den goda supporterkulturen kan stödjas genom olika initiativ. Slutbetänkandet innehåller inte några lagförslag, och betänkandet har inte remitterats.

Justitieutskottet har från Kulturdepartementet fått information om att regeringen med anledning av förslagen i slutbetänkandet har tillsatt en ny samordnare för att främja den positiva supporterkulturen och motverka idrottsrelaterad brottslighet. I övrigt pågår beredningen av betänkandet, men det finns i dagsläget inga ytterligare förslag som kommer att presenteras i närtid.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan bereds förslagen i betänkandet Mera glädje för pengarna (SOU 2013:19) för närvarande i Kulturdepartementet. Utskottet anser inte att riksdagen bör föregripa den beredningen och avstyrker därför motion 2013/14:Ju412 (S) yrkande 101.

Frågan om anmälningsplikt har nyligen utretts på riksdagens begäran. Utskottet instämmer i utredningens bedömning att en sådan begränsning av rörelsefriheten som en anmälningsplikt innebär inte skulle stå i proportion till det behov eller det resultat man vill uppnå. Utskottet avvisar därför förslaget om ett nytt tillkännagivande om anmälningsplikt, och avstyrker därmed motionerna 2012/13:Kr320 (S) yrkande 37 och 2013/14:Ju412 (S) yrkande 102.

Vapenfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 13 motionsyrkanden om olika vapenfrågor. I motionerna föreslås bl.a. en strängare straffskala för grovt vapenbrott och ändringar i reglerna om vapenlicens för olika vapentyper.

Jämför reservationerna 15 (S), 16 (SD) och 17 (SD) samt särskilt yttrande 1 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 25 föreslås att minimistraffet för grovt vapenbrott skärps från fängelse i sex månader till fängelse i ett år. Samma yrkande finns i motion 2013/14:Ju298 av Shadiye Heydari (S) yrkande 2. I yrkande 1 begär motionären en översyn av vapenlagstiftningen. I motion 2013/14:Ju343 av Kent Ekeroth och Richard Jomshof (båda SD) yrkandena 1 och 2 föreslås det att straffet för grovt vapenbrott skärps till fängelse i lägst två år och högst sex år. Även i motion 2013/14:Ju282 av Annelie Enochson (KD) föreslås att minimistraffet för grovt vapenbrott höjs till fängelse i två år. Skärpta straff för vapenbrott föreslås också i motionerna 2013/14:Ju280 av Thomas Finnborg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M), 2013/14:Ju348 av Lars Hjalmered (M) och 2013/14:Ju366 av Metin Ataseven (M).

I motion 2013/14:Ju217 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 föreslås att den extra behovsprövningen mellan det fjärde och femte vapnet i vapengarderoben avskaffas.

I motion 2013/14:Ju246 av Peter Jutterström (M) föreslås en översyn av licensreglerna för obrukbara vapen.

I motion 2013/14:Ju291 av Kerstin Nilsson (S) begärs ett klagörande av vad som avses med ”synnerliga skäl” i 2 kap. 6 § vapenlagen (1996:67). Enligt den regeln krävs det synnerliga skäl för att någon ska få tillstånd att inneha helautomatiska vapen eller enhandsvapen.

I motion 2013/14:Ju440 av Mikael Jansson (SD) föreslås att alla myningsladdade vapen undantas från licenskravet.

Bakgrund

Straffskalan för vapenbrott

Vapenlagen (1996:67) anger följande. Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det eller överlåter eller lånar ut ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet döms för vapenbrott. Straffet för vapenbrott är fängelse i högst ett år. Om brottet är grovt döms dock till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år (9 kap. 1 §). Sedan den 1 juli 2012 anges det uttryckligen i lagtexten vilka omständighe-

ter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om ett vapenbrott är grovt (prop. 2011/12:109, bet. 2011/12:JuU22, rskr. 2011/12:221). Dessa omständigheter är om vapnet har innehafts på en allmän plats, om vapnet har varit av särskilt farlig beskaffenhet eller om innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett flera vapen.

På uppdrag av regeringen har en särskild utredare analyserat vissa frågor om skjutvapen och föreslagit vissa ändringar i vapenlagstiftningen. Uppdraget redovisades i januari 2013 i betänkandet Skärpningar i vapenlagstiftningen (SOU 2013:7). När det gäller straffskalan för vapenbrott föreslår utredningen att straffmaximum för grovt vapenbrott höjs från fängelse i fyra år till fängelse i sex år. Enligt förslaget delas straffskalan för grovt vapenbrott upp i grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott. Om ett vapenbrott är grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Om ett vapenbrott är synnerligen grovt döms till fängelse i lägst två och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen. Regeringen har för avsikt att lämna en proposition senast den 30 april 2014.

Regeringen har nyligen gett Utredningen om skärpta straffrättsliga åtgärder mot organiserad brottslighet (Ju 2013:03) i uppdrag att överväga och föreslå de åtgärder som krävs för att höja straffminimum för grovt vapenbrott till fängelse i ett år. Utredningen ska också föreslå åtgärder för att införa en särskild straffskala för synnerligen grovt vapenbrott. Dessa delar av uppdraget ska redovisas senast den 14 februari 2014. Dessutom ska utredningen överväga om grovt vapenbrott bör kriminaliseras på försöks-, förberedelse- och stämplingsstadiet. Den delen ska redovisas senast den 29 augusti 2014 (dir. 2013:112).

Vapenlagens undantag för vissa vapen

Enligt 1 kap. 1 § vapenlagen (1996:67) gäller lagen för skjutvapen och ammunition samt vissa föremål som jämföras med skjutvapen.

I 1 kap. 4 § finns en uppräkningslista av föremål som är undantagna från lagens tillämpningsområde. Undantagen avser olika verktyg och bruksföremål som visserligen är försedda med utskjutningsanordningar av skilda slag men som inte har ansetts behöva omfattas av de strikta vapenreglerna. Enligt 1 kap. 4 § b omfattar vapenlagens bestämmelser inte sådana skjutvapen som har tillverkats före 1890 och som inte är avsedda för gastäta enhetspatroner¹. Detta undantag tar främst sikte på framladdningsvapen (mynningsladdare), men även skjutvapen som laddas på ett annat sätt, t.ex. bakladdade vapen, omfattas av undantaget under förutsättning att det inte

¹ Med en enhetspatron avses en patron där en kula eller hagel tillsammans med patronhylsan och en driv- eller tändsats bildar en enhet. Med en gastät patron avses en patron som är självtätande i patronlådan vid avfyrning och förhindrar krutgas att tränga ut bakåt.

är avsett för gastäta enhetspatroner. Ett skjutvapen som är avsett för gastäta enhetspatroner omfattas av vapenlagens bestämmelser oavsett tillverkningsår.

Det kan noteras att den beskrivna typen av skjutvapen tillverkade före 1890 vanligen är att betrakta som farliga föremål enligt lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål. Därmed omfattas dessa skjutvapen alltså av den lagstiftningen.

Generella förutsättningar för tillstånd att inneha skjutvapen

De generella förutsättningarna för att en enskild person ska få meddelas tillstånd att inneha skjutvapen finns i 2 kap. 4–6 §§ vapenlagen. De krav som uppställs är bl.a. att vapnet ska behövas för ett godtagbart ändamål och att det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas. För att tillstånd ska meddelas till helautomatiska vapen eller enhandsvapen krävs dessutom synnerliga skäl (6 §).

Obrukbara vapen

Som redan framgått omfattas *alla* skjutvapen som är avsedda för gastäta enhetspatroner av vapenlagens bestämmelser oavsett tillverkningsår. Detta innebär bl.a. att det även krävs tillstånd för att inneha ett obrukbart vapen som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen.

Enligt 2 kap. 4 § samma lag får ett tillstånd att inneha skjutvapen meddelas endast om den enskilde behöver vapnet för ett godtagbart ändamål. Tillstånd att inneha ett skjutvapen som huvudsakligen har samlarvärde, prydnadsvärde eller särskilt affektionsvärde får meddelas även för andra ändamål än skjutning. Om vapentillstånd har meddelats på grund av samlarvärde krävs det ett särskilt tillstånd för att få använda vapnet till skjutning.

Enligt 2 kap. 5 a § får ett tillstånd att inneha skjutvapen för prydnads- eller minnesändamål meddelas endast om vapnet görs varaktigt obrukbart. Trots detta får tillstånd meddelas om det finns särskilda skäl för att vapnet ska få behållas i brukbart skick. Sådana skäl kan exempelvis vara att vapnet är mycket värdefullt eller från en objektiv synpunkt speciellt, t.ex. ett äldre hemtillverkat vapen. En annan situation kan vara att innehavaren inom en inte alltför avlägsen framtid, cirka sex månader, efter att ha avlagt jägarexamen avser att söka tillstånd för att bruka vapnet till skytte, t.ex. jakt eller målskjutning.

Rikspolisstyrelsen har utfärdat allmänna råd om vad som krävs för att ett vapen ska anses varaktigt obrukbart (16 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551-3). Enligt de allmänna råden bör det krävas att vapnet är åtgärdat på ett sådant sätt att det därefter inte kan användas för skjutning. Detta innebär att något skott över huvud taget inte kan avlossas med vapnet och att ingreppet i vapnet i princip ska vara bestående, dvs. det ska i praktiken vara omöjligt att återställa det åtgärdade vapnet i brukbart skick.

Vapengarderob

Som framgår ovan får en enskild person meddelas tillstånd att inneha ett skjutvapen endast om han eller hon kan visa behov av vapnet för ett godtagbart ändamål (2 kap. 4 § vapenlagen). Tillstånd måste sökas för varje vapen. För tillstånd till innehav av jaktvapen krävs vidare enligt 2 kap. 4 § första stycket vapenförordningen (1996:70) att den sökande avlagt ett prov som visar att han eller hon har grundläggande kunskaper om jakt och viltvård och kan handha vapnet. Den som har avlagt ett sådant prov ska anses ha behov av jaktvapen, om inte särskilda skäl talar emot. Behovet ska anses motsvara fyra vapen, om det inte finns omständigheter som talar för att sökanden behöver fler vapen än så. Tillstånd till fler än sex jaktvapen får beviljas endast om sökanden visar att det finns ett mycket kvalificerat behov (2 kap. 4 § fjärde och femte styckena vapenförordningen). I Rikspolisstyrelsens allmänna råd om vapenlagstiftningen anges att tillstånd till innehav av fler än sex jaktvapen endast bör meddelas undantagsvis (RPSFS 2009:13, FAP 551-3, s. 13).

Justitieutskottet har tidigare behandlat motionsyrkanden om utökad vapengarderob, senast under våren 2012 i bet. 2011/12:JuU22 (s. 39–40). Liksom tidigare ansåg utskottet då att vapenlagen innehåller lämpliga avvägningar när det gäller tillstånd att inneha jaktvapen. Utskottet avstyrkte därför den aktuella motionen.

Vissa förslag till förändringar i vapenlagstiftningen

Som framgår ovan krävs det enligt nuvarande regler synnerliga skäl för att få tillstånd att inneha helautomatiska vapen eller enhandsvapen (2 kap. 6 § vapenlagen). I det ovannämnda betänkandet Skärpningar i vapenlagstiftningen (SOU 2013:7) kom utredningen fram till att ur ett brottsförebyggande perspektiv bör inte helautomatiska skjutvapen vara tillåtna för civilt bruk, vare sig för enskilda eller föreningar. Utredningen föreslår därför att tillstånd att inneha helautomatiska skjutvapen endast får meddelas för samlingsändamål (s. 120 f.).

När det gäller halvautomatiska vapen framhåller utredningen att eldkraften hos ett halvautomatiskt kulgevär med ett stort magasin i vissa situationer kan jämföras med eldkraften från ett helautomatiskt vapen. Utredningen föreslår därför (s. 129 f.) att tillstånd att inneha halvautomatiska kulgevär för målskytte inte får meddelas för sådana vapen som kan laddas med mer än sex patroner. Tillstånd för enskilda att inneha halvautomatiska kulgevär för målskytte ska vidare tidsbegränsas till att gälla i högst fem år om inte särskilda skäl talar mot en sådan begränsning. Utredningen påpekar (s. 132) att ett liknande resonemang torde kunna tillämpas på enhandsvapen. Utredningen anser dock i nuläget att det ur ett brottsförebyggande perspektiv är tillräckligt att föreslå en reglering avseende de halvautomatiska kulgevärens magasin.

Vidare föreslår utredningen att vapenmagasin ska jämföras med skjutvapen enligt 1 kap. 3 § vapenlagen (1996:67) och att den som har tillstånd eller rätt att inneha ett visst vapen för skjutning ska få inneha magasin till vapnet utan särskilt tillstånd. Utöver magasin finns det enligt utredningen för närvarande inte behov av att någon vapendel som i dag inte är föremål för reglering ska jämföras med skjutvapen (s. 149).

Som framgår ovan har regeringen för avsikt att lämna en proposition senast den 30 april 2014.

Utskottets ställningstagande

Frågan om straffskalan för vapenbrott har nyligen utretts, och som framgår ovan har regeringen för avsikt att lämna en proposition under våren 2014. Dessutom har regeringen nyligen gett en utredning i uppdrag att överväga och föreslå det som krävs för att höja straffminimum för grovt vapenbrott till fängelse i ett år. Utredningen ska också föreslå åtgärder för att införa en särskild straffskala för synnerligen grovt vapenbrott. Mot bakgrund av detta finns det inte någon anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande om skärpta straff för vapenbrott. Riksdagen bör avslå motionerna 2013/14:Ju280 (M), 2013/14:Ju282 (KD), 2013/14:Ju298 (S) yrkandena 1 och 2, 2013/14:Ju343 (SD) yrkandena 1 och 2, 2013/14:Ju348 (M), 2013/14:Ju366 (M) och 2013/14:Ju412 (S) yrkande 25.

Utskottet anser fortfarande att vapenlagen innehåller lämpliga avvägningar när det gäller tillstånd att inneha jaktvapen. Riksdagen bör därför avslå motion 2013/14:Ju217 (M) yrkande 2 om att avskaffa den extra behovsprövningen mellan det fjärde och femte vapnet i vapengarderoben. Inte heller finns det enligt utskottet skäl för riksdagen att göra något tillkännagivande om licensreglerna för obrukbara eller mynningsladdade vapen. Motionerna 2013/14:Ju246 (M) och 2013/14:Ju440 (SD) avstyrks därför.

Utskottet anser att det i fråga om helautomatiska vapen och enhandsvapen är befogat med en särskild restriktivitet i tillståndsgivningen. Som framgår ovan krävs det enligt 2 kap. 6 § vapenlagen ”synnerliga skäl” för innehav av sådana vapen. När det gäller bedömningen av vad som i det enskilda fallet ska krävas för att nå upp till den nivån vill utskottet understryka vikten av en enhetlig tillämpning över landet. Polismyndigheterna ska givetvis i detta avseende liksom i sin övriga verksamhet följa Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Utskottet, som även vill framhålla vikten av en god dialog mellan polismyndigheterna och skytterörelsen i dessa frågor, finner inte anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande i fråga om vapenlagens krav på ”synnerliga skäl”. Riksdagen bör alltså avslå motion 2013/14:Ju291 (S).

Ordningsvakter m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår fem motionsyrkanden om ordningsvakter, väktare och bevakningsföretag.

Jämför reservation 18 (SD).

Motionerna

I motion 2013/14:Ju357 av Lars Eriksson (S) begärs en översyn av reglerna om vilka typer av butiker som får ha patrullerande ordningsvakter.

I motion 2013/14:Ju312 av Josef Fransson och David Lång (båda SD) yrkandena 1 och 2 föreslås att ett enhetligt språktest införs för väktare. Testet ska göras av den som ansöker om att godkännas som väktare och som har bott stadigvarande i Sverige under en kortare tid än sju år.

I motion 2012/13:Ju334 av Lars Beckman (M) föreslås en översyn av möjligheten att slå samman lagen (1974:191) om bevakningsföretag och lagen (1983:1097) med vissa bestämmelser om larmanläggningar m.m. Motionären ifrågasätter om det verkligen borde ligga på polismyndigheterna att pröva ansökningar om tillstånd till larminstallationsverksamhet. Samma motionär föreslår i motion 2012/13:Ju333 en översyn av tillsynen över bevakningsföretagen. Enligt motionären bör en särskild myndighet, t.ex. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, både ansvara för tillsynen och ha ett bemyndigande att utfärda föreskrifter på området.

Bakgrund

Ordningsvakter

Ordningsvakter är personer som har förordnats av en polismyndighet att medverka till att upprätthålla den allmänna ordningen, t.ex. i anslutning till en krog eller ett idrottsarrangemang. Bestämmelser om ordningsvakter finns i lagen (1980:578) om ordningsvakter och i ordningsvaktsförordningen (1980:589). Därutöver har Rikspolisstyrelsen utfärdat föreskrifter och allmänna råd om ordningsvakter, RPSFS 2012:17 (FAP 692–1).

Ordningsvakter får, enligt 2 § lagen om ordningsvakter, förordnas att tjänstgöra vid

- allmänna sammankomster och cirkusföreställningar
- offentliga tillställningar
- bad- eller campingplatser och lokaler eller platser för idrott, friluftsliv, spel, lek, förströelse eller liknande som allmänheten har tillträde till
- lokaler eller utrymmen där alkohol serveras till allmänheten med tillstånd enligt alkohollagen

Ordningsvakter får vidare förordnas att tjänstgöra vid säkerhetskontroller i domstolar och offentliga sammanträden i kommuner och landsting (2 a och 2 b §§). Om det finns ett särskilt behov och det är av väsentlig betydelse från allmän synpunkt får ordningsvakter förordnas även i andra fall (3 §).

Enligt Rikspolisstyrelsens allmänna råd om ordningsvakter bör följande frågor besvaras med ja innan polismyndigheten beslutar om ett förordnande med stöd av 3 § lagen om ordningsvakter.

- Finns det ett särskilt behov av ordningshållning på platsen?
- Är det av väsentlig betydelse från allmän synpunkt med ordningshållning på platsen?
- Är den ordningshållning som bör utföras på platsen av sådan art att det krävs personal med särskilda befogenheter?
- Är det svårt för polismyndigheten att avdela det antal poliser som krävs för att upprätthålla allmän ordning på platsen utan att det får negativa konsekvenser för utförandet av andra mer prioriterade polisuppgifter?

För att kunna förordnas till ordningsvakt krävs att personen med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämplig för uppdraget och har fyllt 20 men inte 65 år. Vidare krävs att personen med godkänt resultat har genomgått polisens grundutbildning för ordningsvakter eller fortbildning.

Ordningsvakter har enligt 29 § tredje stycket polislagen (1984:387) vissa befogenheter som normalt endast tillkommer polisen. En ordningsvakt kan, t.ex. när någon stör den allmänna ordningen eller utgör en omedelbar fara för densamma, avvisa eller avlägsna någon från ett visst område eller utrymme när det är nödvändigt för att ordningen ska kunna upprätthållas. Om en sådan åtgärd inte är tillräcklig, får en ordningsvakt tillfälligt omhänderta personen. Ordningsvakter har också under vissa omständigheter rätt att använda handfängsel. En ordningsvakt har vidare befogenhet att omhänderta en person med stöd av lagen (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. samt även beslagta spritdrycker, vin eller starköl enligt lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m. I samtliga fall då en ordningsvakt gripit eller omhändertagit någon ska denne skyndsamt överlämnas till närmaste polis.

Bevakningsföretag m.m.

Bestämmelser om väktare, om auktorisation av bevakningsföretag och andra föreskrifter om sådana företag finns i lagen (1974:191) om bevakningsföretag. Lagen kompletteras av förordningen (1989:149) om bevakningsföretag m.m. Vidare har Rikspolisstyrelsen utfärdat föreskrifter och allmänna råd, RPSFS 2012:18 (FAP 579–2).

Enligt lagen om bevakningsföretag är väktare personer som är godkända för anställning vid bevakningsföretag och som har till uppgift att utföra bevakningstjänst. Med bevakningsföretag avses den som yrkesmässigt åtar

sig att för någon annans räkning bevaka en fastighet, anläggning, viss verksamhet, offentlig tillställning eller något annat sådant, att bevaka en enskild person för dennes skydd eller att bevaka sedlar, mynt eller annan egendom i samband med transport. Bevakningsföretag ska auktoriseras av länsstyrelsen, som också godkänner bevakningsföretagens personal. Auktorisation får endast beviljas om det kan antas att verksamheten kommer att bli bedriven på ett sakkunnigt sätt och i övrigt i överensstämmelse med god sed inom branschen, om verksamheten inte kommer att få en från allmän synpunkt olämplig inriktning samt kommer att uppfylla de krav som ställs på verksamhet av det slag som företaget ska bedriva. All personal som är anställd vid ett auktoriserat bevakningsföretag ska vara godkänd vid prövning av laglydnad, medborgerlig pålitlighet samt lämplighet i övrigt för anställning i ett sådant företag. Väktare inom bevakningsbranschen ska genomgå obligatorisk utbildning enligt de föreskrifter och allmänna råd om utbildningen som meddelats av Rikspolisstyrelsen. Utbildningen är obligatorisk. En väktare har, till skillnad från en ordningsvakt, inte några särskilda befogenheter utöver vad som tillkommer var och en. Enligt Rikspolisstyrelsens föreskrifter krävs bl.a. att den som vill bli godkänd för anställning i ett bevakningsföretag har sådan god kunskap i svenska språket och kännedom om svenska förhållanden att han eller hon i tal och skrift kan redogöra för de juridiska och andra överväganden som föregått ett ingripande, och kan antas kunna utföra bevakning på ett rättssäkert och bra sätt (4 kap. 4 §).

Inom Justitiedepartementet har det gjorts en översyn av olika frågor som rör bl.a. ordningsvakter och väktare som redovisats i departementspromemorian Ordningsvakter och väktare (Ds 2003:50). Delar av förslagen i promemorian genomfördes våren 2006. Genom ändringar i lagen om bevakningsföretag – som trädde i kraft den 1 juli 2006 – infördes bl.a. möjligheter att ställa särskilt höga krav på företag som ägnar sig åt bevakning av värdetransporter och ett system med differentierad auktorisation inriktat på det slag av verksamhet som bedrivs (prop. 2005/06:136, bet. 2005/06:JuU35, rskr. 2005/06:299).

Larmanläggningar

Enligt lagen (1983:1097) med vissa bestämmelser om larmanläggningar m.m. får larminstallationsverksamhet inte bedrivas utan särskilt tillstånd (1 §). Med larminstallationsverksamhet avses yrkesmässig verksamhet för installation, montering, reparation eller ändring av larmanläggningar (2 §). Frågor om tillstånd prövas av polismyndigheten i orten för verksamhetens ledning (3 §).

För att direktansluta en larmanläggning till larmmottagare hos polisen krävs ett särskilt tillstånd. Vad som krävs för att få ett sådant tillstånd framgår av förordningen (1983:1099) om anslutning av larmanläggningar till polisen.

Utskottets ställningstagande

Det är polisen som har huvudansvaret för att upprätthålla den allmänna ordningen i samhället. Som framgår ovan får dock andra än poliser förordnas till ordningsvakter för att medverka till att upprätthålla den allmänna ordningen. Det är emellertid alltid polisen som ansvarar för att förordna ordningsvakterna, och därmed är det också polisen som bedömer behovet av ordningsvakter i särskilda fall. Bestämmelserna om i vilka situationer ett sådant behov ska anses finnas är enligt utskottet väl avvägda, och utskottet är alltså inte berett att ställa sig bakom önskemålet om en översyn av reglerna. Riksdagen bör därför avslå motion 2013/14:Ju357 (S).

Ordningsvakter och väktare anlitas av såväl det allmänna som enskilda för att trygga viktiga samhällsintressen. Det är av stor betydelse att det finns ett högt förtroende för dessa funktioner, liksom för andra som arbetar med att upprätthålla lag och ordning. Det är därför viktigt att uppdragen endast ges till personer som med hänsyn till laglydnad och övriga omständigheter är lämpliga. För att säkerställa detta finns det, som framgår ovan, bl.a. särskilda bestämmelser om utbildning, auktorisation och tillsyn. Utskottet anser att dessa regler är väl avvägda, och finner inte skäl för något tillkännagivande vare sig med anledning av förslaget om språktest eller med anledning av förslaget om en förändrad tillsyn. Inte heller är utskottet berett att ställa sig bakom förslaget om att slå samman lagen om bevakningsföretag med lagen med vissa bestämmelser om larmanläggningar. Utskottet utgår från att regeringen följer utvecklingen på dessa rättsområden så att eventuella brister i lagstiftningen kan uppmärksammas. Riksdagen bör avslå motionerna 2013/14:Ju312 (SD) yrkandena 1 och 2, 2012/13:Ju333 (M) och 2012/13:Ju334 (M).

Privata militära företag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår tre motionsyrkanden med förslag om att utreda vilka regler som bör gälla för privata militära företag och privata säkerhetsföretag.

Jämför reservation 19 (MP, V).

Motionen

I motion 2012/13:Fö265 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 påpekar motionärerna att det saknas regler om privata militära företag. Dessa företag erbjuder många olika slags säkerhetstjänster, och de anställda har ofta ett militärt förflutet. I motionen föreslås att en utredning tillsätts om vilka regler som bör gälla för denna bransch såväl internatio-

nellt som nationellt. I yrkande 5 begär motionärerna vidare att svenska myndigheter ska samla in information och statistik om privata säkerhetsföretag.

Bakgrund

Regeringen tillkallade 2007 en kommitté för att bl.a. kartlägga de folkrättsliga regler som gäller för väpnade konflikter, ockupation och neutralitet, och som Sverige är bundet av, samt hur dessa genomförts nationellt. Kommittén, som tog namnet Folkrättskommittén, lämnade sitt slutbetänkande Folkrätt i väpnad konflikt – svensk tolkning och tillämpning (SOU 2010:72) i augusti 2010. Betänkandet innehåller bl.a. en redogörelse om privata militära företag och privata säkerhetsföretag (s. 242 f.). I det sammanhanget anförs att frågan om olika aktörers status som skyddade eller militära mål under den humanitära rätten är aktuell på många olika plan i dagens väpnade konflikter, bl.a. när det gäller privata militära företag och privata säkerhetsföretag. Kommittén konstaterar att dessa frågor till viss del har hanterats genom det s.k. Montreuxdokumentet om ”internationella förpliktelser” och ”good practices” för stater i förhållande till privata militära företag och privata säkerhetsföretag under väpnad konflikt.

Montreuxdokumentet² antogs 2008 på initiativ av Schweiz och Internationella rödakorskommittén (ICRC). Sverige var en av de stater som deltog när dokumentet togs fram. I dokumentet finns 70 rekommendationer och riktlinjer som ett stöd för staterna i hur privata militära företag och privata säkerhetsföretag ska hanteras. Där finns bl.a. förslag till en nationell reglering av dessa samt förslag till licensregimer för att kontrollera sådana företag och utöka deras rättsliga ansvar (accountability). Hitills har 49 stater ställt sig bakom dokumentet.

Folkrättskommittén konstaterar (SOU 2010:72 s. 271 f.) att den ökade användningen av privata militära företag och privata säkerhetsföretag har aktualiserat ett antal nya folkrättsliga föreställningar. Den folkrättsliga problematiken rör primärt frågor om rättslig status för personalen i dessa företag och ansvar för individer, företag och stater vid överträdelser av den humanitära rätten. Enligt Folkrättskommittén talar mycket för att det internationella samfundet i överensstämmelse med Montreuxdokumentet är på god väg att konstruktivt hantera delar av den folkrättsliga utmaning som företagen aktualiserat. Enligt kommittén har den ursprungliga uppfattningen att den juridiska situationen när det gäller företagen var oklar delvis ersatts av uppfattningen att förekomsten av dessa företag kan hanteras inom ramen för gällande rätt. Folkrättskommittén menar att det i dag knappast behövs några förhandlingar om nya regler, utan i stället en analys och samsyn när det gäller *tillämpningen* av de regler som finns. Enligt kommittén bör Sverige i debatten även fortsättningsvis aktivt ställa sig

² ”Montreux Document on Pertinent International Legal Obligations and Good Practices for States related to Operations of Private Military and Security Companies during Armed Conflict”, Montreux, 17 september 2008.

bakom Montreuxdokumentet. Det innebär att frågan om vilken status och vilket skydd en viss personalkategori har får lösas från fall till fall mot bakgrund av befintliga regler.

Den 1 juli 2013 trädde lagen (2013:283) om bevakning ombord på svenskt fartyg i kraft (prop. 2012/13:78, bet. 2012/13:TU10, rskr. 2012/13:202). Lagen har gjort det möjligt att anlita beväpnad säkerhetspersonal från privata säkerhetsföretag ombord på svenska fartyg som löper en risk att utsättas för piratangrepp. Justitieutskottet yttrade sig i mars 2013 till trafikutskottet i det lagstiftningsärendet (yttr. 2012/13:JuU4y). Utskottet konstaterade i yttrandet att en grundprincip i en rättsstat som den svenska är att staten har ett våldsmonopol. Med undantag för nödvärnsrätten är det inte tillåtet för privatpersoner att bruka våld eller på annat sätt ta lagen i egna händer för att skydda liv och egendom. Som ett utflöde av detta omgärdas innehav och bruk av skjutvapen i Sverige av starka restriktioner.

Det kan vidare nämnas att en svensk domstol i vissa fall kan döma en person för ett brott som han eller hon har begått utomlands. Enligt 2 kap. 2 § brottsbalken döms efter svensk lag och vid svensk domstol om brottet har begåtts av en svensk medborgare eller av en utlänning med hemvist i Sverige (eller av någon som har en annan anknytning till Sverige som närmare anges i bestämmelsen). En lagföring och bestraffning i Sverige förutsätter i vissa fall att gärningen är ett brott även på gärningsorten.

Utskottets ställningstagande

När det gäller verksamhet som staten bedriver eller som kräver auktorisation har samhället goda möjligheter att utöva kontroll över verksamheten. Detta gäller t.ex. sådana ordningsvakter och bevakningsföretag som behandlas i det föregående avsnittet. Det finns emellertid också företag som väljer att erbjuda tjänster som ligger utanför den sfär som samhället kontrollerar. Detta kan utgöra ett problem i olika avseenden. Utskottet vill dock understryka att i den mån sådana tjänster innefattar brottslig verksamhet ska det givetvis lagföras på sedvanligt sätt. Detta gäller även sådana brott som har begåtts utanför Sveriges gränser, i den mån brotten kan lagföras här.

Som framgår ovan har privata militära företag och privata säkerhetsföretag i allt högre utsträckning kommit att användas av stater i konfliktområden under senare år. Av den anledningen har Montreuxdokumentet tagits fram. Dokumentet innehåller rekommendationer och riktlinjer som ett stöd för staterna i hur privata militära företag och privata säkerhetsföretag ska hanteras. Att så många som 49 stater hittills har ställt sig bakom dessa rekommendationer och riktlinjer är enligt utskottet positivt. Utskottet noterar att Folkkrättskommittén har kommit fram till att det i dag knappast behövs några *nya* regler, utan i stället en analys och samsyn när det gäller *tillämpningen* av de regler som finns. Vidare har kommittén gjort bedömningen att Sverige i debatten även fortsättningsvis aktivt bör ställa sig

bakom Montreuxdokumentet. Med tanke på att Sverige var ett av de länder som deltog när dokumentet togs fram anser sig utskottet kunna utgå från att så kommer att ske. Mot den angivna bakgrunden finns det enligt utskottet inte skäl för riksdagen att göra något tillkännagivande med anledning av förslagen i motion 2012/13:Fö265 (MP) yrkandena 1, 2 och 5.

Insamling, lagring och utbyte av information

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 11 motionsyrkanden om insamling, lagring och utbyte av information.

I motionerna föreslås bl.a. att EU:s överenskommelser med USA om utbyte av s.k. PNR-uppgifter och uppgifter om finansiella transaktioner ska avbrytas eller omförhandlas. Vidare föreslås att datalagringsdirektivet ska upphävas och att Sverige ska kräva besked av USA om NSA:s övervakning och inleda förhandlingar om hur övervakningen kan stoppas.

Jämför reservationerna 20 (MP, V), 21 (MP, V) och 22 (MP, V).

Motionerna

I partimotion 2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 11 motsätter sig motionärerna ett okontrollerat utbyte av uppgifter med amerikanska myndigheter, t.ex. PNR-uppgifter och uppgifter om finansiella transaktioner (Swift). Enligt motionärerna bör dessa överenskommelser avbrytas eller omförhandlas. Även i kommittémotion 2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 12 föreslås att regeringen tar initiativ till att antingen avbryta Swift- och PNR-avtalen eller låta avtalen gå igenom en omfattande omförhandling. Samma förslag finns också i kommittémotion 2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 14 och 15. I yrkande 13 i den sistnämnda motionen begär motionärerna att regeringen ska arbeta för att riva upp eller omförhandla datalagringsdirektivet. Detta yrkande finns även i kommittémotion 2012/13:N225 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 7. I yrkande 8 föreslår motionärerna att regeringen ska samarbeta med andra länder som är kritiska till EU:s övervakningspolitik för att förändra denna.

I motion 2012/13:Ju244 av Mathias Sundin (FP) yrkande 1 föreslås att svensk lagstiftning utifrån datalagringsdirektivet upphävs. I yrkande 2 föreslår motionären att Sverige verkar för att datalagringsdirektivet upphävs.

I partimotion 2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att Sverige ska kräva besked av USA om NSA:s övervakning och initiera förhandlingar om hur övervakningen kan stoppas. Detsamma föreslås i kommittémotion 2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 45.

Bakgrund

PNR-avtalen

PNR står för Passenger Name Records och är obestyrkta uppgifter som lämnas av flygpassagerare och samlas in av flygtrafikföretag för att de ska kunna göra bokningar och incheckningar. Informationen i bokningssystemen kan innehålla uppgift om t.ex. resedatum, resrutt, namn, telefonnummer, resebyrå, betalning, platsnummer och bagage. Brottsbekämpande myndigheter i flera länder samlar in och analyserar PNR-uppgifter för att kunna bekämpa terrorism och grov gränsöverskridande brottslighet. I detta syfte har EU slutit avtal om användningen av PNR-uppgifter med Kanada (2005), USA (2007) och Australien (2008). Enligt det s.k. PNR-avtalet med USA måste alla flygbolag som reser till USA skicka in vissa uppgifter till amerikanska myndigheter. Enligt avtalet ska uppgifterna ”avpersonifieras” efter sex månader men kunna sparas av amerikanska myndigheter i upp till 15 år.

Kommissionen har den 27 november 2013 antagit en rapport om den gemensamma översynen av EU:s och USA:s avtal om utbyte av passageraruppgifter (KOM(2013) 844). Efter en översyn av experter från EU och USA konstaterar kommissionen att USA:s myndigheter har genomfört avtalet i enlighet med gällande normer och villkor. Kommissionen anför att avtalet är ett effektivt verktyg för att bekämpa allvarlig gränsöverskridande brottslighet och terrorism, samtidigt som det fastställer tydliga gränser för vad passageraruppgifterna får användas till, liksom en rad omfattande garantier för dataskydd. Nästa gemensamma översyn bör enligt kommissionen äga rum under det första halvåret 2015.

TFTP-avtalet (Swiftavtalet)

I juli 2010 godkände Europaparlamentet ett antiterroristavtal mellan EU och USA, TFTP-avtalet (Terrorist Finance Tracking Programme). Enligt avtalet, som även kallas Swiftavtalet³, kan USA begära ut uppgifter över banktransaktioner som görs av EU-medborgare och företag. Den europeiska polisbyrån, Europol, har till uppgift att kontrollera att strikta regler gällande persondata följs av USA och Swift. TFTP-avtalet har alltsedan tillkomsten varit omtvistat i EU, och Europaparlamentet antog nyligen en resolution om ett tillfälligt upphörande av avtalet (Europaparlamentets resolution av den 23 oktober 2013 om tillfälligt upphävande av TFTP-avtalet till följd av NSA:s övervakning, 2013/2831 [RSP]).

Kommissionen har den 27 november 2013 antagit en utvärderingsrapport om TFTP-programmet (KOM(2013) 843). Kommissionen konstaterar att programmet har gett betydande underrättelser som har bidragit till att upptäcka terroristplaner och spåra upphovsmännen. Under de senaste tre

³ Swift (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications) är ett företag som bildades 1973 i Belgien. Swift består av ett system för standardiserade meddelanden mellan finansiella institutioner. Systemet har med tiden blivit ett system som stora delar av finanssektorn är beroende av. Systemet står under tillsyn av centralbanker.

åren har programmet gett 924 utredningstips, detta som respons på totalt 158 förfrågningar från medlemsstaterna och EU. Information från TFTP har helt nyligen använts för att utreda t.ex. bombattentaten vid Boston maraton i april 2013, hot under OS i London eller träning av EU-baserade terrorister i Syrien. I fråga om den senaste tidens anklagelser om tillgång till uppgifter om finansiella betalningsmeddelanden i EU i strid mot TFTP-avtalet har kommissionen tagit emot skriftliga försäkringar om att USA:s regering inte har brutit mot avtalet och kommer att fortsätta att respektera det till fullo. Arbetet med att granska genomförandet av TFTP-avtalet kommer att intensifieras under de kommande månaderna och på längre sikt. En tidig översyn kommer att genomföras redan under våren 2014.

Datalagringsdirektivet

Europaparlamentet och rådet antog i mars 2006 direktivet 2006/24/EG om lagring av uppgifter som genererats eller behandlats i samband med tillhandahållande av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät och om ändring av direktiv 2002/58/EG (datalagringsdirektivet). Direktivet syftar till att harmonisera medlemsstaternas regler om skyldigheter för leverantörer av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster eller allmänna kommunikationsnät att lagra trafik- och lokaliseringssuppgifter samt uppgifter som behövs för att identifiera en abonnent eller användare för att säkerställa att uppgifterna finns tillgängliga för avslöjande, utredning och åtal av allvarliga brott. De uppgifter som ska lagras svarar – enkelt uttryckt – främst på frågorna om vem som kommunicerade med vem, när det skedde, var de som kommunicerade befann sig och vilken typ av kommunikation som användes. Uppgifterna får inte avslöja innehållet i en kommunikation.

Datalagringsdirektivet genomfördes i Sverige den 1 maj 2012, då det infördes bestämmelser i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation som innebär att vissa uppgifter om elektronisk kommunikation ska lagras i sex månader och därefter utplånas. Det är leverantörerna som står för kostnaderna för lagring, säkerhet och anpassning av systemen medan det allmänna ska ersätta leverantörerna för de kostnader som avser utlämnande av uppgifter i enskilda ärenden.

Datalagringsdirektivet har varit mycket kontroversiellt i många länder, bl.a. i Sverige och Tyskland. En generaladvokat i EU-domstolen har nyligen i ett förslag till avgörande gjort bedömningen att datalagringsdirektivet som helhet är oförenligt med EU-stadgans krav i artikel 52.1 på att varje begränsning i att utöva en grundläggande rättighet eller frihet ska vara föreskriven i lag. Förslaget till avgörande gäller två fall där nationella domstolar har begärt förhandsbesked från EU-domstolen (förslag till avgörande den 12 december 2013 i förenade målen C-293/12, C-594/12). Generaladvokaten har också gjort bedömningen att datalagringsdirektivet är oförenligt med proportionalitetsprincipen eftersom lagringstiden för trafikdata inte begränsas till mindre än ett år. Enligt generaladvokaten utgör direkti-

vet ett synnerligen väsentligt intrång i rätten till respekt för privatlivet. Generaladvokaten påpekar att de trafikdata som lagras kan göra det möjligt att ingående kartlägga en stor del av en persons beteende, eller t.o.m. skapa en fullständig bild av hans eller hennes identitet. Enligt hans förslag ska det faktum att direktivet är ogiltigt dock inte få omedelbar effekt, utan EU:s lagstiftande organ ska få rimlig tid på sig att åtgärda ogiltigheten. Generaladvokatens förslag är inte bindande för EU-domstolen.

National Security Agency (NSA)

National Security Agency (NSA) är en amerikansk signalspaningsmyndighet.

I ett svar på en skriftlig fråga om amerikanska myndigheters möjlighet att övervaka svenskars kommunikation och en fråga om övervakad datatrafik anförde justitieministern den 19 juni 2013 följande (svar på fr. 2012/13: 576 och 586).

Maria Ferm har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder för att inte svenska medborgares kommunikation och svenska myndigheters kommunikation ska övervakas av amerikanska myndigheter. Jens Holm har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att garantera att man ska kunna korrespondera med svenska myndigheter utan att hamna i register hos USA:s underrättelseorgan.

Frågorna ställs mot bakgrund av rapporteringen i medierna om den amerikanska signalspaningsmyndigheten National Security Agencys användning av övervakningsprogram för att få tillgång till flera stora företags servrar med kommunikation, bland annat Google och Facebook.

I ett demokratiskt samhälle är det av största vikt att värna yttrandefriheten och skydda den personliga integriteten. Samtidigt är det viktigt att poängtera att det öppna samhället också måste skyddas mot terrorism och annan allvarlig brottslighet. Den brottsbekämpande verksamheten måste dock ske med tydligt stöd i lag och vara förenlig med internationella normer om mänskliga rättigheter. Om verksamheten bedrivs utan fungerande kontrollmekanismer finns risk för att grundläggande rättigheter äventyras.

Det är också viktigt att uppmärksamma att den globala internetmiljön medför att det kan uppkomma rättsliga problem som bland annat beror på oklarheter om vilken jurisdiktion som gäller för informations-spridning och lagring av uppgifter. Det är därför av särskild vikt att myndigheter som informerar och kommunicerar med medborgarna via nätet har ett säkerhetstänkande i sin kommunikation med enskilda.

I dag har vi inte den fullständiga bilden av den verksamhet som NSA bedriver eller i vilken utsträckning svenska medborgares och myndigheters kommunikation har övervakats av amerikanska myndigheter. Jag vill inte spekulera i hur den verksamheten har bedrivits. Jag anser att det viktigaste i nuläget är att följa frågans fortsatta utveckling.

I ett svar på en skriftlig fråga om USA:s avlyssning anförde utrikesministern den 6 november 2013 följande (svar på fr. 2012/13:89).

Jag har inte för avsikt att kalla den amerikanske ambassadören till UD.

Utskottets ställningstagande

Rätten till privatliv är inte en absolut rättighet. Intrång i privatlivet får göras, men det får endast ske om åtgärden har stöd i lag och är nödvändig i ett demokratiskt samhälle för att uppfylla vissa legitima mål, såsom att bekämpa brott. Åtgärden måste även stå i rimlig proportion till det mål som eftersträvas. Det krävs dessutom att lagen är tillräckligt tydlig för att dess adressater ska kunna rätta sig efter den och att den är förutsägbar.

Internationell brottslighet inklusive terrorism utgör ett allvarligt hot mot samhället. Det hotet måste bemötas med olika åtgärder. Att samla in och analysera flygpasageraruppgifter har visat sig vara ett nödvändigt och mycket effektivt redskap i kampen mot terrorism och annan grov gränsöverskridande brottslighet. Även TFTP-avtalet har varit ett effektivt och viktigt instrument i kampen mot terrorism.

Utskottet noterar att kommissionen nyligen har antagit en rapport om den gemensamma översynen av EU:s och USA:s avtal om utbyte av flygpasageraruppgifter, och en ny översyn kommer att ske under 2015. Enligt kommissionen har avtalet genomförts i enlighet med gällande normer och villkor. Även när det gäller TFTP-programmet har en utvärderingsrapport antagits. Kommissionen konstaterar där att programmet har gett betydande underrättelser som har bidragit till att upptäcka terroristplaner och spåra upphovsmännen. Arbetet med att granska genomförandet av TFTP-avtalet kommer att intensifieras, och en tidig översyn kommer att genomföras redan under våren 2014. Utskottet utgår från att regeringen noga följer dessa frågor i EU och anser inte att riksdagen bör göra något tillkännagivande om att avbryta eller omförhandla de aktuella överenskommelserna. Utskottet avstyrker alltså motionerna 2013/14:U316 (MP) yrkande 11, 2013/14:Sf392 (MP) yrkande 12 och 2013/14:N441 (MP) yrkandena 14 och 15.

När Sverige genomförde datalagringsdirektivet uttalade utskottet att lagring av trafikuppgifter för en viss typ av kommunikation i många medlemsstater har visat sig vara ett nödvändigt och effektivt redskap för de brottsbekämpande myndigheterna, framför allt när det gäller utredningar om allvarlig brottslighet och terrorism. Utskottet konstaterade vidare att direktivet i sig innehåller en avvägning mellan intresset av att avslöja, utreda och lagföra brott på den ena sidan och intresset av att skydda den personliga integriteten på den andra. Utskottet ansåg att de ändringar som med stöd av direktivet föreslogs i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation innebar ett i sammanhanget godtagbart ingrepp i den personliga integriteten (bet. 2011/12:JuU28 s. 12 och 19).

Utskottet anser fortfarande att kravet på datalagring utgör ett försvarligt ingrepp i den personliga integriteten för att få till stånd nödvändiga brottsbekämpande åtgärder, och utskottet vill alltså inte att regeringen ska arbeta för att riva upp eller omförhandla datalagringsdirektivet. Frågan om direk-

tivets förenlighet med EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna är dessutom för närvarande föremål för prövning av EU-domstolen. Den processen måste få ha sin gång.

Riksdagen bör mot denna bakgrund avslå motionerna 2012/13:Ju244 (FP) yrkandena 1 och 2, 2012/13:N225 (MP) yrkandena 7 och 8 och 2013/14:N441 (MP) yrkande 13.

Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom förslagen om att Sverige ska kräva besked av USA om NSA:s övervakning och initiera förhandlingar om hur övervakningen kan stoppas. När det gäller denna medialt uppmärksammade verksamhet nöjer sig utskottet med att konstatera att regeringen följer frågans fortsatta utveckling. Riksdagen bör avslå motionerna 2013/14:U316 (MP) yrkande 10 och 2013/14:N441 (MP) yrkande 45.

Sekretess m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motionsyrkanden om att sekretessen mellan myndigheter inte ska gälla i vissa fall när Rikskriminalpolisen begär ut uppgifter och ett motionsyrkande om att socialtjänsten alltid ska underrättas då någon döms för ringa narkotikabrott.

Jämför reservationerna 23 (SD) och 24 (MP).

Motionerna

I partimotion 2012/13:Ju288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5 föreslås att sekretessen mellan myndigheter inte ska gälla när Rikskriminalpolisen begär ut uppgifter vid misstanke om deltagande i kriminell organisation. Samma yrkande finns i kommittémotion 2013/14:Ju344 av Kent Ekeröth och Richard Jomshof (båda SD) yrkande 5.

I kommittémotion 2012/13:Ju403 av Agneta Börjesson m.fl. (MP) yrkande 15 föreslås att det införs regler om att polisen alltid ska meddela socialtjänsten när någon döms för ringa narkotikabrott. På så sätt kan alla som döms för ringa narkotikabrott erbjudas vård och behandling mot missbruket.

Bakgrund

Sekretess mellan myndigheter

I offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, regleras i stort sett all sekretess i det allmännas verksamhet. I lagen finns bl.a. sekretessbestämmelser till skydd för allmänna intressen, sekretessbestämmelser till skydd

för uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden och särskilda bestämmelser om sekretess hos vissa organ (t.ex. riksdagen och regeringen).

Att sekretess gäller för en uppgift betyder bl.a. att uppgiften som huvudregel inte får lämnas ut vare sig till enskilda personer eller till andra myndigheter. Det förekommer dock situationer när myndighetens intresse av att lämna ut uppgiften (eller en enskild persons eller en annan myndighets intresse av att ta del av uppgiften) anses väga tyngre än det intresse som sekretessbestämmelsen skyddar. En myndighet får därför lämna ut sekretessbelagda uppgifter under vissa förutsättningar. Sekretess hindrar t.ex. inte att en uppgift lämnas ut om det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten ska kunna fullgöra sin egen verksamhet (10 kap. 2 § OSL).

OSL innehåller vidare många bestämmelser som innebär att sekretessbelagda uppgifter får lämnas ut till andra myndigheter i vissa särskilda situationer. Enligt 10 kap. 21–24 §§ OSL får t.ex. många olika slags sekretessbelagda uppgifter lämnas ut till en åklagarmyndighet eller en polismyndighet vid misstanke om brott.

Personutredning i brottmål

Under huvudförhandlingen i ett brottmål ska utredning om den tilltalades personliga förhållanden läggas fram i den utsträckning det behövs (46 kap. 9 § rättegångsbalken). Domstolen kan därför behöva hämta in t.ex. utdrag ur belastningsregistret och akter i tidigare mål inför huvudförhandlingen (45 kap. 12 § rättegångsbalken). Vidare ska domstolen begära in ett yttrande från Kriminalvården om det behövs en särskild utredning om en misstänkts personliga förhållanden eller om åtgärder som kan antas bidra till att han eller hon avhåller sig från fortsatt brottslighet.

Bestämmelserna om personutredning finns i lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. Syftet med en personutredning är att ge domstolen ett bättre underlag för att avgöra påföljdsfrågan om det blir en fällande dom. En personutredning ska hämtas in bl.a. vid vissa typer av förstagångsbrottslighet när skyddstillsyn kan komma i fråga, vid återfall (om den tidigare påföljden är skyddstillsyn eller villkorlig dom eller i vissa fall fängelse) och när omständigheterna tyder på att ett överlämnande till särskild vård bör övervägas. Domstolen kan vidare begära in ett yttrande från socialnämnden. En socialnämnd ska på begäran av rätten, åklagaren eller Kriminalvården lämna upplysningar om den misstänkte och föreslå de åtgärder som nämnden anser behövs för att främja hans eller hennes anpassning i samhället (6 §).

Ett yttrande från socialnämnden eller från en vårdhemsstyrelse behövs innan domstolen beslutar om överlämnande för vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (31 kap. 2 § brottsbalken).

Det kan nämnas att särskilda regler gäller för unga lagöverträdare. Således ska t.ex. socialnämnden genast underrättas om någon under 18 år är skäligen misstänkt för ett brott som kan leda till fängelse, se 6 § lagen

(1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Om den misstänkte är under 18 år och har erkänt gärningen, eller det annars finns skäligen misstanke, ska åklagaren innan beslut fattas i åtalsfrågan begära in ett yttrande från socialnämnden (11 §). Om förundersökningen gäller ett brott som kan leda till fängelse ska undersökningsledaren begära ett sådant yttrande senast i samband med delgivningen av brottsmisstanken. Socialnämndens yttrande ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder nämnden tidigare har vidtagit i fråga om den unge och en bedömning av om den unge har ett särskilt behov av åtgärder som syftar till att motverka att han eller hon utvecklas ogynnsamt. Yttrandet ska också bl.a. innehålla de åtgärder som nämnden avser att vidta.

Underrättelse om dom i brottmål

I förordningen (1990:893) om underrättelse om dom i vissa brottmål, m.m. finns bestämmelser om expediering av domar, beslut och underrättelser i brottmål. Enligt förordningen ska domstolen i vissa fall skicka en kopia av brottmålsdomen till socialnämnden, t.ex. när någon har dömts till ungdomsvård eller ungdomstjänst. Även när den tilltalade har överlämnats till vård enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall ska domstolen skicka en kopia av domen till socialnämnden (20 §).

Det kan även nämnas att Rikspolisstyrelsen är skyldig att underrätta Transportstyrelsen när någon har dömts för vissa brott. Underrättelseskyldigheten gäller ett stort antal olika brottstyper, bl.a. olika brott mot liv och hälsa, sexualbrott, narkotikabrott och ett flertal trafikrelaterade brott. De brott som omfattas av underrättelseskyldigheten räknas upp i 5 kap. 2 § förordningen (2001:650) om vägtrafikregister.

Utskottets ställningstagande

Redan enligt nuvarande regler får myndigheterna lämna ut många typer av sekretessbelagda uppgifter till en polismyndighet eller till Åklagarmyndigheten vid misstanke om brott. Enligt utskottets mening är dessa regler ändamålsenligt utformade, och utskottet ser alltså inte skäl att helt avskaffa sekretessen vid en viss typ av brottslighet. Utskottet avstyrker därför motionerna 2012/13:Ju288 (SD) yrkande 5 och 2013/14:Ju344 (SD) yrkande 5.

Som framgår ovan blir den tilltalades eventuella missbruk i ett brottmål ofta belyst genom en personutredning, som bl.a. kan handla om huruvida det finns förutsättningar för kontraktsvård. Med anledning av motionsförslaget om att alltid underrätta socialtjänsten när någon dömts för ringa narkotikabrott vill utskottet även påminna om att en av socialtjänstens viktigaste utgångspunkter är att insatserna i individuella ärenden ska bygga på frivillighet och självbestämmande. Socialtjänstens verksamhet ska alltså bedrivas med beaktande av den enskildes ansvar för sin egen sociala situation (se 1 kap. 1 § socialtjänstlagen [2001:453]). En annan sak är att

samhället har en skyldighet att se till att en missbrukare får vård om missbruket är så omfattande att allvarliga medicinska eller sociala skadeverkningar är nära förestående. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2012/13:Ju403 (MP) yrkande 15.

Tiggeri m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår fyra motionsyrkanden om tiggeri och närallgande frågor. I motionerna föreslås bl.a. att tiggeri ska förbjudas och att man ska se över om lagstiftningen om människohandel är tillräcklig i detta avseende.

Jämför reservation 25 (SD).

Motionerna

I motion 2013/14:Ju240 av Ulf Berg och Lars Beckman (båda M) framhålls att det kan behövas lokala föreskrifter för att man ska kunna vidta konkreta åtgärder mot tiggeriet. Motionärerna föreslår att regeringen tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting ser över om den nuvarande lagstiftningen om människohandel är tillräcklig och samtidigt överväger om kommunerna ska få en möjlighet att förbjuda tiggeri på samma sätt som alkoholförtäring kan förbjudas.

I motion 2013/14:Ju317 av Hans Rothenberg (M) föreslås att regeringen undersöker om det är möjligt att ge kommuner en rätt att föreskriva att man inte på vissa platser och under vissa tidpunkter får ta kontakt med förbipasserande människor i syfte att t.ex. sälja eller göra reklam för något.

I partimotion 2013/14:Ju379 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 25 föreslås ett förbud för utlänningar att bedriva verksamhet som till sin art kan anses vara tiggeri, lösdriveri eller en närallgande verksamhet. Samma yrkande framförs även i motion 2013/14:Sf381 av Kent Ekeröth (SD) yrkande 1.

Bakgrund

Tiggeri och människohandel

Tiggeri – att utan erbjudande av någon motprestation be om ekonomiskt understöd – är inte i sig straffbart eller på annat sätt otillåtet enligt svensk lag. Det gäller även då det bedrivs i former som kan beskrivas som organiserade, om man med detta menar att enskilda som tigger samordnar sin aktivitet samt bor, reser och lever tillsammans.

I juni 2011 uttalade Justitieombudsmannen (JO) allvarlig kritik mot en polismyndighet för att den hade avvisat 26 utlänningar med motiveringen att dessa ägnade sig åt tiggeri och dagdriveri (dnr 6340-2010). Enligt den bestämmelse som polismyndigheten hade tillämpat får en utlänning avvisas om det kan antas att han eller hon under vistelsen i Sverige inte kommer att försörja sig på ett ärligt sätt (8 kap. 2 § första stycket 2 utlänningslagen [2005:716]). Med hänvisning till att tiggeri inte är otillåtet enligt svensk lag fann JO att avvisningen hade skett utan tillräckligt lagstöd.

Människohandelsbrottet innefattar flera olika led och kan beskrivas som en typ av kedjebrottslighet. Det rör sig typiskt sett om internationella och gränsöverskridande brott. Straffbestämmelsen om människohandel finns i 4 kap. 1 a § brottsbalken. Där anges att om någon genom olaga tvång, vilseledande, utnyttjande av någons utsatta belägenhet eller med annat sådant otillbörligt medel rekryterar, transporterar, överför, inhyser eller tar emot en person i syfte att han eller hon ska exploateras för sexuella ändamål, avlägsnande av organ, krigstjänst, tvångsarbete eller annan verksamhet i en situation som innebär nödläge för den utsatte, ska denne dömas för människohandel till fängelse i lägst två och högst tio år.

Bestämmelsen om människohandel reviderades senast 2010 (prop. 2009/10:152, bet. 2009/10:JuU33 och rskr. 2009/10:273). Avsikten med den lagreformen var att göra det enklare att tillämpa bestämmelsen i praktiken genom att förenkla beviskraven. Detta skedde framför allt genom att man slopade det s.k. kontrollrekvisitet, som tidigare innebar att det för straffansvar bl.a. krävdes att gärningsmannen tog kontroll över offret.

Det kan nämnas att det finns ett antal internationella instrument som behandlar människohandel för olika syften, t.ex. Europeiska unionens råds rambeslut (2002/629/RIF) av den 19 juni 2002 om bekämpande av människohandel.

Länsstyrelsen i Stockholms län har sedan 2009 ett regeringsuppdrag att t.o.m. 2014 utveckla den nationella samordningen och samverka när det gäller prostitution och människohandel för sexuella ändamål. I april 2013 utvidgade regeringen uppdraget till att även omfatta sådan människohandel som syftar till avlägsnande av organ, krigstjänst, tvångsarbete eller annan verksamhet som innebär nödläge för den utsatte. Vid genomförandet ska länsstyrelsen bl.a. samverka med Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Migrationsverket, Rikspolisstyrelsen, Skatteverket, Socialstyrelsen, Åklagarmyndigheten och relevanta kommunala förvaltningar. För att säkerställa att utsatta barn får det stöd och skydd de behöver och att deras rättigheter tas till vara ska barnperspektivet uppmärksammas särskilt. Uppdraget ska redovisas senast den 15 mars 2015 (Ju2013/1492/PO).

Ordningslagen och lokala ordningsföreskrifter

Enligt 3 kap. 8 § ordningslagen (1993:1617) får regeringen eller en kommun, efter regeringens bemyndigande, meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller en del av denna som behövs för att upprätthålla den

allmänna ordningen på offentlig plats. Bemyndigande för kommunerna finns i 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (bemyndigandeförordningen).

Av 3 kap. 12 § ordningslagen framgår att föreskrifter enligt 8 § inte får angå förhållanden som är reglerade i ordningslagen eller annan författning eller som enligt ordningslagen eller en annan författning kan regleras på något annat rätt. Föreskrifterna får inte lägga onödigt tvång på allmänheten eller på något annat sätt göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

Enligt förarbetena till ordningslagen ska en kommun endast meddela sådana föreskrifter som verkligen behövs (prop. 1992/93:210 s. 142 f.). Alltför långtgående föreskrifter som saknar stöd i allmänhetens rättsmedvetande riskerar att leda till att respekten för bestämmelserna undergrävs. Förbud och påbud bör begränsas till att gälla endast för sådana områden där ett verkligt behov föreligger. Beträffande penninginsamling anför i förarbetena att det kan finnas behov av lokala ordningsbestämmelser som reglerar sådan insamling på offentlig plats. Tillstånd ska dock inte krävas för en insamling som är ett led i en allmän sammankomst eller offentlig tillställning som i sig kräver tillstånd.

Sveriges Kommuner och Landsting har utformat ett underlag som kommunerna kan använda när de utformar sina lokala ordningsföreskrifter (cirkulär 1995:41). I underlaget finns en bestämmelse om att insamling av pengar i bössor eller liknande kräver tillstånd från polismyndigheten, om inte insamlingen utgör ett led i en tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

En kommun får inte föreskriva att det krävs tillstånd för insamling av pengar i samband med framförande av gatumusik. Detta hänger samman med att kommunerna enligt bemyndigandeförordningen inte får meddela sådana föreskrifter som innebär en inskränkning i den enskildes frihet att framföra ett musikaliskt verk eller något annat konstnärligt verk.

Utskottets ställningstagande

Det finns många olika former av människohandel. Människohandel kan bedrivas för sexuella ändamål eller handla om t.ex. tvångsarbete och avlägsnande av organ. Inte sällan är barn inblandade. Utskottet vill understryka vikten av att samhället bekämpar människohandel i alla dess former. I den mån som t.ex. en tiggeriverksamhet utgör en del i ett människohandelsbrott måste saken givetvis hanteras av rättsväsendet inom ramen för gällande lagstiftning. Utskottet är däremot inte berett att ställa sig bakom förslaget om att för vissa människor kriminalisera själva tiggeriet. Riksdagen bör därför avslå motionerna 2013/14:Ju379 (SD) yrkande 25 och 2013/14:Sf381 (SD) yrkande 1.

Utskottet välkomnar uppdraget som regeringen har gett Länsstyrelsen i Stockholms län att på nationell nivå samordna arbetet mot alla former av människohandel och i detta arbete särskilt uppmärksamma barnperspektivet. Riksdagen bör inte föregripa redovisningen av detta uppdrag med något tillkännagivande om människohandel eller tiggeri, och utskottet avstyrker därför motion 2013/14:Ju240 (M).

Utskottet är inte heller berett att ställa sig bakom förslaget i motion 2013/14:Ju317 (M) om att undersöka om det borde bli möjligt för kommuner att förbjuda kontakt med förbipasserande människor på vissa platser och under vissa tidpunkter. Motionen avstyrks.

Pass

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår fyra motionsyrkanden med olika förslag som gäller pass. Det föreslås bl.a. att åtgärder ska vidtas för att komma till rätta med den illegala handeln med pass.

Jämför reservation 26 (SD).

Motionerna

I motion 2012/13:Ju206 av Kent Ekeröth (SD) begärs att åtgärder omedelbart vidtas mot den illegala handeln med svenska pass. Samma begäran finns i motion 2013/14:Ju330 av samma motionär.

I motion 2012/13:Ju367 av Andreas Norlén (M) yrkande 2 lämnas förslag om en särskild markering i passregistret för att förhindra att barn förs bort mot en vårdnadshavares vilja.

I motion 2013/14:Ju249 av Jan Ericson (M) framhålls att servicen i passärenden bör förbättras för de svenskar som bor utomlands. Motionären föreslår vidare att passens giltighetstid förlängs.

Bakgrund

Regler om utfärdande av pass m.m. finns i passlagen (1978:302), passförordningen (1979:664) och Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om polismyndigheternas hantering av pass och nationellt identitetskort, RPSFS 2009:14 (FAP 530-1).

Pass för svenska medborgare utfärdas av passmyndigheter. Inom Sverige är det polismyndigheterna som är passmyndigheter. Utanför Sverige fullgör beskickningar och karriärkonsulat uppgifter som passmyndighet i den utsträckning som regeringen bestämmer (2 § passlagen).

En passansökan ska avslås om ansökan avser pass för barn under 18 år och barnets vårdnadshavare inte har lämnat medgivande och det inte finns synnerliga skäl att ändå utfärda pass (7 § passlagen). Enligt Rikspolisstyrel-

sens allmänna råd är exempel på synnerliga skäl när en av vårdnadshavarna vistas utomlands och det är uppenbart att dennes medgivande skulle ha lämnats eller, när det gäller barn placerade i familjehem utan särskilt förordnande av domstol i vårdnadsfrågan, den naturliga kontakten med de biologiska föräldrarna kan anses bruten.

I ett svar på en skriftlig fråga om Sveriges passhantering anförde justitieministern den 9 oktober 2013 följande (svar på fr. 2013/14:33).

Kent Ekeröth har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att komma till rätta med problemet med handeln med borttappade pass.

De senaste åren har flera åtgärder vidtagits för att öka säkerheten i de svenska passen, så att de blir svårare att förfälska. I takt med detta har dock problematiken med äkta pass som används av någon som oriktigt utger sig för att vara den egentliga passinnehavaren ökat.

Det finns all anledning att ta dessa problem på allvar. Rikspolisstyrelsen bedriver ett arbete med att ta fram förslag på åtgärder för att komma till rätta med situationen. Inom ramen för det arbetet överväger polisen flera olika typer av åtgärder som rör både polisens handläggning av passansökningar och de bestämmelser som reglerar möjligheten att få pass. Arbetet bedrivs tillsammans med Migrationsverket och Statens kriminaltekniska laboratorium.

Jag följer polisens arbete med intresse och avvaktar polisens förslag på åtgärder. Vissa åtgärder kan komma att kräva författningsändringar.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av justitieministerns svar ovan arbetar Rikspolisstyrelsen med att ta fram förslag på åtgärder för att komma till rätta med problemet att äkta pass används av någon som oriktigt utger sig för att vara den egentliga passinnehavaren. Det finns därför inte något skäl till ett tillkännagivande från riksdagen med anledning av motionerna 2012/13:Ju206 (SD) och 2013/14:Ju330 (SD). Motionerna bör avslås.

Utskottet finner inte heller skäl för riksdagen att göra något tillkännagivande med anledning av förslaget om en särskild passmarkering om att ett barn riskerar att bli bortfört eller förslaget om att förbättra servicen i passärenden för utlandssvenskar. Motionerna 2012/13:Ju367 (M) yrkande 2 och 2013/14:Ju249 (M) bör avslås.

Gränskontrollfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 16 motionsyrkanden med olika förslag om EU:s gränskontroll.

I motionerna föreslås bl.a. att Sverige ska verka för att Frontex avvecklas eller för att byråns verksamhet förändras. I flera motioner framhålls vikten av UNHCR:s medverkan i gränskontrollsammanhang. Det föreslås även att det föreslagna systemet för in- och utresa (EES) och programmet för registrerade resenärer (RTP) inte ska genomföras.

Jämför reservationerna 27 (V), 28 (MP, V), 29 (S, V), 30 (V), 31 (MP, V), 32 (MP, V), 33 (MP, V), 34 (MP, V) och 35 (MP, V).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 3 begärs att regeringen ska verka för att det tas fram en samlad redovisning över de totala kostnaderna för EU:s gränskontroll. I yrkande 4 anförs att regeringen bör arbeta för att det tas fram tydlig statistik och tydliga regler på EU-nivå kring vilka personuppgifter och andra data som samlas in i samband med EU:s gränsskyddsarbete, och hur uppgifterna används. I yrkande 5 anförs att den svenska linjen bör vara att systemet för in- och utresa (Entry Exit System, EES) och programmet för registrerade resenärer (Registered Traveller Program, RTP) inte ska genomföras. Som skäl framhålls bl.a. att systemen är dyra och att de lagrar personuppgifter utan tillräckliga kompensatoriska säkerhetsåtgärder. I yrkande 6 begär motionärerna att Frontex arbete ska reformeras för att säkerställa att medlemsstaterna behandlar asylsökande med respekt för deras mänskliga fri- och rättigheter. Ett liknande yrkande finns i kommittémotion 2013/14:Sf384 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 3. I den motionen föreslår motionärerna att Sverige ska verka för att Frontex utvärderas och att UNHCR får en mer aktiv roll i Frontex operativa arbete vid gränserna. Samma yrkande finns i kommittémotion 2012/13:Sf364 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 3.

I partimotion 2013/14:Sf220 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2 och 3 begärs att regeringen ska verka för att Frontex avvecklas. Fram till dess att avvecklingen är genomförd bör Frontex verksamhet ändras på ett djupgående sätt med respekt för både asylrätten och skyldigheten att hjälpa skeppsbrutna. Samma förslag finns även i partimotion 2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 5 och 6. I yrkande 4 i den sistnämnda motionen föreslår motionärerna att regeringen ska verka för att

EU anslår medel så att FN:s flyktingkommissariat kan medverka vid förvaltningen av EU:s yttre gränser. Detta yrkande finns också i kommittémotion 2011/12:Sf241 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 6.

I kommittémotion 2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 7 föreslår motionärerna att både Frontex och medlemsländerna ska upprätta regler och rutiner för fördelning och utkrävande av ansvar. I yrkande 8 begärs att EU avskaffar möjligheten för Frontex att i vissa fall ingå avtal med tredjeländer. I yrkande 9 begärs att Sverige inom EU verkar för att styra om Frontex samlade resurser till att skapa en human och rättssäker asylprocess i medlemsstaterna. I yrkande 10 begärs att inriktningen för Eurosur förändras på så sätt att övervakningssystemet används för att hitta och hjälpa asylsökande och andra migranter i sjönöd.

Bakgrund

Frontex

Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser (Frontex) inrättades den 1 maj 2005 genom rådets förordning (EG) nr 2007/2004 (Frontexförordningen). Byrån, som har sitt säte i Warszawa, Polen, ska underlätta genomförandet av gemensamma bestämmelser för arbetet kring EU:s yttre gränser och skapa ökad samordning av det operativa arbetet mellan medlemsländerna. Frontex huvudsakliga uppgifter är att samordna det operativa samarbetet mellan medlemsländerna när det gäller förvaltningen av de yttre gränserna (gemensamma operationer), bistå medlemsstaterna med utbildning av gränskontrollpersonal, genomföra riskanalyser, bevaka utvecklingen av relevant forskning, bistå medlemsstater som tillfälligt behöver ökat tekniskt och operativt stöd vid de yttre gränserna, t.ex. genom de s.k. snabba gränsinsatserna, och organisera medlemsstaternas samarbete när det gäller återsändande av personer som vistas olagligt i unionen.

För att klargöra Frontex mandat och stärka dess roll kom EU:s institutioner under 2011 överens om vissa förändringar i Frontexförordningen (förordning (EU) nr 1168/2011). Ändringarna innebar bl.a. att Frontex fick vissa nya uppgifter, t.ex. att bedöma medlemsstaternas kapacitet att kontrollera den yttre gränsen och att i större utsträckning samordna gemensamma insatser för återsändande. För dessa operationer skulle Frontex utveckla en särskild uppförandekod. En oberoende observatör ska övervaka att koden följs, särskilt vad gäller grundläggande fri- och rättigheter. Frontex fick vidare rätt att placera ut sambandsmän i tredjeländer. Sambandsmännen ska hålla kontakt med relevanta myndigheter för att bidra till att bekämpa olaglig invandring till EU och främja återsändande av illegala invandrare. Frontex skulle vidare inrätta en effektiv mekanism för att övervaka att de grundläggande fri- och rättigheterna respekteras i all verksamhet vid byrån.

Enligt Frontexförordningen ska medlemmarna i de europeiska gränskontrollenheterna fullt ut respektera de grundläggande fri- och rättigheterna när de utför sina uppgifter. Bland dessa rättigheter nämns särskilt rätten att få tillträde till asylförfaranden samt den mänskliga värdigheten. Alla åtgärder ska stå i proportion till de syften som eftersträvas med åtgärderna. Diskriminering på grund av kön, ras, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning får inte förekomma.

Ett rådgivande forum inrättades i oktober 2012 för att bistå den verkställande direktören och styrelsen i frågor om grundläggande fri- och rättigheter. I det rådgivande forumet finns representanter från bl.a. Amnesty International, Europarådet, Röda Korset och UNHCR. Vidare har ett särskilt ombud i uppdrag att övervaka att de grundläggande fri- och rättigheterna respekteras i Frontex verksamhet. Ombudet ska utöva sitt uppdrag på ett oberoende sätt och lämna regelbundna rapporter till styrelsen och det rådgivande forumet.

Frontex har nyligen antagit en uppförandekod för de gemensamma återsändandeoperationerna. Huvudsyftet med uppförandekoden är att säkerställa att alla sådana insatser verkställs på ett så humant sätt som möjligt. Ett kapitel handlar om övervakningen av att de mänskliga rättigheterna iakttas. Detta sköts på de flesta flygturer av observatörer från internationella organisationer, frivilligorganisationer eller nationella myndigheter. Enligt uppförandekoden ska observatörerna få tillgång till all relevant information, inklusive resehandlingar för de återvändande personerna och information om speciella omständigheter såsom graviditet eller sjukdom. Det ska finnas medicinskt utbildad personal och tillgång till tolk ombord. Uppförandekoden framhåller att våldsanvändning ska undvikas eller begränsas i största möjliga mån och understryker också vikten av samarbete med de återvändande personerna. Alla som deltar i återsändandeoperationer är skyldiga att rapportera incidenter som innebär ett brott mot uppförandekoden.

Frontex får samarbeta med de myndigheter i tredjeländer som är behöriga i frågor som omfattas av Frontexförordningen inom ramen för vad som har avtalats med dessa myndigheter. Samarbetsarrangemangen ska enbart gälla förvaltningen av det operativa samarbetet.

Frontex verksamhet utvärderas vart femte år. Vid denna oberoende externa utvärdering ska det undersökas hur effektivt byrån utför sina uppgifter. Byråns betydelse och arbetssätt ska också bedömas. Den första utvärderingen efter ikraftträdandet av ändringarna i Frontexförordningen ska även innehålla en analys av behovet av att ytterligare stärka samordningen av förvaltningen av det operativa samarbetet vid medlemsstaternas yttre gränser, inbegripet möjligheten att skapa ett europeiskt system av gränsbevakningstjänstemän.

Europeiska ombudsmannen inledde i mars 2012 en undersökning av hur Frontex genomför de nya bestämmelserna för att främja och övervaka att byråns verksamhet bedrivs med respekt för de grundläggande rättigheterna (ombudsmannens ärende OI/5/2012/BEH-MHZ). Ombudsmannen fann i

april 2013 att Frontex generellt sett lever upp till kraven i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Ombudsmannen lämnade dock ett antal rekommendationer till Frontex, bl.a. att inrätta en mekanism för att hantera klagomål från enskilda om överträdelse av grundläggande rättigheter. I juni 2013 svarade Frontex på ombudsmannens rekommendationer. Frontex avvisade rekommendationen om att inrätta en mekanism för att hantera klagomål från enskilda om överträdelse av grundläggande rättigheter. Frontex anförde bl.a. att det finns andra institutioner som har kompetens att hantera sådana klagomål (i huvudsak nationella domstolar och EU-domstolen). Klagomål som kommer in till Frontex kan dock beaktas av ombudet för grundläggande fri- och rättigheter i ombudets övervakning av att dessa fri- och rättigheter respekteras inom Frontex. Europeiska ombudsmannen var inte nöjd med detta besked och i november 2013 lämnade hon en särskild rapport om detta till Europaparlamentet.

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden om Frontex, senast i februari 2012 (bet. 2011/12:JuU15 s. 29 f.). Utskottet pekade bl.a. på de ändringar i Frontexförordningen som då nyligen hade trätt i kraft, och som bl.a. syftar till att säkerställa att verksamheten utförs med respekt för de grundläggande fri- och rättigheterna.

Gränsförvaltning – system för in- och utresa samt program för registrerade resenärer

I kommissionens meddelande från den 13 februari 2008 om nästa steg i Europeiska unionens gränsförvaltning (KOM(2008) 69) föreslogs nya verktyg för gränskontrollen, bl.a. förenklad gränspassage för på förhand kontrollerade och godkända resenärer, s.k. betrodda resenärer, och ett in- och utreseregister för tredjelandsmedborgare. Förslaget innehöll också tankar om en automatiserad gränspassage för EU-medborgare och ett elektroniskt resetillståndssystem.

I rådsslutsatser från 2008 bekräftade rådet behovet av att bättre utnyttja ny teknik för att underlätta gränskontrollen. Dessa frågor nämns också i Stockholmsprogrammet från 2009 och i kommissionens meddelande om migration från den 4 maj 2011.

Av Europeiska rådets slutsatser från den 24 juni 2011 framgår att arbetet med smarta gränser snabbt bör gå vidare för att säkerställa att ny teknik utnyttjas för att möta de utmaningar som gränskontrollen ställs inför. Rådet framför att ett in- och utresesystem och ett program för registrerade resenärer bör införas.

Den 25 oktober 2011 antog kommissionen meddelandet Smart gränsförvaltning – valmöjligheter och framtida handlingsalternativ (KOM(2011) 680). Meddelandet innehöll tankar om teknikutveckling på gränskontrollområdet som funnits sedan 2008 när kommissionen presenterade sitt gränskontrollpaket. Kommissionen föreslog att ett in- och utresesystem och ett program för registrerade resenärer skulle inrättas. I ett utlåtande över meddelandet välkomnade justitieutskottet instrument som förenklar och effekti-

viserar resandet till och från EU (utl. 2011/12:JuU17). Utskottet framhöll samtidigt att nya system måste baseras på det faktiska behovet och att utgångspunkten måste vara att de åtgärder som vidtas ska möta kraven på proportionalitet, rättssäkerhet, integritet, dataskydd och iakttagande av mänskliga rättigheter. Utskottet betonade att nya system inte får påverka möjligheten att söka asyl och framhöll att en hög säkerhetsnivå vid in- och utresekontroll kräver en absolut respekt för mänskliga rättigheter och internationellt skydd.

Den 28 februari 2013 antog kommissionen ett paket om smart gränsförvaltning som innehåller tre förslag till förordningar. Kommissionen föreslog att ett in- och utresesystem och ett program för registrerade resenärer inrättas (KOM(2013) 95 och KOM(2013) 97). Dessutom föreslogs ändringar i EU:s gränskodex med anledning av inrättandet av systemet (KOM(2013) 96).

Kommissionens förslag att inrätta ett in- och utresesystem (Entry Exit System, EES) syftar till att förbättra förvaltningen av den yttre gränsen genom att skapa ett tillförlitligt och mer skyndsamt sätt att kontrollera tredjelandsmedborgares resor till och från Schengenområdet. Detta ska ske genom att kravet på stämpling av tredjelandsmedborgares pass vid in- och utresa ersätts med en datoriserad registrering. Det nuvarande stämpplingsförfarandet anses inte vara ett tillförlitligt sätt att vid gränskontrollen eller vid kontroller inom territoriet bedöma om den resande vistas i landet på ett sätt som är tillåtet enligt gränskodexen. Enligt förslaget ska både alfanumeriska uppgifter och biometri registreras, men biometri ska enligt förslaget upptas först tre år efter att systemet har tagits i drift. Ingen åtkomst ska ges till systemet för brottsbekämpningsändamål; den frågan ska enligt förslaget utvärderas två år efter att systemet har tagits i drift. Detsamma gäller frågan om lagringstiderna.

Kommissionens förslag om ett program för registrerade resenärer (Registered Traveller Program, RTP) syftar till att utnyttja ny teknik för att underlätta passager över de yttre gränserna för att möta det ökade passagerarflödet. Alla tredjelandsmedborgare, oavsett om de är viseringspliktiga eller inte, föreslås kunna ansöka om att bli en registrerad resenär, dvs. en på förhand kontrollerad resenär. Om en sådan ansökan godkänns kan resenären vid ankomst och avresa kontrolleras i och passera genom en automatisk spärr, om sådan finns vid den aktuella gränsövergången.

Förslaget om att ändra EU:s gränskodex är en naturlig följd av att nya system föreslås som påverkar det gemensamma regelverket.

Justitieutskottet har den 26 mars 2013 subsidiaritetsprövat kommissionens förslag och funnit att de inte strider mot subsidiaritetsprincipen.

Gränsövervakning – Eurosur

Den 2 december 2013 togs det europeiska gränsövervakningssystemet Eurosur i bruk (förordning [EU] nr 1052/2013). Syftet är att etablera gemensamma regler för utbyte av information mellan EU-länderna och Frontex.

Gränsövervakningssystemet kommer att tillämpas i sammanlagt 30 länder. I den första etappen tas systemet i bruk i 19 länder, dvs. i de 18 EU-länderna vid EU:s yttre gränser i syd och ost samt i det Schengenassocierade landet Norge. Informationsutbytet i Eurosur är begränsat till operativ information, t.ex. uppgifter om var incidenter inträffat och patruller befinner sig. Möjligheten till utbyte av personuppgifter är mycket begränsad.

Det kan nämnas att när kommissionen i december 2011 presenterade förslaget om att inrätta Eurosur (KOM(2011) 873) ansåg riksdagen att förslaget delvis stred mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagens invändning gällde främst reglerna om vilka åtgärder som EU-länderna ska vidta vid olika påverkansgrader⁴. Dessa regler var enligt riksdagen alltför detaljerade och målen skulle kunna uppnås lika bra om EU-länderna fick ett större utrymme att själva bestämma vilka närmare åtgärder som de ska vidta. Riksdagen framhöll att kommissionens förslag i övrigt var delvis oklart och ofullständigt och att det innehöll delar som behövde analyseras ytterligare innan ett ställningstagande till subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna kunde göras (bet. 2011/12:JuU29, rskr. 2011/12:156).

Utskottets ställningstagande

När det gäller Frontex konstaterar utskottet att det med den nya Frontexförordningen bl.a. har införts ytterligare mekanismer som ska säkerställa att alla fullt ut respekterar de grundläggande fri- och rättigheterna när de utför sina uppgifter. Detta är positivt. Det är också tillfredsställande att det har utarbetats en uppförandekod för de gemensamma återsändandeoperationerna, så att dessa verkställs på ett så humant sätt som möjligt. Utskottet noterar vidare att Europeiska ombudsmannen anser att Frontex generellt sett lever upp till kraven i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. När det gäller UNHCR:s roll i Frontex arbete konstaterar utskottet att regeringen i EU-sammanhang har betonat vikten av att EU och dess medlemsstater fortsätter bidra till UNHCR och andra humanitära krisorganisationer. Detta gjorde regeringen t.ex. i samband med att flyktingsituationen i Syrien diskuterades i rådet för rättsliga och inrikes frågor den 7–8 oktober 2013.

Utskottet anser mot denna bakgrund att riksdagen inte bör göra något tillkännagivande med anledning av de olika motionsförslagen om Frontex och dess verksamhet. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Sf241 (V) yrkande 6, 2012/13:Sf225 (V) yrkandena 4–6, 2012/13:Sf364 (S) yrkande 3, 2013/14:Sf220 (V) yrkandena 2 och 3, 2013/14:Sf384 (S) yrkande 3 och 2013/14:Sf392 (MP) yrkandena 6–9.

När det gäller gränsförvaltningen står utskottet bakom den ståndpunkt som regeringen redovisade i sin faktapromemoria 2012/13:FPM80. Regeringen betonar att systemens införande måste vägas bl.a. mot att tidigare erfarenheter visar att det är förenat med stora utmaningar att införa nya

⁴ Termen "effektnivå" användes vid tidpunkten för kommissionens förslag.

stora it-system och dessutom svårt att beräkna den faktiska kostnaden. Samtidigt som regeringen ser ett behov av ett mer modernt arbetssätt än dagens stämpling av pass, framhåller man att ett system som innehåller personuppgifter och biometri ställer stora krav på skyddet av den personliga integriteten och dataskyddet. Regeringen kommer under förhandlingarna att driva linjen att endast den information som är nödvändig ska sparas och utbytas. För svensk del ser inte regeringen något tydligt mer värde av att inrätta ett program för registrerade resenärer. Regeringen har dock förståelse för att medlemsstater med högt tryck på vissa av sina gränsövergångsställen har ett sådant behov, och i den delen är regeringens mål därför en mer flexibel förordning så att tillämpningen kan anpassas till olika medlemsstaters behov.

Utskottet är alltså inte berett att ställa sig bakom förslaget att Sverige ska verka för att systemet för in- och utresa (EES) och programmet för registrerade resenärer (RTP) inte ska genomföras, och riksdagen bör alltså avslå motion 2013/14:Sf392 (MP) yrkande 5.

Utskottet konstaterar att regeringen vid upprepade tillfällen då gränskontrollfrågor har avhandlats i EU har lyft fram kostnadsaspekten och betonat att nyttan med en åtgärd, t.ex. att införa ett nytt system, måste överstiga de kostnader som åtgärden medför. Enligt utskottet lyfter regeringen i dessa sammanhang också fram de viktiga frågorna om personlig integritet och dataskydd på ett tillfredsställande sätt. Utskottet finner därför inte skäl till något tillkännagivande med anledning av motion 2013/14:Sf392 (MP) yrkandena 3 och 4.

När det gäller Eurosur framförde riksdagen i samband med att förslaget subsidiaritetsprövades för cirka två år sedan kritiska synpunkter till kommissionen i ett motiverat yttrande. I kommissionens svar till riksdagen betonades att Eurosur vare sig påverkar fördelningen av befogenheter eller den administrativa befogenheten mellan EU och medlemsstaterna. Inte heller ska det påverka medlemsstaternas jurisdiktion eller ersätta några befintliga system. Kommissionen anförde vidare att den huvudsakliga anledningen till att Eurosur skulle tas i bruk redan fr.o.m. oktober 2013 var det omedelbara behovet av att bättre skydda migranternas liv vid de yttre gränserna.

Ett samarbete på EU-nivå är enligt utskottet nödvändigt för att säkerställa övervakningen och säkerheten vid EU:s yttre gräns. Utskottet, som konstaterar att Eurosur nu har tagits i bruk, vill betona att systemet syftar till att förbättra förmågan att förhindra olaglig invandring, gränsöverskridande brottslighet och dödsolyckor till havs när båtar med migranter och flyktingar kapsejsar. Det ska dessutom understrykas att medlemsstaterna fortfarande själva är ansvariga för den inre säkerheten och för att kontrollera de yttre gränserna. Utskottet utgår från regeringen noga kommer att följa det praktiska genomförandet av Eurosur och kommande utvärder-

ingar. Det saknas enligt utskottet anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande i frågan. Med detta avstyrker utskottet motion 2013/14:Sf392 (MP) yrkande 10.

Gränsöverskridande it-brottslighet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om EU:s bekämpning av gränsöverskridande it-brottslighet.

Motionen

I motion 2012/13:Ju282 av Christina Karlsson och Jasenko Omanovic (båda S) begärs att regeringen aktivt ska verka för att öka EU:s resurser för bekämpning av gränsöverskridande it-brottslighet.

Bakgrund

Under 2010 antogs en EU-strategi för inre säkerhet (KOM(2010) 673). Strategin bygger på fem strategiska mål, varav ett är att förbättra it-säkerheten. Kommissionen lämnade den första rapporten om genomförandet av strategin 2011. Kommissionen lyfte då fram kampen mot organiserad brottslighet och it-brottslighet som de två största utmaningarna under 2012 (KOM (2011) 790). Kommissionen framhöll att även om internet är gränslöst, så upphör möjligheterna att lagföra dessa brott vid de nationella gränserna. Medlemsstaterna behöver därför ta ett samlat grepp på EU-nivå för att lägga fram en gemensam lösning.

Kommissionens andra rapport om genomförandet av strategin lämnades i april 2013 (KOM(2013) 179). I den rapporten pekar kommissionen på den strategi för it-säkerhet i EU som antogs i februari 2013, JOIN(2013) 1. Syftet med den strategin är att stärka förmågan att stå emot angrepp och förbättra nät- och informationssäkerheten samt att drastiskt minska it-brottsligheten m.m.

I rapporten framhåller kommissionen vidare att man nu har inrättat ett europeiskt centrum mot it-brottslighet (EC3) vid Europol. Centrumet inrättades i början av 2013 och ska i nära samarbete med Eurojust stödja EU:s kapacitet att hantera det växande och komplexa hot som it-brottsligheten utgör samt fungera som sambandspunkt i it-brottsrelaterade frågor. Enligt rapporten skulle kommissionen under 2013 se till att centrumet vidtar åtgärder så att det fungerar fullt ut.

Som ett annat exempel på strategiska åtgärder på it-området nämner kommissionen EU:s och Förenta staternas initiativ att inrätta en global allians mot sexuella övergrepp mot barn på internet (KOM(2012) 196).

Kommissionen pekar vidare på att Europaparlamentet och rådet arbetar med att förhandla fram ett förslag till direktiv om angrepp mot informationssystem (KOM(2010) 517). Direktivets syfte är att tillnärma medlemsstaternas straffrättsliga bestämmelser på it-området.

Kommissionen lämnade i början av 2013 ett förslag till direktiv om nät- och informationssäkerhet (KOM(2013) 48). Förslaget handlade om hur man ska förbättra säkerheten för internet och för privata nät och informationssystem som behövs för att samhället och ekonomin ska fungera. Riksdagen ställde sig kritisk till förslaget och anförde i ett motiverat yttrande att det var alltför omfattande och långtgående och kostade oproportionerligt mycket i förhållande till vilka förbättringar det kan förväntas leda till. Enligt riksdagen borde varje EU-land få genomföra förslagen utifrån sina egna förutsättningar. Riksdagen framhöll att det bästa sättet att stärka nät- och informationssäkerheten i hela EU inte är tvingande lagstiftning utan samverkan mellan länderna och ett aktivt nationellt arbete (utl. 2012/13:FöU11, rskr. 2012/13:185).

Utskottets ställningstagande

Mot bakgrund av det ambitiösa och omfattande arbete som pågår inom EU för bekämpning av it-brottsligheten finns det enligt utskottet inte skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om saken. Motion 2012/13:Ju282 (S) bör därför avslås.

Eritreas tvångsbeskattning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motioner om att Sverige ska vidta åtgärder för att stoppa Eritreas tvångsbeskattning av exileritreaner.

Jämför reservation 36 (S, MP, V).

Motionerna

I motion 2012/13:Ju340 av Arhe Hamednaca m.fl. (S) begärs att riksdagen ska tillkännage för regeringen att Sverige borde lagstifta mot den typ av tvångsbeskattning som drabbar exileritreaner. Ett liknande yrkande finns i motion 2013/14:Ju358 av Fredrik Malm (FP).

Bakgrund

Utskottet har inhämtat följande upplysningar från Utrikesdepartementet.

Enligt folkrätten har en stat rätt att lagstifta om beskattning av medborgare utanför dess gränser. Det är dock inte tillåtet för en stat att vidta exekutiva åtgärder på annan stats territorium utan dess samtycke. Regeringen har inte gett den eritreanska staten tillstånd att vidta sådana exekutiva åtgärder för indrivning av denna skatt i Sverige.

Om olagliga åtgärder vidtagits av den eritreanska ambassaden står detta i strid med Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser, vilket kan föranleda åtgärder från regeringen. Det åligger polisen och andra rättsvårdande myndigheter att utreda om brott begåtts.

FN:s säkerhetsråd antog den 5 december 2011 resolution 2023 i vilken man beslutade att Eritrea ska upphöra med användande av utpressning, hot om våld, bedrägeri och andra olagliga åtgärder för att driva in skatt från den eritreanska diasporan. Säkerhetsrådet beslutade även att stater ska vidta lämpliga åtgärder, i enlighet med internationell rätt, för att hålla individer som agerar i strid med resolutionen och nationell lagstiftning ansvariga. Stater uppmanades också att vidta lämpliga åtgärder i enlighet med nationell lagstiftning och internationella instrument, inklusive Wienkonventionerna, för att förhindra att sådana individer kan underlätta ytterligare överträdelser.

Som medlemsstat i FN är Sverige under FN-stadgans kapitel VII skyldig att efterfölja säkerhetsrådets resolutioner. I enlighet med säkerhetsrådsresolution 2023 rapporterade Sverige till säkerhetsrådet vilka åtgärder som tagits för att genomföra resolutionen. Sverige bekräftade att indrivning av skatt genom brottsliga åtgärder var en fråga för svenska polisen och andra rättsvårdande myndigheter att hantera. Sverige informerade också om att denna och andra resolutioner publicerats på regeringens hemsida för sanktioner.

Några fall av påstådd indrivning av skatt med olagliga metoder har polisanmälts. Internationella åklagarkammaren i Stockholm beslutade i december 2013 att lägga ner förundersökningen av ett antal fall som polisanmälts. Enligt åklagaren kunde brott inte styrkas.

Utskottet har tidigare behandlat och avstyrkt motionsyrkanden med önskemål om lagstiftning mot Eritreas tvångsbeskattning av exileritreatner (bet. 2011/12:JuU15 s. 32 f.). Utskottet anförde då bl.a. att om någon företrädare för Eritrea agerar på ett kriminellt sätt mot personer i Sverige måste det i första hand vara en sak för rättsväsendet att hantera inom ramen för gällande lagstiftning.

Utskottets ställningstagande

Den kan konstateras att det enligt folkrätten i och för sig är tillåtet för en stat att beskatta medborgare som är bosatta utomlands. Det är dock inte tillåtet för en stat att utan samtycke vidta åtgärder på en annan stats territorium för att driva in skatten. Om dessa åtgärder inbegriper kriminella handlingar ska det givetvis lagföras och bestraffas.

Det anförda innebär att om en företrädare för Eritrea i indrivningssyfte agerar på ett kriminellt sätt (t.ex. med olaga förföljelse, utpressning eller hot) mot någon i Sverige ska det hanteras av rättsväsendet inom ramen för gällande lagstiftning. Det bör understrykas att för att denna typ av agerande ska komma till myndigheternas kännedom krävs i normalfallet att den som har drabbats polisanmäler saken. Utskottet kan inte se behov av

någon ny lagstiftning eller liknande för att bemöta kriminella handlingar just i samband med Eritreas skatteindrivning. Utskottet föreslår därför att riksdagen avslår motionerna 2012/13:Ju340 (S) och 2013/14:Ju358 (FP).

Förenklad beredning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår 70 motionsyrkanden med olika förslag som har behandlats och avslagits tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 2 (S), 3 (MP), 4 (SD) och 5 (V).

Utskottets ställningstagande

Motionsyrkandena i bilaga 2 överensstämmer helt eller delvis med yrkanden som utskottet har behandlat och avstyrkt tidigare under valperioden. Utskottet ser ingen anledning att nu göra en annan bedömning. Motionsyrkandena behandlades i de betänkanden som listas nedan. Riksdagen följde utskottets förslag och avsåg yrkandena.

- 2010/11:JuU7 Polisfrågor
- 2010/11:JuU14 Lagring av trafikuppgifter för brottsbekämpande ändamål – genomförande av direktiv 2006/24/EG
- 2011/12:JuU8 De brottsbekämpande myndigheternas tillgång till uppgifter om elektronisk kommunikation
- 2011/12:JuU15 Polisfrågor
- 2011/12:JuU22 Vissa åtgärder mot illegala vapen
- 2012/13:JuU2 Att hantera brottmål effektivt – en utmaning för regeringen och rättsväsendet
- 2012/13:JuU9 En ny tidsbegränsad vapenamnesti
- 2012/13:JuU22 En ny kameraövervakningslag.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Polissamarbete i Norden, punkt 1 (V)

av Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ju316 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 9.

Ställningstagande

De avtal som finns i dag för att poliserna i Norden ska kunna bistå varandra är inte tillräckliga. Eftersom det råder brist på poliser i stora gränsområden måste vi gemensamt använda de få poliser som finns i respektive land på ett effektivare sätt. Betänkandet Utökat polissamarbete i Norden och EU (SOU 2011:25) innehåller förslag till förändringar av den polisiära samarbetsförordningen i Norden. Det handlar bl.a. om arbetsrättsliga avtal, försäkringar och befogenheter. Jag anser att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med de lagförslag som krävs för att betänkandets förslag ska realiseras.

2. Alternativ till handeldvapen, punkt 2 (V)

av Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ju316 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 10 och bifaller delvis motionerna 2013/14:Ju259 av Désirée Liljevall (S) och 2013/14:Ju279 av Thomas Finnborg (M).

Ställningstagande

Trots att polisens användning av handeldvapen har fått dödlig utgång i flera fall har Rikspolisstyrelsen nekat polisen att utrustas med elpistoler. Jag menar att polisen i en akut situation, t.ex. i en insats mot en psykiskt sjuk och mycket våldsam person, borde ha tillgång till ett alternativ till handeldvapen. Frågan om ett alternativ till handeldvapen för polisen bör utredas.

3. Bevisräkning vid misstänkta miljöbrott, punkt 3 (V)

av Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Ju221 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och

2013/14:Ju316 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5.

Ställningstagande

Det är för få miljöbrott som leder till en fällande dom. Detta beror bl.a. på att förundersökningarna vanligtvis inleds långt efter det att brottet begicks. Detta kan t.ex. medföra att det vatten som förorenades för länge sedan har runnit bort. Vidare kan felaktigt hanterat avfall ha forslats bort, och förorenad mark kan vara bortschaktad. Jag menar att tillsynsmyndigheterna bör få en tydligare befogenhet att göra en första bevisräkning när de upptäcker ett misstänkt miljöbrott. Bevisräkningen på brottsplatsen är minst lika viktig vid miljöbrott som vid andra brottstyper.

4. Lag och ordning i problemområden, punkt 6 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Ju247 av Kent Ekeröth (SD) och

2013/14:Ju345 av Kent Ekeröth och Richard Jomshof (båda SD).

Ställningstagande

Anmärkningsvärt nog förekommer det att polisen meddelar att de har förlorat mot ett gäng som har terroriserat en förort. Det har alltså förekommit att polisen inte har gripit en enda gärningsman, utan endast försökt att "lugna ned" förövarna, trots att en väktare har blivit överfallen av en knivbevapnad grupp, polisen har utsatts för stenkastning och tre polisbilar har förstörts i vad som liknats vid ett "gerillakrig". Allt detta har alltså skett vid ett och samma tillfälle.

Detta är inte att upprätta lag och ordning eller att förebygga brott. Det är att retirera och ge upp kontrollen över våldsmonopolet i ett geografiskt område i Sverige. Signalen till de skötsamma personer som bor på platsen är att det inte är polisens regler som ska följas utan gängens. Det är nämligen de senare som utövar den faktiska tvångsmakten. Denna situation är ytterst beklaglig och farlig, och den banar väg för ytterligare problem och visar att polisens nuvarande taktik i sådana områden är för vek.

Jag menar att det måste komma signaler från politiskt håll att polisen ska byta taktik för att upprätthålla lag och ordning när olika former av dialog- och förståelseverksamhet inte hjälper. Det måste komma signaler om att polisen ska använda den tvångsmakt som krävs för att skapa trygghet i ett område som brusat upp som i exemplet ovan. Polisens roll är inte i första hand att vara snäll mot knivbevapnade stenkastare. Polisen ska säkerställa att alla Sveriges medborgare ska kunna leva i trygghet och röra sig obehindrat, även i problemområden, utan risk eller rädsla för att utsätts för brott.

Regeringen måste snarast återkomma med förslag som ger polisen möjligheter och skyldigheter att kraftfullt åstadkomma detta. Åtgärderna ska även leda till att gärningsmännen faktiskt grips och straffas.

5. Kräkmedel, punkt 7 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Ju204 av Kent Ekeroth (SD) och

2013/14:Ju339 av Kent Ekeroth (SD).

Ställningstagande

Inplastade kapslar med heroin, s.k. kabbar, förvaras ofta i munnen av både langare och missbrukare. Syftet är att kapseln lätt ska kunna sväljas om man blir upptäckt. Kapseln kommer till slut ut den naturliga vägen. I kam-

pen mot narkotikan fick polisen tidigare använda s.k. kräksirap. Man tog den misstänkte till ett sjukhus, och med hjälp av kräkmedel säkrades bevisningen på några minuter.

Sedan riksåklagaren på 90-talet fann att detta förfarande var kränkande och saknade lagligt stöd har rutinerna förändrats till en mycket mer omständlig process. Efter gripandet måste den misstänkte först röntgas på sjukhus för att kontrollera om det finns några kapslar i magen. Därefter måste personen förvaras under ständig bevakning tills kapslarna har kommit ut den naturliga vägen. Det innebär att häktespersonalen, för ett obehagstillägg om någon hundralapp, får rota runt i avföring tills kapslarna kommer ut och narkotikan kan tas i beslag. Den nya rutinen är inte bara onödigt omständlig, utan kostnaderna överstiger också vida kostnaderna för kräksirap, som var näst intill gratis.

Enligt uppgift från polisen har detta gjort att man har tappat geisten att ta fast sväljare, vilket har underlättat för narkotikahandeln. Detta utgör ett bra exempel på hur dåliga rutiner skapar både en ineffektiv polisorganisation och en ond spiral som kan leda till demoralisering av enskilda poliser.

Som vanligt är det ett överdrivet tjat om integritet som har legat bakom denna olycklighet. Jag ställer inte upp på detta numera gamla beslut. Den integritetskränkning som användningen av kräksirap innebär uppvägs mångfalt av den nytta en riktigt effektiv kamp mot narkotikahandeln utgör för både samhället i stort, grupper som riskerar att hamna i missbruk, anhöriga till missbrukare och de enskilda missbrukarna som får svårare att köpa narkotika. Det är hög tid att åter tillåta att polisen använder kräkmedel i kampen mot narkotikan.

6. Gärningsmannabeskrivningar, punkt 8 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Ju205 av Kent Ekeröth (SD) och

2013/14:Ju338 av Kent Ekeröth (SD).

Ställningstagande

Det förekommer att polisen går ut med signalement på gärningsmän till allmänheten i hopp om att få tips eller information som kan leda till ett gripande eller för att skapa en ökad vaksamhet. I somliga fall utelämnar man då viktig information om gärningsmännens signalement av rädsla för att bryta mot politiskt korrekta normer och bli anklagad för rasism. Polisens rädsla i detta avseende är inte ogrundad. Som exempel kan nämnas

att en närpolis som skickade ut informationsmaterial till grannsamverkansföreningar om ligor med ursprung från specifika världsdelar tillrättavisades i media och anklagades för att sprida fördomar. Detta trots att gärningsmanabeskrivningarna var sanningsenliga.

Polisens huvuduppgifter är att gripa gärningsmän och skydda samhället från grovt kriminella. Från polisens sida måste man visa en vilja att först och främst gripa eftersökta gärningsmän utan hänsyn till politiskt korrekta normer. Om polisen fortsätter att utelämna signalement för vissa grupper av gärningsmän kan fler offer utsättas för brott i onödan.

Jag menar att regeringen måste sända ut tydliga signaler till polisen om att signalement rörande gärningsmännens utseende och ursprung aldrig får censureras när gärningsmannabeskrivningar kommuniceras till allmänheten.

7. Polisdatalagen, punkt 9 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ju321 av Richard Jomshof och Kent Ekeröth (båda SD) yrkan-
dena 1 och 2.

Ställningstagande

När uppgifter om en person behandlas enligt polisdatalagen får de kompletteras med känsliga personuppgifter endast om det är ”absolut nödvändigt” för syftet med behandlingen. I övrigt får personuppgifter inte behandlas enbart på grund av vad som är känt om personens ras, etniska ursprung, politiska åsikter etc. Jag menar att kraven för behandling av känsliga personuppgifter är alldeles för högt ställda. Det borde finnas utrymme för att registrera sådana uppgifter som inte är absolut nödvändiga för den aktuella situationen men som man kan komma att få användning för i framtiden vid framtida brottsutredningar.

Jag är vidare starkt kritisk mot det absoluta förbudet mot att använda känsliga personuppgifter som sökbegrepp. Förbudet kan i praktiken försvåra efterforskningarna av en icke identifierad brottsling. Även om polisen utreder ett brott med politiska motiv får man alltså inte söka på politiska kopplingar eller medlemskap i extrema politiska organisationer.

Det ska framhållas att Rikspolisstyrelsen var kritisk mot sökförbudet när det infördes. Man pekade på vikten av att i vissa fall kunna söka på känsliga personuppgifter för att kunna kartlägga vissa typer av brottslighet, inte

minst hatbrott och sexualbrott. Man pekade särskilt på att en begränsning av sökmöjligheter med inslag av sexuella preferenser skulle leda till svårigheter att bekämpa sexualbrott mot barn på ett effektivt sätt.

Jag anser att undantaget för behandling av känsliga personuppgifter bör lättas upp så att polisen kan registrera sådana uppgifter om den antar att dessa kan komma till användning vid framtida polisutredningar. Dessutom bör förbudet att söka på känsliga personuppgifter helt tas bort.

8. Brottsprovokation, punkt 10 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:Ju385 av Kent Ekeroth (SD), 2012/13:Ju396 av Erik Almqvist och Kent Ekeroth (båda SD) yrkande 2 och 2013/14:Ju379 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 29.

Ställningstagande

Jag vill att brottsprovokation ska bli ett tillåtet verktyg för polisen. Provokation ska kunna användas för allvarlig brottslighet. Vid den bedömningen ska inte bara de enskilda brottens straffvärde beaktas utan även om brotten utförs i organiserad form och är systematiska. Svårutredda brott, t.ex. vissa allvarliga sexualbrott, människohandel, barnpornografibrott och grooming, bör kunna bli föremål för brottsprovokation. Gemensamt för dessa brott är att de dels är ljusskygga och svåråtkomliga, dels att de förorsakar ett stort lidande. Jag menar vidare att samhällsintresset av att bekämpa tobaks- och alkoholförsäljning till unga är så starkt att brottsprovokation också bör tillåtas i dessa situationer.

Polisen ska i de angivna fallen kunna provocera fram ett brott som sedan lagförs utan hänsyn till den provokativa åtgärden vid straffmätningen. Det ska dock krävas att personen är predisponerad att begå brott genom att redan ha viljan. Polisen ska alltså inte provocera fram en vilja att begå ett brott, utan endast förse en potentiell gärningsman med ett tillfälle.

Jag menar vidare att även Säkerhetspolisen ska kunna använda sig av brottsprovokation i sin underrättelseverksamhet för att förebygga, förhindra eller upptäcka allvarlig brottslighet.

I en förundersökning ska beslutet om brottsprovokation fattas av en domstol på ansökan av åklagare. I brådskande fall ska interimistiska beslut kunna tas av åklagare och därefter skyndsamt prövas av domstolen. Vid

underrättelseverksamhet ska beslut fattas av en oberoende nämnd så att besluten blir fristående från den verkställande myndigheten och den tilltänka tillsynsmyndigheten.

9. Polisens uniformer, punkt 11 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Ju214 av Kent Ekeroth (SD),

2012/13:Ju224 av Richard Jomshof och Björn Söder (båda SD),

2013/14:Ju331 av Kent Ekeroth (SD) och

2013/14:Ju392 av Richard Jomshof m.fl. (SD).

Ställningstagande

Rikspolisstyrelsens beslut att låta poliser bära en religiös huvudbonad till uniformen är anmärkningsvärt. Att tillåta religiösa symboler till polisuniformen kommer sannolikt att påverka förtroendet för poliskåren mycket negativt. Detta öppnar upp för en poliskår där enskilda polisers neutralitet kan ifrågasättas bara genom en titt på deras uniform. Att till polisuniformen tillåta bärandet av en muslimsk slöja – vilken symboliserar såväl religiös underkastelse som en uppdelning mellan män och kvinnor – är häpnadsväckande och torde strida mot allt som vårt demokratiska och sekulära samhälle står för.

Rikspolisstyrelsens beslut väcker dessutom en rad frågor. Hur ska en medborgare kunna vara säker på att en polis som tydligt tar ställning för islam och allt som denna antidemokratiska ideologi/religion står för verkligen är neutral i sin tjänsteutövning? Hur ska den som flytt undan ett muslimskt förtryck kunna känna förtroende för en polis som bär en symbol som symboliserar allt det man tvingats fly från? Vad händer med den polis som tar på sig en judisk kippa och ger sig in i någon av våra invandrarstäta förorter som präglas av muslimska invandrare?

Det finns dessutom ett rättviseperspektiv. Om man gör det möjligt för vissa grupper att bära religiösa symboler till polisuniformen, måste inte i rättvisans namn även andra religiösa grupper få samma rättigheter? I förlängningen öppnar det även upp för politiska grupper att ställa liknande krav. Allt annat vore diskriminerande.

Rikspolisstyrelsens beslut är sammanfattningsvis mycket problematiskt. All myndighetsutövning ska självklart vara neutral, och uniformerna ska därför vara fria från såväl religiösa som politiska markörer.

10. Inre utlänningskontroller, punkt 14 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ju214 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Likhet inför lagen är oerhört viktigt. När människor behandlas olika på grund av ursprung och utseende undermineras rättsstatens grunder och förtroendet för rättsväsendet minskar.

Under våren 2013 briserade en debatt om s.k. racial profiling (rasprofilering) med anledning av polisens arbetsmetoder vid inre utlänningskontroller i t.ex. Stockholms tunnelbana. Att använda en biljettkontroll som förevändning för att göra en inre utlänningskontroll gränsar enligt min mening till rasprofilering, och blir ett sätt att kringgå lagen. Det är nämligen tydligt uttryckt i lagstiftningen att en inre utlänningskontroll inte får göras endast på grund av en persons utseende. Samtidigt visar forskning och praxis på risken för rasprofilering i samband med inre utlänningskontroller.

Vi anser att Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om inre utlänningskontroller bör ändras, så att biljettkontroller inte kan användas som svepskäl för inre utlänningskontroller på grund av utseende.

11. Kartläggning av barnsexhandel m.m., punkt 16 (S)

av Morgan Johansson (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S) och Mattias Jonsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 51 och bifaller delvis motion 2013/14:Ju328 av Henrik Ripa (M).

Ställningstagande

Övergrepp mot barn är bland det mest avskyvärda som kan ske. Det handlar om grova kränkningar av barns rättigheter. Så kallad barnsexturism förekommer i hela världen, men företeelsen flyttar på sig i och med att förövarna reser till de länder där det för tillfället är lättast att utnyttja barn och där rättsväsendet är svagast.

Vi vet att barnsexturismen är omfattande. Samtidigt finns det en osäkerhet kring dess närmare omfattning, vilka som är förövare, återfallsfrekvensen och destinationsorterna. Andra osäkerhetsfaktorer är i vad mån förövarna även kan kopplas till andra sexualbrott och hur internet och ny teknologi påverkar exploateringen.

Vi menar att regeringen bör ta initiativ både nationellt och i EU för att kartlägga och bekämpa förekomsten av s.k. barnsexturism i världen. Europol skulle kunna få en tydlig roll i detta arbete.

12. Förebyggande åtgärder mot rekrytering av unga till kriminella organisationer, punkt 17 (V)

av Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ju207 av Lena Olsson m.fl. (V).

Ställningstagande

Rekryteringen av unga till kriminella nätverk och organisationer ökar, vilket bl.a. framgår av polisens lägesbild av grov organiserad brottslighet för 2012. Det börjar ofta med att barn så tidigt som i tio- till elvaårsåldern blir springpojkar eller s.k. hundar till någon i en kriminell verksamhet.

Det finns flera faktorer som påverkar och förklarar varför unga personer lockas in i kriminella nätverk och organisationer. Inte sällan handlar det om en socioekonomiskt utsatt situation. Hög arbetslöshet, bristfälligt stöd i skolan och en ökad barnfattigdom ger större möjligheter för kriminella nätverk att rekrytera unga människor i bl.a. storstädernas förorter. Detta är dock inte enbart ett storstadsproblem utan förekommer även i övriga delar av landet.

Regeringens senaste satsning med sociala insatsgrupper är ett sätt att ta itu med problemet. Vid en utvärdering har det dock visat sig att satsningen inte har gett de stora positiva resultat som tidigare förts fram. Professor Johannes Knutsson, som specialiserat sig på utvärderingar av polisens arbete, är skarpt kritisk till att projektet framställts som framgångs-

rikt. Han menar att det saknas belägg för det. Projektet borde ha lagts upp och utvärderats på ett annat sätt, där exempelvis kommuner med insatsgrupper jämförts med kommuner utan sådana grupper.

Den här typen av åtgärder bör utvärderas med rigorösa och vetenskapligt hållbara metoder. Det är viktigt att man redan i början av projekten avsätter särskilda resurser för utvärdering och uppföljning.

Professor David Philip Farrington belönades 2013 med Kriminologipriset för sin forskning som syftar till att minska brottsligheten och öka människors livskvalitet. Farrington har kommit fram till att brottsförebyggande åtgärder mycket tidigt i livet sparar stora summor av skattebetalarnas pengar.

För att förebygga rekryteringen av unga till kriminell verksamhet som kostar samhället stora resurser behöver det tillsättas en parlamentarisk utredning med expertis på området. Utredningens uppdrag ska vara att ta fram förslag på förebyggande åtgärder som kan stoppa den nu ökande rekryteringen. Utredningen ska även ta fram förslag på åtgärder till stöd för kriminella personer som vill ta sig ur en kriminell verksamhet.

Regeringen bör sammanfattningsvis tillsätta en parlamentarisk utredning som har till uppdrag att föreslå åtgärder för att förebygga rekryteringen av unga till kriminella nätverk och organisationer.

13. Säkerhetspolisens personskyddsverksamhet, punkt 18 (MP) av Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ju256 av Maria Ferm (MP).

Ställningstagande

Säkerhetspolisens personskyddsansvar är, och ska självfallet vara, avgränsat till den centrala statsledningen. Det finns emellertid vissa gränssnitt som borde undersökas noggrannare.

En riksdagsledamot som lämnar sitt uppdrag blir av med Säkerhetspolisens personskydd direkt, och detsamma gäller för ett statsråd som har avgått. Om avgången har föregåtts av en stor medial debatt kan säkerhetsläget vara som allra mest kritiskt just vid avgången. Det kan i det läget vara riskabelt att överföra ansvaret från Säkerhetspolisen till den lokala polismyndigheten. Det kan vidare vara problematiskt att riksdagskandidater inte omfattas av personskyddet. Detta skulle kunna leda till att personer inte vill eller vågar kandidera till riksdagen, eller inte vill eller vågar avgå från ett uppdrag i den centrala statsledningen.

Även ungdomsförbunden har en central roll i en demokrati, och många gånger är företrädare för ungdomsförbund utsatta för en hög medial exponering. Inte heller dessa ingår i den krets som omfattas av Säkerhetspolisens personskydd. Detsamma gäller de partisekreterare som inte har en riksdagsplats.

Jag menar att det är viktigt att utreda hur skyddet kan stärkas för demokratiska nyckelpersoner som inte ingår i den centrala statsledningen. Det bör även utredas om den centrala statsledningens personkrets borde förändras och breddas. Dessutom borde det göras en översyn av under vilken tid skyddet ska förekomma. Både personer som just har avgått från ett uppdrag och personer som kandiderar till ett uppdrag kan vara starkt kopplade till den centrala statsledningen och behöva skydd.

14. Säkerhet vid idrottsevenemang, punkt 19 (S)

av Morgan Johansson (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S) och Mattias Jonsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Kr320 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S) yrkande 37 och

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 101 och 102.

Ställningstagande

Huliganism har under många år varit ett gissel i samband med idrottsarrangemang. I mars 2013 lades slutbetänkandet Mera glädje för pengarna (SOU 2013:19) fram. I utredningen presenterades ett sextiotal förslag för att motverka brottslighet i samband med idrottsarrangemang. Det handlar om bl.a. ansvarsfrågor, arenasäkerhet, arrangemangsfrågor, bruket av alkohol och andra droger, men även förekomsten av våld, hot och trakasserier inom fotboll och ishockey. En oroande tendens är den kriminella infiltrationen i idrottsklubbar.

Det är viktigt att regeringen går vidare med de förslag som utredningen har lämnat. Mycket kunde ha gjorts tidigare, men tyvärr har regeringen inte visat tillräckligt intresse.

Riksdagen beslutade 2011 att regeringen skulle återkomma med ett förslag om anmälningsplikt. Något förslag har inte lagts, och vi vill därför att riksdagen åter ska uppmana regeringen att lämna ett sådant förslag. Vi menar alltså att den som har fått tillträdesförbud i samband med bråk

vid idrottsarrangemang också bör kunna förpliktas att anmäla sig på en polisstation i anslutning till högriskmatcher. På så sätt hålls kända bråkmakare borta från arenorna.

Anmälningsplikt är ett viktigt verktyg, men det måste kompletteras med andra åtgärder, t.ex. en effektiv kameraövervakning på arenorna. Det måste vara möjligt att identifiera bråkmakarna. Få supportrar är beredda att betala dyra biljetter för att sedan få matchen avbruten på grund av bråk och störningar.

15. Straffskalan för vapenbrott, punkt 20 (S)

av Morgan Johansson (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S) och Mattias Jonsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2013/14:Ju298 av Shadiye Heydari (S) yrkandena 1 och 2 samt

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 25 och avslår motionerna

2013/14:Ju280 av Thomas Finnborg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M),

2013/14:Ju282 av Annelie Enochson (KD),

2013/14:Ju343 av Kent Ekeroth och Richard Jomshof (båda SD) yrkandena 1 och 2,

2013/14:Ju348 av Lars Hjalmered (M) och

2013/14:Ju366 av Metin Ataseven (M).

Ställningstagande

Svensk vapenlagstiftning behöver skifta fokus från kontroll av legala vapen till bekämpning av illegala vapen. De illegala vapnen kommer inte längre i första hand från stölder ur mobiliseringsförråd eller är stulna jaktvapen, utan dessa vapen har i dag ofta smugglats in från andra länder.

Den gällande vapenlagstiftningen utgår inte i tillräckligt hög grad från dessa förhållanden. Vi anser att polisen måste få bättre möjligheter att bekämpa de illegala vapnen. Trots att problemet med illegala vapen har varit uppmärksammat under flera år har regeringen valt att rikta in sig på hanteringen av de legala vapnen, och trots flera utredningar har man ännu inte kunnat presentera några kraftfulla förslag för att komma åt de illegala vapnen.

Med tanke på hur de illegala vapnen används av kriminella grupper är det inte rimligt med en så låg straffsats för grovt vapenbrott som fängelse i sex månader. Vi vill därför skärpa minimistraffet för grovt vapenbrott till fängelse i ett år.

16. Straffskalan för vapenbrott, punkt 20 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ju343 av Kent Ekeroth och Richard Jomshof (båda SD) yrkandena 1 och 2 samt

avslår motionerna

2013/14:Ju280 av Thomas Finnborg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M),

2013/14:Ju282 av Annelie Enochson (KD),

2013/14:Ju298 av Shadiye Heydari (S) yrkandena 1 och 2,

2013/14:Ju348 av Lars Hjalmered (M),

2013/14:Ju366 av Metin Ataseven (M) och

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 25.

Ställningstagande

Enligt Rikspolisstyrelsen är användningen av enhands- och helautomatiska vapen i kriminella sammanhang ett stort och växande problem. Andelen våldsbrott med dödlig utgång då skjutvapen använts har ökat, och man menar att mord och väpnade uppgörelser i kriminella miljöer på senare tid har kommit att utgöra ett sådant problem att situationen kan betecknas som akut. Rikspolisstyrelsen har därför förordat att straffet för grovt vapenbrott ska höjas till fängelse i två år. För brott som avser enhands- eller helautomatiska vapen har man förordat höjt maxstraff till fängelse i sex år.

Regeringen har delvis instämt i detta och menar att det kan ifrågasättas om den nuvarande lagstiftningen verkligen speglar brottstypens allvar och ger tillräckligt utrymme för att på ett nyanserat sätt beakta allvaret i de mest klandervärda vapenbrotten. Regeringen har dock endast uppgett att man har för avsikt att tillsätta en ny utredning med uppdrag att lämna förslag på ytterligare straffskärpningar och att denna måste föregå någon straffskaleförändring. Jag anser att regeringen redan nu måste vidta konkreta åtgärder för att ta itu med den situation som Rikspolisstyrelsen betecknar som akut. Denna situation har tyvärr redan blivit en olycklig del av vardagen för invånare i t.ex. Malmö. Jag vill därför att regeringen höjer straffskalan för grovt vapenbrott till fängelse i lägst två år och högst sex år.

17. Licenskravet för mynningsladdade vapen, punkt 23 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ju440 av Mikael Jansson (SD).

Ställningstagande

Många föreningar och privatpersoner använder mynningsladdade vapen för uppvisningar och för historiskt återskapande (s.k. reenactment). Dessa vapen är ofta dyra, och de spelar en omistlig roll i återskapandet av historien eller som en del i privatpersoners hobby eller för offentliga uppvisningar.

Det finns i dag kopior av mynningsladdade vapen som i tekniskt utförande och utseende överhuvudtaget inte skiljer sig från sina historiska förlagor. Kopiorna är dock inte lika känsliga för nötning eller skador som antika vapen, och man kan därför med fördel använda sig av kopiorna i stället för att behöva slita på historiska föremål. Eftersom kopiorna omfattas av vapenlagens krav på licens är det emellertid onödigt dyrt och tidskrävande att skaffa sig ett sådant vapen.

De historiska förlagorna och kopiorna av mynningsladdade vapen skiljer sig endast åt i fråga om tillverkningsdatumet. Förbudet mot de moderna varianterna förefaller inte vara annat än "klåfingrig förbudsiver". Jag anser att *alla* mynningsladdade vapen, även de som är tillverkade efter 1890, bör undantas från licenskravet.

18. Språktest för väktare, punkt 26 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ju312 av Josef Fransson och David Lång (båda SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

När det gäller väktare ska länsstyrelserna kontrollera sökandens språkkunskaper, bl.a. om han eller hon har bott i Sverige kortare tid än fem år. Länsstyrelsernas språktester är emellertid inte enhetliga, utan varje länsstyrelse utformar sitt eget test. Detta riskerar att leda till olika bedömningar vid olika länsstyrelser, vilket kan urholka förtroendet för testerna. Dessutom tar testerna värdefull tid i anspråk för myndigheternas personal.

Inom bevakningsbranschen finns det i dag ett stort antal aktörer, och kvaliteten på personalkontrollen varierar. Väktaryrket är förhållandevis populärt bland främst yngre män, varav många kommer från utlandet. Fem år i Sverige räcker dock inte alltid för att lära sig det svenska språket och skaffa sig kunskaper om svenska förhållanden.

Regeringen bör besluta att, med t.ex. Rikspolisstyrelsens prov för ordningsvakter som förebild, ta fram ett enhetligt språktest som ska gälla lika för hela landet oavsett län. Dessa test bör genomföras regelmässigt och uppsamlade i stället för som nu vid enskilda ansökningar.

Jag menar också att kravet på sökandens vistelsetid i Sverige för att länsstyrelserna inte ska behöva kontrollera sökandens språkkunskaper ska förlängas från fem till sju år. Detta skulle öka förtroendet för väktaryrket och minska risken för att personer som har bott i landet i mellan fem och sju år, och som inte har tillräckliga språkkunskaper, hamnar i det rättsvårdande väktaryrket.

19. Privata militära företag och säkerhetsföretag, punkt 27 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:Fö265 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkandena 1, 2 och 5.

Ställningstagande

Den privata säkerhetsbranschen har expanderat enormt i världen, och de anställda i dessa företag har ofta ett militärt förflutet. Militär expertis har i allt högre grad blivit en handelsvara. Företagen erbjuder en mängd olika säkerhetstjänster, t.ex. utbildning, fritagning, bevakning, konflikthantering, riskhantering, vapenförmedling och personskydd.

Denna typ av företag finns världen runt, men de är särskilt verksamma i konfliktländer och i länder med svaga statsbildningar och en korruperad ordningsmakt. Svenska ambassader har t.ex. köpt säkerhetstjänster utomlands av privata aktörer, och svenska företag säljer redan sin expertis på

en internationell marknad. Utrikesdepartementet gav 2008 det privata säkerhetsföretaget Vesper Group i uppdrag att sköta säkerhetskoordineringen på de svenska ambassaderna i Bagdad, Khartoum och Kabul. Företagets säkerhetsanalytiker har svensk diplomatstatus. Det anlitar i sin tur underleverantörer på plats.

Det är alltså en stor bransch, men den är överallt oförsvarligt oreglerad. Dessa företag har ännu ingen enhetlig klassificering eller definition, vare sig i Sverige eller globalt. FN lär vara på gång med någon form av dokument för internationell reglering, men Sverige bör inte passivt invänta detta utan vi måste verka proaktivt för att det ska klargöras vem som i varje situation bär ansvaret för våldshandlingar, och vem som får utöva våld. Är det bara stater som kan utöva våld, eller kan man utan gräns privatisera även våldsutövande? Var finns i så fall ansvarsutkrävandet och mot vilka legala instrument sker det?

Vi menar att Sverige inte ska gå in i en utveckling som kan ge en oönskad rekyl när det gäller viktiga frågor som legitimitet, demokrati och transparens. Sverige har ett ansvar gentemot de länder där vi är militärt verksamma, de länder vi ger bistånd till och de länder där vi har beskickningar och diplomatiska förbindelser.

Mot bakgrund av den senaste tidens neddragningar av det svenska försvaret ligger det naturligtvis nära till hands att försöka pressa kostnaderna genom att fokusera på kärnverksamheten och låta privata företag sköta så mycket som möjligt av övrig verksamhet. Men vid sidan av rent ekonomiska behov finns det en rad frågor kring de privata säkerhetsföretagen och de privata militära företagen som måste klargöras.

- Vad är det dessa företag egentligen gör – och var?
- Vilka är kunderna, och hur ser behoven ut nu och på sikt?
- Vilka uppgifter och funktioner kan läggas ut på privata entreprenörer, med hänsyn till rikets och allmänhetens säkerhet?
- Vilken eller vilka myndigheter är ansvariga för uppföljning och kontroll?
- Vad vill man uppnå med konkurrensutsättningen och en eventuell reglering av ansvarfrågorna?
- Var går gränsen för vad som är acceptabelt att lägga ut på andra utförare, av Försvarsmaktens verksamheter, vid sidan av triviala verksamheter som catering, tvätt m.m.?
- Kan även logistik eller förhör av fångar utföras av privata aktörer?
- Ska privata utförare kunna anförtros väpnade uppgifter och i så fall vilka och vilken rättslig status har de i så fall?
- Finns det uppgifter som absolut inte kan eller bör anförtros privata företag?
- Vem har ansvaret om något händer, den som säljer eller den som köper tjänsterna?
- Hur kontrollerar statliga myndigheter sina underleverantörer, och hur säkras transparens för allmänhetens insyn?

- Vad är egentligen en person som är anställd i den här typen av företag jämfört med en reguljär soldat, en polis, med en enrollerad i Sverige förbjuden ”olovlig kår” eller en legosoldat?
- Efter värnpliktens avskaffande, vad sker med de professionella soldaterna om de inte anställs i en legitim nationell armé?
- Borde säkerhetsanalytiker vara statsanställda med tanke på deras kritiska kunskap och funktion?

Vi vill att regeringen låter göra en genomgripande utredning av ansvarsfrågan för privata militära företag. Siktet ska vara inställt på att ta fram en grundlig nationell och internationell strategi som innehåller de regleringar som krävs.

20. Datalagringsdirektivet, punkt 28 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Ju244 av Mathias Sundin (FP) yrkandena 1 och 2,

2012/13:N225 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 7 och 8 samt

2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 13.

Ställningstagande

Sedan den 1 maj 2012 tvingas teleoperatörer, internetleverantörer och andra berörda att lagra en mängd information om sina kunder. Det handlar om alla samtal till och från en telefon, alla sms, alla gånger som internet använts samt när detta skedde och från vilken position. All denna lagrade information gör det enkelt att kartlägga en persons liv. Datalagringen innebär alltså en stor risk för intrång i privatlivet.

Erfarenheter från direktivets genomförande i olika EU-länder, och från de länder där författningsdomstolar har upphävt datalagringslagar, visar att uppgiftslagringen inte har någon inverkan på graden av uppklarade brott.

EU-kommissionens egen utvärdering visar vidare på stora brister i medlemsstaternas genomförande av direktivet. Man har infört olika regler och olika säkerhetsrutiner i olika länder. I vissa länder krävs ett domstolsbeslut för att informationen ska lämnas ut, medan det i andra räcker med en skriftlig ansökan för att integritetskränkande information ska lämnas ut till polisen. För den inre marknaden har direktivet enligt utvärderingen inte heller lett till någon förbättring, eftersom det är så olika regler i olika länder. Det konstateras också att datalagringen innebär stora kostnader för operatörerna, vilket har lett till svårigheter, särskilt för mindre operatörer.

Vi vill mot denna bakgrund att Sverige verkar för att datalagringsdirektivet rivs upp eller omförhandlas. Datalagringsdirektivets genomförande i svensk rätt bör vidare rivas upp och ersättas med en betydligt restriktivare lagstiftning.

21. Swift- och PNR-avtalen, punkt 29 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 11, 2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 12 och 2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 14 och 15.

Ställningstagande

Den som lämnar ifrån sig personuppgifter som kommer till andra länders myndigheter har skäl att anta att allt dessa länder får reda på om dig kommer att spridas, återanvändas och bearbetas. Vi motsätter oss därför ett okontrollerat utbyte av uppgifter med amerikanska myndigheter, t.ex. flygpassageraruppgifter (PNR).

Vi är även motståndare till de avtal som finns när det gäller uppgifter om finansiella transaktioner (Swift). Swiftavtalen har inte gett tillräckliga garantier för enskilda EU-medborgares rättssäkerhet. Med hjälp av dokument som Edward Snowden har gjort tillgängliga har det avslöjats att den amerikanska säkerhetsmyndigheten NSA har spionerat på banktransaktioner som gjorts via Visa och Swift.

Vi anser att regeringen ska ta initiativ till att de nuvarande överenskommelserna om PNR och Swift avbryts eller genomgår en omfattande omförhandling.

22. NSA:s övervakning, punkt 30 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 10 och 2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 45.

Ställningstagande

Den senaste tidens avslöjanden om USA:s omfattande övervakning av tele- och datakommunikation kanske inte kommer som en överraskning, men övervakningens omfattning chockerar. NSA har analyserat miljarder av e-postmeddelanden, chattloggar, filmer och annan information direkt från serverna från internetjättar som Google, Facebook och Skype. Sverige hör till ett av de länder i Europa där informationsinsamlandet har varit intensivt.

Sverige måste kräva besked av USA om vilken övervakning som sker, hur den fungerar och hur svenska medborgare påverkas. Informationen om detta ska sedan spridas till allmänheten. Förhandlingar måste tas upp om hur övervakningen kan stoppas eller minimeras.

23. Sekretess vid utredning av misstänkt organiserad brottslighet, punkt 31 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Ju288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 5 och

2013/14:Ju344 av Kent Ekeröth och Richard Jomshof (båda SD) yrkande 5.

Ställningstagande

Sverigedemokraterna vill införa en ny lag som kriminaliserar delaktighet i organiserad brottslighet, kriminellt nätverk eller organisation: deltagande i kriminell organisation (DIKO). I arbetet mot denna sorts brottslighet ska Rikskriminalpolisen få vissa utökade befogenheter. Exempelvis ska en eventuell sekretess inte gälla när Rikskriminalpolisen begär ut information från en annan myndighet i en utredning om ett misstänkt DIKO-brott. Syftet är att underlätta och effektivisera förfarandet i dessa utredningar.

24. Information från polisen till socialtjänsten vid narkotikabrott, punkt 32 (MP)

av Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:Ju403 av Agneta Börjesson m.fl. (MP) yrkande 15.

Ställningstagande

Ringa narkotikabrott leder typiskt sett till böter, och socialtjänsten får oftast inte kännedom om att någon har dömts för detta. Utan att skärpa straffsatserna menar jag att påföljden för narkotikabrott skulle kunna få en större effekt om polisen alltid underrättade socialtjänsten när någon har dömts för ringa narkotikabrott. Syftet är att socialtjänsten ska kunna erbjuda den dömda lämplig hjälp i form av missbruksvård och behandling.

25. Tiggeri, punkt 33 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:Ju379 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 25 och 2013/14:Sf381 av Kent Ekeröth (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Ett otrevligt men allt vanligare inslag i gatubilden i Sverige är de utländska tiggare som besvärar förbipasserande. En majoritet av dessa kommer enligt uppgift från de nyare EU-länderna som Rumänien och Bulgarien.

Tiggeriet som fenomen ökar inte bara i Sverige utan även i andra delar av Europa. I slutet av förra året rapporterades att en arbetsgrupp vid inrikesministeriet i Finland ville förbjuda tiggeriet. Även Norge överväger att förbjuda tiggeri för utländska tiggare.

Jag anser inte att samhället har något intresse av att tillåta tiggeriet. Dels förstör det gatubilden och besvärar hederliga medborgare, dels handlar det allt som oftast om yrkestiggare som reser runt och har tiggeriet som sin huvudsakliga försörjning. Det finns ingen som helst anledning att acceptera denna verksamhet, och därför vill jag införa ett uttryckligt förbud för utlänningar att bedriva tiggeri eller verksamhet som till sin art kan anses vara tiggeri eller dylikt.

Det bör dock göras en åtskillnad mellan det tiggeri som bedrivs av hitresta utlänningar, yrkestiggare osv., och det tiggeri som bedrivs av svenskar med alkoholproblem eller liknande. Jag anser att samhället ska ta hand om de svenska medborgare som inte kan anses vara yrkestiggare. Däremot bör vi alltså förbjuda utlänningar att tigga eller bedriva liknande verksamhet. Regeringen bör ta fram ett förslag som tillgodoser detta.

26. Åtgärder mot missbruk av svenska pass, punkt 36 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Ju206 av Kent Ekeroth (SD) och

2013/14:Ju330 av Kent Ekeroth (SD).

Ställningstagande

På baksidan av svenska pass kan man läsa att passet är en värdehandling som ska förvaras säkert och hanteras varsamt.

Det finns dock personer som systematiskt uppger att de har förlorat sina pass, för att gång på gång få nya utfärdade som de sedan kan sälja på den svarta marknaden. Enligt uppgift finns det personer som har ”tappat” sitt pass en gång i månaden. Enligt Rikspolisstyrelsen har antalet förkomna pass ökat kraftigt de senaste åren.

Alla former av organiserad brottslighet måste bekämpas. Handel med svenska passhandlingar kan understödja allt från människosmuggling till resor för terrorister. Att bekämpa den illegala handeln med pass måste därför anses vara av yttersta vikt.

Samtidigt är utfärdandet och nyttjandet av pass något som berör hela Sveriges befolkning. Nya regler för utfärdande av pass får därför inte innebära några allvarliga inskränkningar för vanliga medborgare i samband med t.ex. resor.

Då en passhandling faktiskt är en värdehandling som bör förvaras säkert och hanteras varsamt är det inte rimligt att vanliga medborgare gång på gång förlorar sitt pass under loppet av ett år. Samtidigt kan det naturligtvis förekomma att en medborgare utan egen förskyllan faktiskt förlorar flera pass under ett år samtidigt som han eller hon är nödgad att resa utomlands.

En möjlig lösning skulle kunna vara att införa nya passregler som gör att en medborgare endast kan kvittera ut två nya pass per år och att man vid det andra utfärdandetillfället (under ett och samma år) inför en tilläggsavgift som är så pass hög att det inte lönar sig att sälja passen. På så sätt skulle storskalig svart handel med pass förhindras eftersom de ekonomiska incitamenten minskar i och med att endast ett pass per år kan utfärdas till normalt pris.

En annan lösning som eventuellt skulle kunna tillämpas parallellt med det nämnda förslaget skulle kunna vara att införa en möjlighet att avslå en misstänkt passansökan.

Alldeles oavsett hur den bästa tekniska lösningen ser ut är det av största vikt att åtgärder omedelbart vidtas för att stoppa den svarta handeln med svenska pass. Jag vill att regeringen skyndsamt återkommer med förslag om detta.

27. Avveckling av Frontex, punkt 39 (V)

av Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 5 och 2013/14:Sf220 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

De alltmer avancerade övervakningssystem som används för EU:s gränskontroll har lett till att allt fler väljer längre och farligare vägar för att ta sig in i EU. Tusentals människor har omkommit under flykten till Europa.

Frontex mandat har varit inriktat på att skydda EU:s gränser; det har saknats en explicit mekanism för att skydda asylsökande och andra utsatta grupper. Detta har fått ödesdigra effekter på EU:s politik för mottagande av flyktingar och andra skyddsbehövande. Den fria rörligheten i EU utvecklas på bekostnad av den fria rörligheten i EU:s grannstater. Afrikanska länder pressas att bekämpa migration genom den europeiska modellen med gränskontroller, kriminalisering, frihetsberövande och utvisning. På så sätt förläggs EU:s gränskontroll till tredje länders sjöterritorium.

I praktiken stämplar EU en individ som "irreguljär migrant" redan innan hen har lämnat sitt land och nått fram till EU-territorium. Dessa "förebyggande aktioner" tar ingen hänsyn till att migranten kan vara asylsökande eller flykting. Detta innebär att man inte respekterar de mänskliga rättigheterna fullt ut och att migranterna fråntas sin rätt till en reguljär asylprocess med en individuell bedömning.

Enligt Frontexförordningen ska grundläggande mänskliga rättigheter och asylrätten respekteras i verksamheten liksom skyldigheten att bistå dem som befinner sig i sjönöd. Tyvärr saknas det effektiva mekanismer för att övervaka att Frontex iakttar detta. I en rapport som presenterades för Europarådets parlamentariska församling i april 2013 har det t.ex. påpekats att det saknas ett system som gör det möjligt för Europaparlamentet att granska Frontex (doc. 13161). Vidare saknas det en mekanism för att hantera klagomål från migranter som anser sig ha blivit felaktigt behandlade.

Jag menar att regeringen bör verka för att Frontex avvecklas.

28. Inriktningen på Frontex verksamhet, punkt 40 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 6,

2013/14:Sf220 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 3 och

2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 6 och 7.

Ställningstagande

Frontex illustrerar med smärtsam tydlighet öppenhetens paradox i EU. Samtidigt som de interna gränserna inom unionen successivt öppnas upp spärras de externa gränserna mot omvärlden. När Frontex bildades blev det startskottet för en överstatlig migrationsmyndighet och en militarisering av EU:s gränser. De alltmer avancerade övervakningssystem som används för EU:s gränskontroll leder till att allt fler väljer längre och farligare vägar för att ta sig in i EU. Tusentals människor har omkommit under flykten till Europa.

Frontex arbete för att förhindra inresa sker såväl till sjöss som till lands och vid unionens större flygplatser. I februari 2010 hade byrån 26 helikoptrar, 22 lätta flygplan och 113 andra fordon. I sin kamp mot illegal invandring har byrån även tillgång till mobil radar, värmekameror och hjärtslagsdetektorer. I arsenalen ingår även förarlösa flygplan (s.k. drönare). Frontex kan alltså i dagsläget utföra operationer som är jämförbara med militära operationer. Därmed har Frontex möjlighet att utöva en gränskontroll som vida överstiger den som många enskilda medlemsländer inom EU har möjlighet till.

I arbetet med gränskontrollen har enskildas mänskliga fri- och rättigheter kränkts vid upprepade tillfällen, vilket bl.a. har påtalats av människorättsorganisationen Human Rights Watch. I juni 2009 deporterades 75 libyska asylsökande från ön Lampedusa av italiensk gränspolis understödd av tysk helikopter utan att de hade fått sin asylansökan prövad. Avtalet mellan Frontex och UNHCR av den 13 juni 2008 för att säkerställa att Frontex aktiviteter inte inskränker asylsökandes mänskliga fri- och rättigheter saknar alltså verkan.

Även inom ramen för Frontex gemensamma återsändandeoperationer uppstår det problem. Kostnaden för denna verksamhet uppgick 2010 till ca 9,4 miljoner euro och över 1 600 personer återsändes. Insatserna innebär ofta att våld utövas på olika sätt. Det har återkommande uppgetts att de asylsökande som återsänds utsätts för förnedrande behandling, aggressio-

ner, kränkningar och även våld när de har förflyttats. Ben och armar kan bli fastbundna eller kopplade, munnen övertäckt; ibland används spray för att få dem lugnare och tystare.

Det förekommer även att man ljuger för de personer som man vill återvända för att få ut dem ur landet. Vid vissa tillfällen har byrån medvetet riktat in sina insatser på människor från specifika länder, t.ex. Kina eller Somalia. I dessa fall kan det finnas skäl att anta att diskriminering baserad på etnicitet har skett.

Sammanfattningsvis fungerar Frontex inte som den är avsedd att göra. I dess verksamhet respekterar man varken de grundläggande mänskliga rättigheterna, asylrätten eller skyldigheten att bistå dem som befinner sig i sjönöd. Dessutom saknas det effektiva mekanismer för att övervaka att Frontex iakttar sina skyldigheter i dessa avseenden. I en rapport som presenterades för Europarådets parlamentariska församling i april 2013 har det t.ex. påpekats att det saknas ett system som gör det möjligt för Europaparlamentet att granska Frontex (doc. 13161). Vidare saknas det en mekanism för att hantera klagomål från migranter som anser sig ha blivit felaktigt behandlade.

Frontex verksamhet måste ändra inriktning på ett djupgående sätt. Vi vill att regeringen verkar för att Frontex arbete reformeras och inriktas på att rädda liv och på att säkerställa att medlemsstaterna respekterar de asylsökandes mänskliga fri- och rättigheter. Dessutom behövs det upprättas klara regler och rutiner för ansvarsfördelning och ansvarsutkrävande såväl inom Frontex som inom medlemsländerna. Även detta bör regeringen verka för.

29. Utvärdering av Frontex och en mer aktiv roll för UNHCR, punkt 41 (S, V)

av Morgan Johansson (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Lena Olsson (V) och Mattias Jonsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2012/13:Sf364 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 3 och

2013/14:Sf384 av Tomas Eneroth m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Frontex visar på en oroande utveckling. Byrån har starkt ifrågasatts av många internationella organisationer utifrån rapporter om att Frontex hindrar människor från att ta sig in i EU för att söka asyl och därmed inte respekterar asylrätten.

Frontex ska inte bygga murar mot omvärlden utan dess syfte är att skapa ordning och reda vid unionens yttre gränser. Styrkeförhållandet mellan Frontex och de migranter som kommer över Medelhavet i rangliga båtar, ofta utan tillgång till vatten och mat, skiljer sig markant. Vi menar att fokus hittills har riktats alltför ensidigt mot att minimera migrationen till EU. Men de stora utmaningarna handlar om att förebygga mänskliga katastrofer som pågår nära EU samt de demografiska utmaningar som unionen står inför det närmaste decenniet.

Vi anser att Frontex bör utvärderas och dess funktion diskuteras och granskas inom EU. UNHCR bör ges en än mer aktiv roll i Frontex operativa arbete vid EU:s gränser.

30. Medel för UNHCR:s medverkan vid förvaltningen av EU:s yttre gränser, punkt 42 (V)

av Lena Olsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 6 och

2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

Den s.k. gränsförvaltningen av EU:s yttre gränser, bl.a. i Medelhavet och utanför Afrikas västkust, innebär att både enskilda EU-stater och Frontex bedriver en verksamhet som stoppar flyktingar som är på väg till Europa för att söka asyl. Det är av avgörande betydelse att UNHCR bereds möjlighet att delta i denna verksamhet. UNHCR skulle kunna bidra med kunskap om hur flyktingkonventionen ska tillämpas i dessa sammanhang.

Jag menar att EU bör anslå särskilda medel för att finansiera detta. Regeringen bör därför verka för att EU anslår särskilda medel så att FN:s flyktingkommissariat kan medverka vid förvaltningen av EU:s yttre gränser.

31. Kostnader för gränskontrollen och användningen av Frontex resurser, punkt 43 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 3 och 9.

Ställningstagande

Skapandet av det gemensamma europeiska gränskontrollsystemet är förknippat med stora kostnader under lång tid, både ekonomiskt och mänskligt. Som exempel kan nämnas att systemet för in- och utresa (EES) och programmet för registrerade resenärer (RTP) beräknas kosta upp till 11 miljarder kronor tills de är på plats 2018.

Hur mycket pengar som den gemensamma gränskontrollen med dess olika system har kostat hittills kan inte ens uppskattas. Det står dock klart att upprätthållandet av Frontex m.fl. myndigheter kostar mycket stora belopp. Under 2010 hade enbart Frontex en budget på över 87 miljoner euro.

Vi menar därför att regeringen ska verka för att EU ska ta fram en samlad redovisning över de årliga kostnaderna för EU:s gränskontroll, inklusive Frontex och andra myndigheters arbete med t.ex. verkställandet av utvisningar.

Vidare anser vi att Frontex samlade resurser ska styras om till att främja en human och rättssäker asylprocess i medlemsstaterna och säkerställa att alla asylsökande får sin ansökan behandlad på ett rättssäkert och korrekt sätt. Medlen ska också användas för att hjälpa de medlemsländer som inte har ett välfungerande system för asylmottagning att utveckla ett sådant.

Vi vill att regeringen verkar för att Frontex resurser används till de angivna ändamålen.

32. Frontex avtal med tredjeländer, punkt 44 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Frontex avtal om samarbete med tredjeländer är hemliga. Enligt uppgift har Frontex ingått samarbetsavtal med 17 länder utanför EU. Förhandlingar lär föras med ytterligare 8 länder, bl.a. Libyen. Vad händer när samarbetet omfattar länder som inte fullt ut kan garantera enskilda mänskliga fri- och rättigheter?

Vi anser att det inte ska vara möjligt för vare sig enskilda medlemsländer eller Frontex att ingå avtal om utlämnande till ett tredjeland, om inte skyddet för mänskliga fri- och rättigheter garanteras för den som utlämnas. Om det i efterhand visar sig att den som utlämnats har utsatts för grym eller omänsklig behandling eller på annat sätt fått sina mänskliga fri- och rättigheter kränkta, bör EU straffa det land som har använt sig av avtalet för utlämning eller vidta åtgärder mot Frontex.

Vidare anser vi att Frontex möjlighet att ingå avtal med tredjeländer måste begränsas och att avtalen måste vara transparenta. Frontex måste ställas under parlamentarisk kontroll.

Vi vill att regeringen verkar för att dessa förslag genomförs i EU.

33. Insamling av personuppgifter och andra data inom ramen för EU:s gränsskyddsarbete, punkt 45 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

EU:s reglering av gränskontrollerna ökar ständigt. Man bygger upp system för att samla in och sprida uppgifter om resenärer, de som önskar resa in i unionen och irreguljära migranter. Någon samlad kunskap om hur mycket data som samlas in om resenärer och medborgare finns inte. Det finns inte heller någon tydlig kontroll över hur uppgifterna används och sprids inom medlemsländerna.

Vi anser att regeringen bör arbeta för att EU upprättar tydlig statistik och tydliga regler kring vilka data som samlas in inom ramen för EU:s gränsskyddsarbete.

34. Sveriges inställning till systemet för in- och utresa (EES) och programmet för registrerade resenärer (RTP), punkt 46 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 46 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Inom EU håller det nu på att byggas upp ett nytt gemensamt gränsövervakningssystem. Systemet ska ge vissa resenärer ett snabbare spår in i unionen. Resenärerna från tredjeländer delas alltså upp i ett A- och ett B-lag, där vissa resenärer anses viktigare än andra. Detta uttrycker ett extremt nyttoperspektiv på migrationen som inte tar hänsyn till unionens skyldigheter att respektera de mänskliga fri- och rättigheterna.

Gränsövervakningssystemet Smarta gränser, dvs. systemet för in- och utresa (EES) och programmet för registrerade resenärer (RTP), riskerar dessutom att leda till att ännu fler uppgifter om enskilda människor samlas in. Inom EES kommer varje person som inte är medborgare i ett EU-land att registreras med alla tio fingeravtryck när de ska resa in eller ut ur unionen. De insamlade uppgifterna ska sparas i upp till tre år i databasen för fingeravtryck (Eurodac) och kunna användas av nationella polismyndigheter för att utreda brott.

Resenärer inom ramen för RTP kommer att få lämna ut ett mycket stort antal personuppgifter som lagras i gemensamma EU-databaser.

Denna iver att kartlägga och samla in uppgifter om enskilda är ytterst oroväckande. Vi anser att den svenska linjen i det fortsatta arbetet ska vara att EES och RTP inte ska genomföras. Skälet är att det är dyrt och saknar nytta för unionen, att personuppgifter lagras utan tillräckliga kompensatoriska säkerhetsåtgärder samt att uppgifter kommer att läcka till polismyndigheter och användas för felaktiga syften.

35. Eurosur, punkt 47 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 10.

Ställningstagande

Som vi har anfört ovan i reservation 28 måste Frontex arbete reformeras och inriktas på att rädda liv och på att säkerställa att medlemsstaterna respekterar de asylsökandes mänskliga fri- och rättigheter. Detta medför ett behov av att förändra Eurosur och dess funktionssätt. Vi är kritiska till Eurosur över huvud taget, men vill åtminstone att dess övervakningssystem används till att hitta och hjälpa asylsökande eller illegala migranter i sjönöd.

Regeringen bör verka för en förändrad inriktning av Eurosur i enlighet med det anförda.

36. Eritreas tvångsbeskattning av exileritreaner, punkt 49 (S, MP, V)

av Morgan Johansson (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Lena Olsson (V), Mattias Jonsson (S) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 49 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2012/13:Ju340 av Arhe Hamednaca m.fl. (S) och 2013/14:Ju358 av Fredrik Malm (FP).

Ställningstagande

Enligt uppgift föreskriver eritreansk lag att alla eritreaner i utlandet måste betala 2 procent av sin nettoinkomst till enpartistytret i Eritrea. Även svenska medborgare beskattas. Den eritreanska befolkningen i Sverige uppgår till minst 20 000 invånare, och många av dem lever alltså efter en annan skatteskala än resten av samhället. De får inte sin äganderätt respekterad, och de tvingas finansiera en skrupelfri regim som drar deras hemland allt djupare ned i fördärvet. Att en hel del av dem fortfarande stöder regimen i hemlandet betyder inte att diasporaskatten på något sätt går att försvara.

Grunden för skatteindrivningen är de blå identitetskort som utfärdades i samband med folkomröstningen om självständighet 1993. Personer som inte har det blå kortet, t.ex. de som var för unga för att delta i folkomröstningen, måste betala dyrt för ett identitetskort för att t.ex. kunna få ett visum till Eritrea. Den som kanske endast ville hälsa på en gammal släk-

ting blir därefter för resten av sitt liv skattskyldig till en av världens mest brutala diktaturer. På detta sätt slussas nya generationer runt om i världen in i Eritreas skatteindrivningssystem.

När Eritrea 1993 blev självständigt från Etiopien tog partiet PFDJ, med rötterna i fronten under kriget, makten. Under ledning av Isaias Afwerki har detta styre med tiden utvecklats till en av världens mest hårdföra diktaturer. Regimkritiker fångas eller dödas, och människorättsorganisationer har upprepade gånger uppmärksammat övergreppen i landet. Enligt en FN-rapport är regimen dessutom involverad i människosmuggling, och man profiterar alltså på eritreaner som flyr landet.

Enligt Amnesty International kan en exileritrea som inte har betalat skatten fångas eller hållas kvar som misstänkt för att tillhöra oppositionen vid besök i hemlandet. En annan konsekvens av att inte betala kan vara att nekas inresevisum till Eritrea. Det kan även bli problem med att t.ex. förnya sitt pass eller investera i landet. Anhöriga i hemlandet som på något sätt behöver myndigheternas hjälp kan också drabbas.

Även om det inte finns folkrättsliga hinder mot själva skatteuttaget kan det inte vara förenligt med en demokratisk världsordning att svenska medborgare avtvingas skatt under hot om repressalier. Diasporaskatten rimmar illa med rättsstatens principer. Den syftar till att finansiera en totalitär regim och drivs in på ett sätt som är att betrakta som utpressning. Den går inte att jämföra med den skatt som t.ex. utlandssvenskar betalar. Dessutom dubbelbeskattas tusentals eritreaner eftersom Sverige inte har något skatteavtal med Eritrea. En del av pengarna slussas till terrorister i Somalia, vilket är ett sätt för regimen i Eritrea att destabilisera Östafrika.

Efter en längre tids utredning av hur Eritrea behandlar exileritreaner och tvingar dem att betala skatt har FN:s säkerhetsråd i en resolution rekommenderat medlemsstaterna att förbjuda tvångsbeskattningen av eritreanska medborgare i andra länder.

Indrivningen i Sverige sköts av Eritreas ambassad i Stockholm. Detta har varit känt för svenska myndigheter i många år utan att några åtgärder har vidtagits för att stoppa det. I Kanada har motsvarande indrivning lett till att Eritreas ambassadör har utvisats ur landet. I Tyskland, Storbritannien och USA har man vidtagit åtgärder av varierande slag mot eritreanska beskickningar.

Vi menar att den eritreanska staten måste återbetala de illegitima skatter som den har drivit in under hot. De som är ansvariga för tvångsbeskattningen måste föras inför domstol. Om verksamheten anses stå i strid med svensk lagstiftning åligger det våra myndigheter att se till att verksamheten upphör. Om det saknas lagstöd för att stoppa indrivningen måste riksdagen och regeringen agera.

En rättslig prövning av frågan skulle kunna ge vägledning för hur lagen behöver skärpas. Oavsett en eventuell juridisk process måste emellertid regeringen redan nu agera för att Eritreas ekonomiska indrivning i Sverige ska upphöra. Regeringen måste alltså omedelbart sätta igång en utredning

för hur svensk lagstiftning behöver ändras för att stoppa denna verksamhet. Det skulle t.ex. kunna ske genom att lagstiftningen kring utpressning skärps.

Sverige kan också använda diplomatiska och politiska verktyg för att pressa regimen i Eritrea, inte minst genom EU och FN.

Målet måste vara att den eritreanska diktaturens ekonomiska indrivning i sin helhet upphör i Sverige.

Särskilda yttranden

1. Straffskalan för vapenbrott, punkt 20 (V)

Lena Olsson (V) anför:

Jag har vid upprepade tillfällen reserverat mig till förmån för motionsförslag om att höja minimistraffet för grovt vapenbrott till fängelse i två år, vilket är det minimistraff som Rikspolisstyrelsen förordat (se res. 5 i bet. 2011/12:JuU22 och res. 6 i bet. 2012/13:JuU9). Jag vidhåller i och för sig den uppfattningen. En höjning av minimistraffen för grova vapenbrott skulle ge polisen bättre möjligheter att bekämpa vapenbrott, och det totala antalet illegala vapen skulle sannolikt minska.

Mot bakgrund av att regeringen har för avsikt att lämna en proposition om skärpningar i vapenlagstiftningen den 30 april avstår jag dock från att reservera mig nu. Jag nöjer mig med att för egen del framhålla att skärpta straff för vapenbrott inte är ett svar på huvudfrågan, dvs. frågan om varför organiserad brottslighet breder ut sig. Det är de sociala och ekonomiska orättvisorna som är grogrunden för rekrytering till kriminella gäng, och detta måste också motarbetas på helt andra sätt än genom skärpta straff.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 50 (S)

Morgan Johansson (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S) och Mattias Jonsson (S) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar vi till tidigare ställningstaganden av Socialdemokraternas företrädare i motsvarande frågor i betänkandena 2010/11:JuU7, 2011/12:JuU8, 2011/12:JuU15 och 2012/13:JuU22.

Vi vidhåller de synpunkter som fördes fram i de sammanhangen men avstår från att nu reservera oss på nytt.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 50 (MP)

Agneta Börjesson (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar jag till tidigare ställningstaganden av Miljöpartiets företrädare i motsvarande frågor i betänkandena 2010/11:JuU7, 2011/12:JuU15, 2012/13:JuU22.

Jag vidhåller de synpunkter som fördes fram i de sammanhangen men avstår från att nu reservera mig på nytt.

4. Motioner som bereds förenklad, punkt 50 (SD)

Richard Jomshof (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar jag till tidigare ställningstaganden av Sverigedemokraternas företrädare i motsvarande frågor i betänkandena 2010/11:JuU7, 2011/12:JuU8, 2011/12:JuU15, 2012/13:JuU2, 2012/13:JuU9 och 2012/13:JuU22.

Jag vidhåller de synpunkter som fördes fram i de sammanhangen men avstår från att nu reservera mig på nytt.

5. Motioner som bereds förenklad, punkt 50 (V)

Lena Olsson (V) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. När det gäller dessa motionsförslag hänvisar jag till tidigare ställningstaganden av Vänsterpartiets företrädare i motsvarande frågor i betänkandena 2010/11:JuU7, 2011/12:JuU15, 2012/13:JuU22.

Jag vidhåller de synpunkter som fördes fram i de sammanhangen men avstår från att nu reservera mig på nytt.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motion från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anslag av medel för FN:s flyktingkommissariats medverkan vid förvaltningen av EU:s yttergränser.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:Ju204 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen ska få använda krämedel för att säkra bevisning.

2012/13:Ju205 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen när de går ut till allmänheten med gärningsmannabeskrivningar inte ska få censurera information om gärningsmannens utseende eller ursprung.

2012/13:Ju206 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att åtgärder omedelbart ska vidtas för att förhindra missbruk av och handel med svenska passhandlingar.

2012/13:Ju214 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att poliser inte ska tillåtas bära klart synliga religiösa attribut, exempelvis slöja eller turban.

2012/13:Ju221 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge tillsynsmyndigheter tydligare befogenhet att göra en första bevissäkring när de upptäcker ett misstänkt miljöbrott.

2012/13:Ju224 av Richard Jomshof och Björn Söder (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att all myndighetsutövning ska vara neutral och att uniformer därmed ska vara helt fria från såväl religiösa som politiska markörer.

2012/13:Ju230 av Hans Hoff (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utandningsprov.

2012/13:Ju237 av Björn Söder och Kent Ekeröth (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid utvidgat avlägsnande utöka tiden för inskränkning av rörelsefriheten.

2012/13:Ju238 av Margareta Larsson och Tony Wiklander (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa slumpmässiga drogtester i trafiken.

2012/13:Ju240 av Jan Lindholm och Mats Pertoft (båda MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inga barn i andra länder ska utsättas för sexuell exploatering av personer från Sverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta direktlinjer vid svenska ambassader för anmälan om sexualbrott mot barn.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenklade möjligheter att anmäla misstanke om brott bör utvecklas på alla platser runt om i världen där den svenska barnsexturismen är utbredd och där den svenska polisen finns på plats i form av en s.k. sambandsman.

2012/13:Ju242 av Mathias Sundin m.fl. (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att krav på tillstånd för att anordna offentlig danstillställning bör avskaffas.

2012/13:Ju244 av Mathias Sundin (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa svensk lagstiftning utifrån direktiv 2006/24/EG.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inom Europeiska unionen verka för att direktiv 2006/24/EG avskaffas.

2012/13:Ju245 av Olof Lavesson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att se över ett avskaffande av det s.k. danstillståndet.

2012/13:Ju247 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska ge polisen de möjligheter och skyldigheter som krävs för att på kort tid kunna upprätta lag och ordning i oroliga områden.

2012/13:Ju248 av Maria Ferm m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avskaffande av krav på danstillstånd.

2012/13:Ju261 av Hans Rothenberg och Camilla Waltersson Grönvall (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheten att se över reglerna om danstillstånd.

2012/13:Ju271 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga en undersökning av möjligheten att avskaffa danstillståndet.

2012/13:Ju273 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att utöka 20 a § polislagen så att den också gäller för båtar.

2012/13:Ju279 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att införa en nationellt reglerad utbildning och auktorisering av väktare och ordningsvakter.

2012/13:Ju281 av Börje Vestlund (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändiga åtgärder för att motverka barnsexturism.

2012/13:Ju282 av Kristina Nilsson och Jasenko Omanovic (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka bekämpningen av gränsöverskridande it-brottslighet.

2012/13:Ju284 av Edip Noyan (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga en översyn av tillstånd för offentlig danstillställning.

2012/13:Ju288 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sekretessbestämmelser för information från andra myndigheter inte ska gälla när Rikskriminalpolisen efteröker information vid DIKO-brott.

2012/13:Ju298 av Stefan Käll (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om danstillstånd.

2012/13:Ju307 av Mikael Cederbratt m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att se över lagstiftningen så att polisen i rutinmässiga kontroller av bilförare även har möjlighet att utföra drogtestar.

2012/13:Ju322 av Oskar Öholm (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör göras en översyn av kravet på tillstånd för att anordna danstillställning offentligt.

2012/13:Ju323 av Gustav Nilsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att se över möjligheten att göra en översyn av nuvarande lagstiftning så att det blir möjligt att göra rutinmässiga drogtestar av förare för att upptäcka om en förare är påverkad av narkotiska preparat.

2012/13:Ju324 av Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att se över möjligheten att ge polisen rättigheter att drogtesta bilförare genom salivtest.

2012/13:Ju331 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om snatteri.

2012/13:Ju333 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheterna att se över tillsynen av bevakningsföretag.

2012/13:Ju334 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att slå samman lagen om bevakningsföretag och larmlagen.

2012/13:Ju339 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den personliga integriteten bör stärkas inom EU.

2012/13:Ju340 av Arhe Hamednaca m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör lagstifta mot den typ av tvångsbeskattning som drabbar exilertreaner.

2012/13:Ju341 av Anders Hansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att använda sig av brottsprovokation när det gäller sexualbrott mot unga på internet.

2012/13:Ju348 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att krav på tillstånd för att anordna en offentlig danstillställning bör avskaffas.

2012/13:Ju367 av Andreas Norlén (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över passregistret.

2012/13:Ju370 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det vid utlämning av abonnemangsuppgifter från operatörer till brottsbekämpande myndigheter vid misstanke om immaterialrättslig brottslighet bör finnas misstanke om brott där minst fängelsestraff är föreskrivet och det enligt myndighetens bedömning kommer att leda till strängare påföljd än bötesstraff.

2012/13:Ju371 av Kent Ekeroth och Mattias Karlsson (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett offentligt register över dömda pedofiler med hög återfallsrisk.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett offentligt register över flerfaldigt dömda våldtäktsmän.

2012/13:Ju373 av Morgan Johansson m.fl. (S):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredningsgaranti.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda krav på att registrera kontantkort till mobiltelefoner.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstifta om särskilda spaningsmetoder så att polisen kan använda sig av infiltration under rättssäkra former.
43. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att öka antalet polisiära sambandsmän på Sveriges ambassader.
68. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatoriska alkoholutandningsprov vid trafikolyckor.

2012/13:Ju375 av Fredrik Lundh Sammeli och Hannah Bergstedt (båda S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenklade möjligheter att anmäla misstanke om barnsexturism bör införas vid fler av de svenska beskickningar som har en polissambandsman stationerad.

2012/13:Ju385 av Kent Ekeroth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa utökade möjligheter för rättsväsendet att använda sig av brottsprovokation.

2012/13:Ju393 av Mikael Jansson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en gendarmeriorganisation inom polismyndigheterna.

2012/13:Ju396 av Erik Almqvist och Kent Ekeroth (båda SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta polisen att utöva brottsprovokation.

2012/13:Ju403 av Agneta Börjesson m.fl. (MP):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra offentlighets- och sekretesslagen så att polisen ska lämna ut uppgifter om personer som misstänks och döms för ringa narkotikabrott till kommunal socialtjänst, så att de kan kontakta de dömda för råd, stöd och erbjudande om behandling.

2012/13:Fö265 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en genomgripande utredning av ansvarsfrågan för privata militära företag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att siktet ska ställas in på att ta fram en grundlig nationell och internationell strategi som innehåller de regleringar som krävs.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att svenska myndigheter ska samla in information och statistik om privata säkerhetsföretag.

2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anslag av medel för FN:s flyktingkommissariats medverkan vid förvaltningen av EU:s yttergränser.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att Frontex avvecklas.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen måste verka för en djupgående förändring av inriktningen på Frontex verksamhet så att både asylrätten och skyldigheten att bistå skeppsbrutna respekteras.

2012/13:Sf364 av Tomas Eneroth m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sverige inom EU ska verka för att Frontex utvärderas samt att UNHCR ges en mer aktiv roll i Frontex operativa arbete vid EU:s gränser.

2012/13:Sf390 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att begränsa polisens befogenheter att ingripa när s.k. gömda barn uppsöker vård och skola.

2012/13:Kr320 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S):

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa anmälningsplikt för dömda hulgiganer på matchdagar.

2012/13:T459 av Anita Brodén och Annika Qarlsson (FP, C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk drogtestning av förare vid olyckor.

2012/13:N225 av Maria Ferm m.fl. (MP):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att riva upp eller omförhandla datalagringsdirektivet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges regering bör samarbeta med andra länder som är kritiska till EU:s övervakningspolitik i syfte att förändra denna.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:Ju207 av Lena Olsson m.fl. (V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en parlamentarisk utredning som har till uppdrag att föreslå åtgärder för att förebygga rekryteringen av unga till kriminella nätverk och organisationer.

2013/14:Ju214 av Maria Ferm m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om inre utlänningskontroller bör ändras.

2013/14:Ju215 av Maria Ferm m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avskaffande av kravet på danstillstånd.

2013/14:Ju217 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att korta handläggningstiderna för vapenlicenser till max en vecka om inga oklarheter finns.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att avskaffa den extra behovskontrollen mellan det fjärde och femte vapnet i vapengarderoben.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten till en grundlig översyn av hur handläggningen av vapenlicenser kan effektiviseras.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten för erfarna jägare som inte har några anmärkningar att kunna utöka sin vapengarderob till upp till tio vapen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att avskaffa kravet på införseltillstånd för kortare besök, understigande tre månaders tid, där syftet med införseln av vapnet är jakt och/eller deltagande i skytteverksamhet.

2013/14:Ju224 av Cecilia Widegren (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att korta handläggningstiden för vapenlicenser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polismyndigheten bör se över det administrativa arbetet vid hanteringen av vapenlicenser.

2013/14:Ju228 av Margareta Larsson och Tony Wiklander (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa slumpmässiga drogtestar i trafiken.

2013/14:Ju240 av Ulf Berg och Lars Beckman (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över nuvarande lagstiftning om människohandel samt att ge kommunerna möjlighet att förbjuda tiggeriet likt alkoholförtäring.

2013/14:Ju241 av Bengt-Anders Johansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över vapenlagstiftningen med fokus på illegala vapen.

2013/14:Ju245 av Gustav Nilsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kortare handläggningstider för vapenlicenser.

2013/14:Ju246 av Peter Jutterström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstiftningen gällande kombinationen obrukbara vapen och licens bör ses över.

2013/14:Ju249 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta för utlandsboende svenskar att förnya sina svenska pass.

2013/14:Ju250 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att införa ett samordningsregister för stulna fordon.

2013/14:Ju251 av Jonas Gunnarsson och Ann-Kristine Johansson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge polisen befogenheter att utdöma böter på plats i sådana fall som beskrivs i motionen.

2013/14:Ju256 av Maria Ferm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av Säkerhetspolisens ansvar för personskydd avseende den centrala statsledningen.

2013/14:Ju259 av Désirée Liljevall (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta polisen få använda icke-dödliga vapen, såsom elpistoler eller elchockvapen.

2013/14:Ju260 av Ann-Christin Ahlberg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över en förändring av dagens lagstiftning för att förhindra stölden m.m.

2013/14:Ju275 av Thomas Finnborg m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga en översyn av tillståndsprövningen när det gäller kameraövervakning på offentlig plats.

2013/14:Ju277 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en översyn av möjligheten att införa någon form av skyldighet för krypteringsföretag att bistå polisen med dekrypteringsassistans i brottsutredningar av barnpornografi efter beslut av åklagare.

2013/14:Ju279 av Thomas Finnborg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en översyn av möjligheten att införa elpistoler som en del av polisens standardutrustning.

2013/14:Ju280 av Thomas Finnborg och Ann-Charlotte Hammar Johnsson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om olaga vapeninnehav.

2013/14:Ju282 av Annelie Enochson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att höja minimistraffet för olaga vapeninnehav till lägst 2 års fängelse.

2013/14:Ju286 av Åsa Coenraads (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vapenlicens för ett vapen ska kunna användas för flera ändamål.

2013/14:Ju287 av Åsa Coenraads (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta innehav av fler än fyra jaktvapen utan särskilt tillstånd.

2013/14:Ju291 av Kerstin Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett klargörande av begreppet synnerliga skäl i vapenlagen.

2013/14:Ju298 av Shadiye Heydari (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över rådande vapenlagar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att minimistraffet för grova vapenbrott bör skärpas från sex månader till ett år.

2013/14:Ju310 av Anton Abele (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa kamerakrav vid nattklubbar och andra otrygga utemiljöer.

2013/14:Ju312 av Josef Fransson och David Lång (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett enhetligt språktest ska införas för väktare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att språktestet ska omfatta samtliga som ansöker om godkännande som stadigvarande bott kortare tid än sju år i landet.

2013/14:Ju316 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge tillsynsmyndigheter tydligare befogenhet att göra en första bevissäkring när de upptäcker misstänkta miljöbrott.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag enligt SOU 2011:25 för att förbättra polisiär samarbetsförmåga inom Norden.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda frågan om användning av alternativ till handeldvapen.

2013/14:Ju317 av Hans Rothenberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna om rätten att röra sig ostört på allmän plats.

2013/14:Ju321 av Richard Jomshof och Kent Ekeröth (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lätta upp förbudet för polisen att behandla känsliga personuppgifter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att upphäva förbudet för polisen att söka på känsliga personuppgifter.

2013/14:Ju328 av Henrik Ripa (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen dels om behovet av en kartläggning av omfattningen av kommersiell sexuell exploatering av barn, dels om att öka informationen till allmänheten om barnsexhandeln.

2013/14:Ju330 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att åtgärder omedelbart ska vidtas för att förhindra missbruk och handel med svenska passhandlingar.

2013/14:Ju331 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att poliser inte ska tillåtas att bära klart synliga religiösa attribut såsom exempelvis slöja eller turban.

2013/14:Ju335 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska göras betydligt lättare att få tillstånd för kameraövervakning på platser dit allmänheten har tillträde.

2013/14:Ju338 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen vid efterlysningar till allmänheten med hjälp av gärningsmannabeskrivningar inte får censurera information om gärningsmannens utseende eller ursprung.

2013/14:Ju339 av Kent Ekeröth (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen ska få använda krämedel för att säkra bevisning.

2013/14:Ju341 av Kent Ekeröth (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vapenklassa lättburna lasrar med sådan effekt att de kan användas för att skada människor.

2013/14:Ju343 av Kent Ekeröth och Richard Jomshof (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att straffskalan för grovt vapenbrott ska skärpas från lägst fängelse i sex månader till lägst fängelse i två år.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att straffskalan för grovt vapenbrott ska skärpas från högst fängelse i fyra år till högst fängelse i sex år.

2013/14:Ju344 av Kent Ekeröth och Richard Jomshof (båda SD):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sekretessbestämmelser för information från andra myndigheter ej ska gälla när Rikskriminalpolisen eftersöker information vid DIKO-brott.

2013/14:Ju345 av Kent Ekeröth och Richard Jomshof (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska ge polisen de möjligheter och skyldigheter som krävs för att på kort tid kunna upprätta lag och ordning i oroliga områden.

2013/14:Ju348 av Lars Hjälmered (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att införa en strängare straffskala för grova vapenbrott för att bryta den ökande negativa spiralen av våldsrelaterade brott och kriminalitet till följd av illegal vapenhandel.

2013/14:Ju349 av Ulf Berg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenkla vapenförvaring utanför den egna bostaden.

2013/14:Ju354 av Fredrik Schulte (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att begränsa den privata kameraövervakningen till förmån för en brottsförebyggande och av samhället sanktionerad sådan.

2013/14:Ju357 av Lars Eriksson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regelverket för ordningsvakter och väktare.

2013/14:Ju358 av Fredrik Malm (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda en eventuell lagskärpning i syfte att få Eritreas ekonomiska indrivning i Sverige att helt upphöra.

2013/14:Ju359 av Ulf Nilsson och Christer Nylander (båda FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att krav på tillstånd för att anordna offentliga danstillställningar bör avskaffas.

2013/14:Ju366 av Metin Ataseven (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheterna till högre straff för brott mot vapenlagen.

2013/14:Ju379 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett offentligt register över dömda pedofiler med hög återfallsrisk.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett offentligt register över flerfaldigt dömda våldtäktsmän.

25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att för utländska medborgare förbjuda tiggeri eller verksamhet som till sin art kan anses vara tiggeri, lösdriveri eller närliggande.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att säkerställa att Sverige har kapacitet att när behov anses föreligga återupprätta gränskontrollerna.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa utökade möjligheter för rättsväsendet att använda sig av brottsprovokation.

2013/14:Ju392 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att all myndighetsutövning ska vara neutral och att uniformer därmed ska vara helt fria från såväl religiösa som politiska markörer.

2013/14:Ju412 av Morgan Johansson m.fl. (S):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kameraövervakning.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utredningsgaranti.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa minimistraffet för grovt vapenbrott från sex månader till ett år.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda krav på att registrera kontantkort till mobiltelefoner.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstifta om särskilda spaningsmetoder så att polisen kan använda sig av infiltration under rättssäkra former.
51. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kartlägga sexuell exploatering av barn och unga.
53. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att öka antalet polisiära sambandsmän på Sveriges ambassader.
86. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatoriska alkoholutandningsprov vid trafikolyckor.
101. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser mot våld och ordningsstörningar som förekommer vid idrottsarrangemang.
102. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anmälningsplikt.

2013/14:Ju418 av Kent Ekeroth och Richard Jomshof (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillstånd för kameraövervakning av kommunala och statliga skolbyggnader.

2013/14:Ju424 av Kent Ekeroth och Richard Jomshof (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid utlämning av abonnemangsuppgifter från operatörer till brottsbekämpande myndigheter vid misstanke om immaterialrättslig brottslighet bör det finnas misstanke om brott där minst fängelsestraff är föreskrivet och att det enligt myndighetens bedömning kommer att leda till strängare påföljd än bötesstraff.

2013/14:Ju425 av Kent Ekeroth och Mattias Karlsson (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett offentligt register över dömda pedofiler med hög återfallsrisk.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett offentligt register över flerfaldigt dömda våldtäktsmän.

2013/14:Ju430 av Kent Ekeroth (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen tillfälligt ska kunna avvisa anmälningar om brott, som kan vänta till nästkommande dag utan förvärrad skada, under nattetid eller när risk för annan allvarlig brottslighet föreligger.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polisen ska kunna avvisa anmälningar, som uppenbart inte rör brott och som ändå kommer att avskivas, t.ex. borttappade föremål av ringa värde eller rena försäkringsärenden.

2013/14:Ju440 av Mikael Jansson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att mynningsladdade vapen helt bör befrias från licenskrav.

2013/14:U316 av Åsa Romson m.fl. (MP):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kräva besked av USA om NSA:s övervakning och initiera förhandlingar om hur den kan stoppas.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om passageraruppgifter (Passenger Name Records, PNR) och uppgifter om finansiella transaktioner (Swift).

2013/14:Sf220 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att Frontex avvecklas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen måste verka för en djupgående förändring av inriktningen på Frontex verksamhet så att både asylrätten och skyldigheten att bistå skeppsbrutna respekteras.

2013/14:Sf381 av Kent Ekeröth (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbjuda tiggeri, eller verksamhet som till sin art kan anses vara tiggeri eller närliggande, för icke-svenska medborgare.

2013/14:Sf384 av Tomas Eneroth m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom EU ska verka för att Frontex utvärderas samt att UNHCR ges en mer aktiv roll i Frontex operativa arbete vid EU:s gränser.

2013/14:Sf392 av Maria Ferm m.fl. (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram en samlad redovisning av de totala kostnaderna för EU:s gränskontroll.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om statistik om och kontroll på EU-nivå av vilka personuppgifter och andra data som samlas in, inom ramen för EU:s gränsskyddsarbete.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att EES och RTP inte ska genomföras.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Frontex arbete ska reformeras för att säkerställa att medlemsstaterna behandlar asylsökande på ett sätt som är förenligt med mänskliga fri- och rättigheter.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att såväl Frontex som dess medlemsländer bör upprätta klara regler och rutiner för ansvarsfördelning och ansvarsutkrävande.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa Frontex mandat att i vissa fall ingå avtal med tredjeland.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om användandet av Frontex samlade resurser.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en förändrad inriktning av Eurosur.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett svenskt initiativ för att upphäva Swift- och PNR-avtalen med USA.

2013/14:Kr339 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S):

53. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om brott i samband med idrottsevenemang.

2013/14:T351 av Anita Brodén m.fl. (FP):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk drogtestning av förare vid olyckor.

2013/14:N441 av Maria Ferm m.fl. (MP):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att riva upp eller omförhandla datalagringsdirektivet.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att avbryta eller omförhandla avtal om okontrollerat utbyte av passageraruppgifter (Passenger Name Record, PNR).
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att avbryta eller omförhandla avtal om okontrollerat utbyte av uppgifter om finansiella transaktioner (Swift).
45. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kräva besked av USA om NSA:s övervakning och initiera förhandlingar om hur den kan stoppas.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 50

Motion	Motionärer	Yrkanden
50. Motioner som bereds förenklat		
2012/13:Ju230	Hans Hoff (S)	
2012/13:Ju237	Björn Söder och Kent Ekeroth (båda SD)	
2012/13:Ju238	Margareta Larsson och Tony Wiklander (båda SD)	
2012/13:Ju240	Jan Lindholm och Mats Pertoft (båda MP)	1, 4 och 6
2012/13:Ju242	Mathias Sundin m.fl. (FP)	
2012/13:Ju245	Olof Lavesson (M)	
2012/13:Ju248	Maria Ferm m.fl. (MP)	
2012/13:Ju261	Hans Rothenberg och Camilla Waltersson Grönvall (båda M)	
2012/13:Ju271	Thomas Finnborg (M)	
2012/13:Ju273	Thomas Finnborg (M)	
2012/13:Ju279	Lars-Arne Staxäng (M)	
2012/13:Ju281	Börje Vestlund (S)	
2012/13:Ju284	Edip Noyan (M)	
2012/13:Ju298	Stefan Käll (FP)	
2012/13:Ju307	Mikael Cederbratt m.fl. (M)	
2012/13:Ju322	Oskar Öholm (M)	
2012/13:Ju323	Gustav Nilsson (M)	
2012/13:Ju324	Margareta B Kjellin (M)	
2012/13:Ju331	Lars Beckman (M)	
2012/13:Ju339	Betty Malmberg (M)	
2012/13:Ju341	Anders Hansson (M)	
2012/13:Ju348	Rickard Nordin (C)	
2012/13:Ju370	Kent Ekeroth (SD)	
2012/13:Ju371	Kent Ekeroth och Mattias Karlsson (båda SD)	1 och 2
2012/13:Ju373	Morgan Johansson m.fl. (S)	13, 19, 26, 43 och 68
2012/13:Ju375	Fredrik Lundh Sammeli och Hannah Bergstedt (båda S)	2
2012/13:Ju393	Mikael Jansson (SD)	
2012/13:T459	Anita Brodén och Annika Qarlisson (FP, C)	1
2013/14:Ju215	Maria Ferm m.fl. (MP)	
2013/14:Ju217	Sten Bergheden (M)	1 och 3–5
2013/14:Ju224	Cecilia Widegren (M)	2 och 3
2013/14:Ju228	Margareta Larsson och Tony Wiklander (båda SD)	
2013/14:Ju241	Bengt-Anders Johansson (M)	
2013/14:Ju245	Gustav Nilsson (M)	
2013/14:Ju275	Thomas Finnborg m.fl. (M)	
2013/14:Ju286	Åsa Coenraads (M)	
2013/14:Ju287	Åsa Coenraads (M)	

Motion	Motionärer	Yrkanden
2013/14:Ju335	Kent Ekeroth (SD)	
2013/14:Ju341	Kent Ekeroth (SD)	1
2013/14:Ju349	Ulf Berg (M)	
2013/14:Ju354	Fredrik Schulte (M)	
2013/14:Ju359	Ulf Nilsson och Christer Nylander (båda FP)	
2013/14:Ju379	Jimmie Åkesson m.fl. (SD)	22, 23 och 27
2013/14:Ju412	Morgan Johansson m.fl. (S)	17, 21, 27, 34, 53 och 86
2013/14:Ju418	Kent Ekeroth och Richard Jomshof (båda SD)	
2013/14:Ju424	Kent Ekeroth och Richard Jomshof (båda SD)	
2013/14:Ju425	Kent Ekeroth och Mattias Karlsson (båda SD)	1 och 2
2013/14:Ju430	Kent Ekeroth (SD)	1 och 2
2013/14:Kr339	Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (S)	53
2013/14:T351	Anita Brodén m.fl. (FP)	5